Danm. DgF 188 (Den fangne Fæstemand) jfr även DgF 336. — Norge. Jfr Utsyn, nr 65 o. 80; Liestøl & Moe, nr 119. — Pineau 2, s. 429.

Wiede B 116 o. 165 båda mel. i 4/4 dur; Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 3 b, 168 C, 2/4 moll; Bondeson 9, 4/4 moll; Bergström & Nordlander, Sv. Lm. 5: 2, s. 90, 4/4 dur. Finl. FSF 76 a) i moll, b) i dur; Södling, nr 018, 4/4 dur.

152. När skall vårt bröllop stå? sägdi Måns. — Sverige. Fredin, nr 160 (mel. i 2/4 dur); jfr Arwidsson 3, s. 123 (Bröllops Kosten), Visb. 5 (KB 16:o), nr 18; Schück—Warburg 1, 3 uppl., s. 432. — Danm. Jfr Feilberg, Fra Heden, s. 109.

153. Känner I den raska drängen Johan Wifving? Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 1, s. 615. Litt.: Filikr. 3, nr 14, med mel. i 3/4 moll. Samma mel. har använts till »Känner du den lille vännen Petter Erik» i Visor och trallar från Småland (MS i Kungl. Musik. Akad. bibl.).

154. Hvad gaf du för din kalfva-ko? Du dana lilla vän. — Sverige. MS: Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 5 (a), nr 300; DFS, Skv. nr 93. Litt.: Skill. KB, E 1794 a, etc.; E. Wigström i Hazelius, Ur de nord. folk. lif, s. 139, Grundtvig, ib., s. 160; E. Erlandsson i Vår bygd (Hall) 1923, s. 26 (Daniel ungersven); H. & E. (Sv. Lm. 9), nr 1569 (m. mel.). A. Taylor, Edward, s. 110 återger skill. från 1794 och menar i anslutning till Geijer—Afzelius, bd 2, s. 24, att denna visa är byggd på Sven i Rosengård. — Finl. MS i SLS (reg., Huru blef du gifter..). — Danm. Jfr E. T. Kristensen, Skattegr. 1889: 2, s. 240. — Jfr nr 37 ovan.

Mel. hos H. & E., nr 1569, 4/4 dur. Skill. Göteborg 1794, Gävle 1798, 102, sakna mel.-hänv.

155. Alla männer de red i fält: Min man red efter. — Sverige. MS: Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 5 (b), nr 331 (var. fr. Ögl., m. mel.); DFS, Skv. nr 78; E. Wigström, NM, MS 9, p. 167. Litt.: G. Ericsson i Bidr. t. Söderm. ä. k. h., h. 7, s. 82; Bondeson, nr 354 (m. mel.); K. Olofsson, Folkliv etc., 1, s. 253; Svanfeldt, s. 157 (m. mel.); Ström, Visor, s. 206; L. Nilsson i Öland 2, s. 384 (m. mel.). — Finl. Lagus, nr 210 (m. mel.), Estl. Russwurm 2, s. 123. — Danm. Berggreen 1, nr 190 (m. mel.); Feilberg, Fra Heden, s. 135; J. Madsen, Folkem. fra Hanved, s. 98; E. T. Kristensen, Skattegr. 1884: 1, nr 685; 1886: 1, nr 11 (mel.); 1889: 2, nr 121 (m. mel.) — 123; dens., G. jy. Folkev., s. 396 (mel.); dens., Skjæmtev., s. 268 (m. litt.); dens., Dyrefabler etc., nr 449—452; H. Johansen, Viser i Bornh., nr 13 (m. mel.), 74 (m. mel.); Grüner Nielsen, Skæmtev., nr 46. — Norge. Lindeman, nr 26 (mel.); Elling, Sprogforh., s. 25. — Tyskl. Firmenich 1, s. 124, jfr 2, s. 284; 3, s. 58, jfr s. 113, 658; Rochholz, s. 169: Erk—Böhme, nr 1753; Berggreen 5, nr 72. — Holl. v. Duyse, nr 324, jfr anm. i bd 3, s. 2738.

Mel. hos Bondeson, nr 354, 3/4 dur; Stålberg, Öland, s. 403. Finl. Lagus, nr 210, 3/4 dur. Danm. Berggreen 1, nr 190, 3/4 dur. Norge. Lindeman,

nr 26, 3/4 moll. — Förekommer som sånglek enl. Stephens & Hyltén-Cavallius MS, Vs. 3: 5 (b), 331: 4 med durmel.

156. Riddar Calle (Och Riddar Calle bad sin fostermoder om lof..). — Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 1, s. 403, 499; Wiede A, s. 144. Litt.: Arwidsson, nr 108 (A. Herr Sperling, B. Vallebogher); Ek, Stud. t. d. sv. folkv. hist., s. 24. — Danm. DgF 335 (Palle Tygesøn ved Kvindegilde); v. d. Recke, Danm. Fornv., nr 229; E. T. Kristensen, G. jy. Folkev., nr 42 (mel., s. 365); dens., 100 g. jy. Folkev., nr 71. — Jfr nr 307 nedan.

157. Och Drottningen tog sina Damer i lära .. (Fragment.) Vid titeln: Afz. 1:sta del. n:o 12. Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 1, s. 68 (Gotl.), 457, 459, 463, 465; Göt. Förb., s. 59; Wiede B, nr 103 (m. mel.); Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 4 (a), nr 203. Litt.: Geijer—Afzelius, nr 11 (Herr Hollkin och liten Kerstin, m. mel.); Arwidsson, nr 98 (Konung Adelkind och liten Kerstin); Ahlström, nr 117 (m. mel.); E. Wigström, Folkd. 1, s. 45. — Danm. DgF 266 (Søborg og Adelkind); v. d. Recke, Danm. Fornv., nr 202; E. T. Kristensen, Jy. Folkev., Toner, nr 131; dens., G. vis. i Folkem., nr 43. — Norge. Utsyn, nr 106 (Den falske terna); Landstad, nr 80; Liestøl & Moe, nr 126. — Pineau 1, s. 177.

Mel. från Gotl. i Stephens & Hyltén-Cavallius MS, Vs. 3: 4 (a), nr 203 A, D dur. Geijer—Afzelius, nr 11, 2/4 moll (avtr. av Ahlström, nr 117); Wiede B, nr 103, 4/4 dur.

158. Råmunder. — Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 1, s. 41 (Gotl.), s. 89; Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 3 b, nr 167 (m. mel.); Wiede B, nr 344 (m. mel.); DFS, Skv. nr 2; ULMA 197: 55 b (Gotl.). — Litt.: Visb. 12 (P. Rudebecks), nr 22; Skill. KB, A 55—57 uooå; E 1781 c, etc.; Arwidsson, nr 12 (m. mel.); Cronhamn, nr 18 (m. mel.); Ahlström, nr 116 (mel., efter Arwidsson); Schück, Sv. litt. h. 1 (1890), s. 371; S. Ek, Norsk kämpav., s. 70; dens., D. sv. folkv., s. 186; dens. i Göteb. jub. publ. 16, s. 188; A. Nordén i FoF 17, s. 1 (Ramundstrad.); Andersson, Sv. låtar, Boh., nr 41 (m. mel.); B. Cnattingius i S:t Ragnhilds gilles årsb. 1937, s. 36. — Finl. Lagus, nr 33 (m. mel.); FSF 5: 1, nr 26 (m. mel.); Rancken, Fört., nr 728; V. E. V. Wessman i Budk. 1931, s. 127. — Danm. DgF 28 (Ungen Ranild), jfr bd 2, s. 654, bd 3, s. 800, bd 4, s. 764; v. d. Recke, Danm. Fornv. 4, s. 415; Berggreen 1, nr 89 (m. mel.); E. T. Kristensen, Skjæmtev., s. 9, 281; dens., Skattegr., Efterslæt, nr 90; Feilberg, Fra Heden, s. 116; A. Olrik, Sønderj. Aarb. 1, s. 250; J. Madsen, Folkem. fra Hanved, s. 103; Grüner Nielsen, Skæmtev., nr 5; J. Aakjær, Svenske Jakob og hans Vise (1928). — Norge. Utsyn, nr 10; Landstad, nr 16; dens., Folkev. fra Telem., s. 72; Lindeman, nr 43, 90; Ross, nr 32 (m. mel.); N. o. A. Magerøy i NFL 52, s. 24; Elling, Vore Kjæmpev., s. 89; dens., Vore folkemel., s. 50—52; Liestøl & Moe, nr 98, Liestøl, No. trollv., s. 137—154; Nord. Kultur 9, s. 68.

Mel. hos Arwidsson 1, s. 114, 4/4 moll (avtr. av Ahlström, nr 116); Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 3 b, nr 167, oklar mel.; Wiede B, nr

344, 4/4 dur; Andersson, Sv. låtar, Boh., nr 41, 2/4 moll. Finl. FSF, nr 26, samtliga i jämn takt, a—g i moll, h—j i dur. Danm. Nyerup—Rahbek 5, nr 222, A—F, samtl. i jämn takt o. moll (B avtr. av Berggreen 1, nr 89); E. T. Kristensen, Skjæmtev., nr 1 B, 4/4 moll, 1 C, 2/4 dur. Norge. Lindeman, nr 43, 2/4 obest. tonart (= Landstad, nr 16 b), nr 90, 6/8, 2/4 obest. (= Landstad, nr 16 a och Ross, nr 39); Elling, Vore Folkemel., s. 50—52 Ramund A—F, samtliga i jämn takt och moll, se även s. 68 och Elling, Vore Kjæmpev., s. 89. Sandvik, Folkemus. i Gudbrd., s. 318 (42), (4/4) A moll.

159. Det stod en jungfru vid en Brunn Och öste vattnet kalla. Sverige. MS: Wiede B, nr 47 (m. mel.); E. Wigström, NM, MS 9, p. 119. Litt.: Fredin, nr 7 (m. mel.); Visb. 5 (KB 16:o), nr 14; Visb. 6 (KB 8:o), nr 38; Arwidsson, nr 130; Dybeck, Sv. folkmel., nr 79 (m. mel.); Eichorn i Sv. Fmt., bd 2, s. 74; S. Thomasson i Sv. Lm. 7: 6, s. 58; R. Steffen i Uppsalastud. t. Bugge, s. 104; Forsslund 2: 5, s. 129 (m. mel.). — Danm. Berggreen 1, nr 127 (m. mel.); E. T. Kristensen, Jy. Folkev., Toner, nr 82 (m. mel.); G. jy. Folkev., s. 388 (Store fordringer, mel.); dens., 100 g. jy. Folkev., nr 85; dens., G. Viser i Folkem., nr 66 o. s. 294 (mel. s. 376); Skattegr., Efterslæt, nr 16; Schiørring 1, s. 58, 125; 2, s. 7 (mel. s. 46 f.). — Norge. Jfr Lindeman, nr 35; K. Hermundstad i NFL 70, s. 136 (i mel.). — Tyskl. Erk—Böhme, nr 117 (Winterrosen), jfr nr 1091—94 (Eitle Dinge); J. Meier, Balladen, nr 97; Ambraser Liederbuch, nr 100; Pröhle, nr 22; Älpers, s. 18, 58; J. Bolte, Deutsche Lieder in Schweden, s. 291 (not); dens., Deutsche Lieder in Dänem., s. 182, 183; Thierfelder, s. 66; Brouwer, s. 173 (om rosorna); J. Meier o. E. Seemann i Jahrb. f. Volksliedf., Jg 1, s. 101. — Engl.-Skottl. Jfr Child, nr 2 (The elfin knight).

Mel. hos Dybeck, Sv. folkmel. nr 79, 6/8 moll, olik Säves mel., vilken liknar de tyska (jfr Wiede B, nr 47, 2/4 dur). Danm. E. T. Kristensen, Jyske Folkev. og Toner, nr 82, o. G. Vis. i Folkem., nr 66, båda 2/4 dur; Berggreen 1, nr 127, 6/8 dur; Schiørring 2, mel. nr 82, 2/4 dur, nr 83, 3/8 dur och nr 84 (tysk) 4/4 dur. Tyskl. Erk—Böhme, nr 117 (2 st. mel. från 1500-talet, 4 mel. från senare folktradition).

160. Jungfrun och Berg-kungen. — Vid titeln: Afz. 1:sta d. N:o 1. Jfr nr 204. — Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 1, s. 559; Vs. 2: 3, s. 2 (Wallman), 92½, 131, 133; Göt. Förb., s. 47; Wiede B, nr 201 (m. mel.); Södling, nr 298 (m. mel.). NM, Vis. (Smål.) 2757 (Wistrand). Litt.: Geijer—Afzelius, nr 1 (Den bergtagna, m. mel., jfr nr 35); Skill. KB, N 1833 d, etc.; Arwidsson, nr 142; Borgström, s. 124; Afzelius, Sagoh. 2, s. 169; Berggreen 3, nr 1, 2 (m. mel.); Werner, s. 93; Ahlström, nr 26; 191, 192 (m. mel.); E. Wigström, Skå. vis., s. 3; dens., Folkd. 1, s. 13, 21; T. Norlind, Stud. i sv. folkl., s. 73, 217; dens., Sv. folkmusik o. folkdans, s. 68 (mel.); J. Sahlgren i Namn o. Bygd 1915, s. 148; S. Ek, D. sv. folkv., s. 66. — Finl. MS i SLS (reg., Gammals visb.). Litt.: FSF 5: 1, nr 8 (m. mel.); Brages Årsskr. 4 (1909), s. 198; Th. Renqvist, ib. 7 (1912), s. 90, 117 (omkvädet). — Danm. DgF 37 (Jomfruen och Dværgekongen)

o. bd 2, s. 655, bd 4, s. 804; v. d. Recke, Danm. Fornv., nr 34; E. T. Kristensen, Skattegr. 1885: 2, nr 570 (m. mel.); A. Olrik i Sønderj. Aarb. 1, s. 252; Grüner Nielsen, Da. folkev., s. 132. — Norge. Utsyn, nr 18, 21; jfr Landstad, nr 42—46; Lindeman, nr 410, 411, 450; Berggreen 2, nr 7 (m. mel.); Bugge—Berge, nr 17 (m. litt. o. mel.); Liestøl & Moe, nr 53. — Isl. Jfr Ísl. fkv., nr 4. — Engl.-Skottl. Child, nr 41 (Hind Etin), o. bd 2, s. 506, bd 3, s. 506, bd 4, s. 459, bd 5, s. 215. — Pineau 1, s. 178, 222.

Mel. hos Geijer—Afzelius, nr 1: 1, 2/4 moll, nr 1: 2, 2/4 dur; Arwidsson, nr 142, 4/4 dur (avtr. hos Geijer—Afzelius 1* och Ahlström, nr 192); Wiede B, nr 201, 4/4 dur; Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 3 (b) nr 150 A, B, båda i A moll; Södling, nr 298, 2/4 moll. Finl. FSF nr 8, 4/4 moll. Danm. DgF 37 1) 2/4 dur, 2) 3/8 moll, 3) 6/8 moll, 4—5) 2/4 dur, 6) växl. rytm dur, 7) 3/8 dur, 8) 6/8 moll.

161. Isbjörn och Signild. — Dikt av Anna Maria Lenngren, Styfmodern, qväde i gammal smak, efter Rahbek (Saml. skr. utg. av Sv. Vitterh.samf. 2, s. 405). — Sverige. MS: Wiede B, nr 228 (m. 4 mel.). Litt.: Skill. KB, F: Lenngren b. Jfr Arwidsson 2, s. 102; J. V. Johansson, D. förromant. ballad., s. 15; H. & E. (Sv. Lm. 9), nr 1518 (m. mel.). — Finl. MS i SLS (reg.). Litt.: Rancken, Fört., nr 658, 659; Hultin, Kat. 4, s. 142, 144.

Mel. hos Arwidsson, nr 90, 4/4 moll; Wiede B, nr 228, fyra mel. i jämn takt, tre i moll, en i dur; H. & E., nr 1518, 4/4 dur.

162. Sankt Görans Visa. — Vid titeln: Afz. Sv. F. vis. N:o 60 uti 2:dra d. Afz. Sagohäfder 3:dje d. p. 141. I marg.: III. Sägner, 526 [om en målning i Norrlanda kyrka av S:t Jöran och draken]. — Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 1, s. 645 (mel.); Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 4 (b), nr 240; Södling, nr 130 (m. mel.). Litt.: Visb. 5 (KB 16:o), nr 66; Skill. KB, A 40 uoоå; E 1709 etc. (Lofvad vare allsmäktig Gud..); jfr Klemming, Sv. medeltidsd. o. rim, s. 185; Atterbom, Nordm. harpan, s. 7; Afzelius, Sagoh. 3, s. 158; Geijer—Afzelius, nr 99 (m. mel.); Dybeck, Runa (fol.) 2, s. 32 (m. mel.); Strindberg, Sv. folket 1, s. 12; Schück, Sv. litt. hist. 1 (1890), s. 369; Liedgren, Sv. psalm etc., s. 57; Andersson, Sv. låtar, Jämtl., Härj. 2, nr 671 (i mel.); Ek, D. sv. folkv., s. 26, 189; Svanfeldt, s. 66. — Finl. MS i SLS (reg.). Litt.: FSF 5: 1, nr 30 (m. mel.); Rancken, Fört., nr 1043. — Danm. DgF 103 (St. Jørgen og Dragen) o. bd 2, s. 682, bd 3, s. 899, bd 10, s. 218; Steenstrup, Vore Folkev., s. 110; Grüner Nielsen, Da. Folkev., s. 20. — Norge. Utsyn, nr 54. — Tyskl. Erk—Böhme, nr 2097—99 (Ritter St. Georg); Alpers, s. 18; J. Bolte, Deutsche Lieder in Dänem., s. 183. — Engl. Child, bd 3, s. 294.

Sista taktstrecket i Säves mel. felplacerat. Geijer—Afzelius, nr 99 a, 6/8 moll; Dybeck, Runa (fol.) 2, s. 32, 4/4 moll (avtr. hos Geijer—Afzelius, nr 99 b), och Wallmans uppteckning 6/8. Andersson, Sv. låtar, Jämtl. Härj. 2, nr 671, växl. rytm moll. Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 4 (b), nr 240 tre oklart uppt. mel.; Södling, nr 130, 3/4 obest. Skill. 1709 nämner egen mel. Finl. FSF nr 30, 5/4 moll.

163. Det gingo två jungfrur neder till strand. Om denna visa se utförligt P. Brewster, The two sisters, FFC nr 147. — Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 1, s. 49 (Gotl.), 469, 473, 619; Vs. 2: 3, s. 38 (Wallman), 159; Göt. Förb., s. 45; Wiede B, nr 105, 356, 357 (m. mel.); Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 3 (b), nr 162 (Gotl., m. mel.); Södling, nr 342 (m. mel.). Litt.: Geijer—Afzelius, nr 16 (Den underbara harpan); Arwidsson, nr 99 (De två systrarna); Berggreen 3, nr 9, 10 (m. mel.); Dybeck, Sv. folkmel., nr 19; dens., Runa (fol.) 2, s. 17 (m. mel.); Ahlström, nr 20, 97, 279 (m. mel.); E. Wigström, Skå. vis., s. 4; dens., Folkd. 1, s. 19; E. Öberg i Bidr. t. Söderm. ä. k. h., h. 6, s. 33 (mel. s. 125); S. Colliander i FoF 3, s. 143; T. Norlind, Sv. folkmusik o. folkdans, s. 67 (mel.); Svanfeldt, s. 84 (m. mel.); Andersson & Ingers, Folkd. fr. Bara hd, s. 8. — Finl. MS i SLS (reg.). Litt.: Lagus, nr 7 (m. mel.); FSF 5: 1, nr 15 (m. mel.); Rancken, Fört., nr 682, 720, 1033, 1210 f.; dens., Folks. i Österb., s. 10 (m. mel.); Th. Renqvist i Brages Årsskr. 1912, s. 80, ib. s. 112, 129 (omkvädet); dens., Stråkharpan, s. 71, 168; dens. i Budk. 1923, s. 69, ib. 1946, s. 61, 74; G. Dahlström i Brages Årsskr. 1920—23, s. 72 (mel.); dens. i Budk. 1925, s. 6 (m. mel.). — Danm. DgF 95 (Den talende Strengeleg) o. bd 3, s. 875, bd 10, s. 185; v. d. Recke, Danm. Fornv., d. 4, s. 416; Berggreen 1, nr 33 (m. mel.); E. T. Kristensen, Jy. Folkev., Toner, nr 96; dens., 100 g. jy. Folkev., nr 19 o. s. 375; dens., Skattegr. 1885: 2, nr 509; Grüner Nielsen, Da. Folkev., s. 67. — Norge. Utsyn, nr 45; Landstad, nr 53; dens., Folkev. fra Telem., s. 102; Lindeman, nr 14; 455; Ross, nr 45 (m. mel.); Berge, No. Visefugg, s. 25; K. Liestøl i MoM 1909, s. 37, ib. 1937, s. 103; O. Sandvik, ib. 1913, s. 139 (mel.); dens., Folkemusik i Gudbrd., s. 92, 317 o. 9: 1, 2 a, b, 3; Elling, Vore Kjæmpev., nr 14 (mel.); Liestøl & Moe, nr 29. — Isl. Ísl. fkv., nr 13. — Färöarna. Hammershaimb, Fær. anthol., s. 23. — Tyskl. Jfr Alpers, s. 19. — Engl.-Skottl. Child, nr 10 (The two sisters) o. bd 1, s. 493, bd 2, s. 498, bd 3, s. 499, bd 4, s. 447, bd 5, s. 208; S. Grundtvig, Eng. og skot. Folkev., nr 15 (övers.). — Nordamerika. A. K. Davis, Trad. Ballads of Virginia, nr 5 (m. mel.). — Grekl. P. G. Brewster i MoM 1953, s. 49. — Pineau 1, s. 136.

Mel. från Gotland i Stephens & Hyltén-Cavallius MS, Vs. 3: 3 b, nr 162; Geijer—Afzelius, nr 16: 1, 6/8 moll (avtr. hos Ahlström, nr 20), nr 16: 2, 4/4 moll; Arwidsson, nr 99, 4/4 moll (avtr. hos Ahlström, nr 279); Dybeck, Sv. folkmel., nr 19, 2/4 moll; Öberg, Bidr. t. Söderm., h. 6, nr 38, 4/4 moll; S. Colliander i FoF 1916, s. 143, 2/4 G moll; Wiede B, nr 105, 6/8 moll, 356, 357 båda 4/4 dur; Södling 342, 4/4 dur. Finl. FSF nr 15, 23 st. mel. i jämn takt, 6 moll, 16 dur, 1 obest. Danm. DgF 95, 1) 3/8 moll, 2) 6/8 obest., 3—4) 2/4 moll, 5—6) 3/4 dur, 7—9) 3/8 dur, 10) a 6/8 dur, b—c 3/8 dur, 11) 3/8 dur, 12) 3/4 moll. Norge: Lindeman, nr 14, 2/4 moll, nr 455, 6/8 moll (= Landstad nr 53). Sandvik, Folkemus. i Gudbrd., s. 317 (37—39), samtl. A moll. Se Elling, Vore Kjæmpev., nr 14.

165. Jungfrun stod på Berget, Såg ned i djupan dal. — Vid titeln: V: 164, s. 324 [om visor sjungna i Skeppargillet]. — Jfr nr 213 som är en var. till denna. — Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 2, s. 491; Stephens & Hyl-

tén-Cavallius, Vs. 3: 4 (a), nr 194; Wiede A, s. 122; Wiede B, nr 14, 307 (m. mel.); Södling, nr 028, 274, 336, 359 (m. mel.); DFS, Ekl. nr B 47. — Litt.: Fredin, nr 15 (m. mel.); Skill. KB, E 1825 u, E 1828 k, N 1824 a etc.; Geijer—Afzelius, nr 25: 2 (Oväntad bröllopsgäst); Dybeck, Runa 1842, h. 1, s. 38; Filikr. 5, nr 7; 8, nr 10 (m. mel.); Werner, s. 72; Frykholm, Folkv. fr. Werml., nr 7 (m. mel.); Ahlström, nr 58 (m. mel.); E. Öberg o. G. Ericsson i Bidr. t. Söderm. ä. k. h., h. 4, s. 11, 14 (mel. s. 118); K. Bohlin i Sv. Lm. 2: 10, s. 8 (m. mel.); Carlheim-Gyllenskiöld, nr 7 (m. mel.), 17; E. Wigström, Folkd. 1, s. 48; S. Ambrosiani m. fl. i Uppl. Fmt. 19, s. 40; Saxon, Saga etc. i Jämteb., s. 89, 94 (m. mel.); R. Bergström i Sv. Lm. 904, s. 123; Bondeson, nr 100, 197 (m. mel.); Landtmanson, Folkmusik (bil.), s. 42 (m. mel.); Forsslund 1: 9, s. 122; 2: 6, s. 140; 2: 10, s. 115, 116 (alla m. mel.); Medd. fr. Dal. hemb. förb. 1919, s. 1; N. Andersson, Sv. låt., Dalarne 3, nr 1057, Jämtl. 1, nr 278 (mel.); Andersson & Ingers, Folkd. från Bara hd, s. 37; O. Aldén i Skå. folkm. 1926, s. 85 (m. mel.); S. Svensson, ib. 1927, s. 94; T. Norlind, Sv. folkmusik o. folkdans, s. 68 (mel.); H. & E. (Sv. Lm. 9) s. 660; Svanfeldt, s. 83 (m. mel.), jfr s. 122 (m. mel.); Sternvall, s. 110 (m. mel.); Danckert, Das eur. Volksl., s. 157 (m. mel.). — Finl. MS i SLS (reg.). Litt.: Lagus, nr 13, 238 (m. mel.); FSF 5: 1, nr 67 (m. mel.); Rancken, Fört., nr 354—357, 1005, 1006, 1008; Hultin, Kat. 4, s. 104, 132; Berggreen 9: 2, nr 10 (på finska). — Danm. Berggreen 1, nr 98 (m. mel.), 11 Tillæg 1, nr 19; Feilberg, Fra Heden, s. 165; E. T. Kristensen, Jy. Folkev., Toner, nr 81; dens., 100 g. jy. Folkev., nr 86; dens., G. viser i Folkem., nr 66, 95 (mel. s. 376, 390; Da. Sangl., nr 18; Schiørring 1, s. 59, 132; 2, s. 9, 52, 54 (mel.). — Norge. Lindeman, nr 114; Elling, Vore Kjæmpev., s. 19 (m. mel.); Sandvik, Folkemus. i Gudbrd. 9: 9, 10; W. Swensen i NFK 12, s. 101. — Tyskl. Jfr Erk—Böhme, nr 89, 90; J. Meier, Balladen, nr 27 (Graf und Nonne); Berggreen 5, nr 14; Alpers, s. 60; J. Bolte, Deutsche Lieder in Schweden, s. 302; dens., Deutsche L. in Dänem., s. 181; H. Schewe u. E. Seemann i Jahrb. f. Volksliedf. 1. Jg, s. 51 (m. mel.); H. Schewe, ib., 3. Jg, s. 125; L. Lambrecht, ib. s. 165 (flamsk var.); Brouwer, s. 141 o. Beil. 1. — Holl. v. Duyse, nr 21; Berggreen 6, nr 12; Kunst, nr 16; Veurman & Bax, nr 19.

Mel. Från Gotl. hos Fredin, nr 15, 4/4 dur, och Stephens & Hyltén-Cavallius MS, Vs. 3: 4 (a), nr 194 c i moll. Geijer—Afzelius, nr 25: 1, 2/4 moll (avtr. av Ahlström, nr 58); Dybeck, Runa 1842, h. 1, nr 3, 6/8 dur (avtr. av Geijer—Afzelius, nr 25: 2); Brage og Idun 2: 2, s. 163 (avtr. hos Geijer—Afzelius, nr 25: 3), 3/4 moll; Wiede B, 14, 2 st. moll; 307, dur, alla 4/4; Södling 028, 274 moll, 336, 359 dur, samtliga i 4/4; Frykholm, Värml., nr 7, 4/4 moll; Filikr. 5, nr 7, 4/4 moll; Öberg, Bidr. t. Söderm., h. 4, nr 29, 4/4 moll.; Bohlin, Jämtl., nr 3, 4/4 obest.; Bondeson, nr 100 o. 197, båda 2/4 dur; Saxon, Jämteb., s. 89, 4/4 moll; Carlheim-Gyllenskiöld, nr 7, 2/4 dur; Landtmanson, Folkmusik, s. 42, 4/4 obest., s. 69, 4/4 A moll; Aldén, Skå. folkm. 1926, s. 85, 4/4 dur; Andersson, Sv. låtar, Dalarne 3, nr 1057, 4/4 moll, Jämtl. o. Härj. 1, nr 278, 2/4 moll; Forsslund 1: 9, nr 37, 2/4 moll; 2: 6, nr 31, 2/4 dur; 2: 10, nr 48, 2/4 moll; Sternvall, s. 114, 4/4 moll. — Finl. FSF nr 67, 82 st. mel. Danm.

E. T. Kristensen, Jy. Folkev., Toner etc., nr 81; dens., G. vis. i Folkem. nr 65 i jämn takt och dur, liksom Berggreen 1, nr 98 a—d. Schiørring 2, mel. nr 103—107 i jämn takt och dur. Norge. Elling, Vore Folkemel., s 95, 4/4 moll, dens., Vore Kjæmpev. 13, 2 mel. i moll; Sandvik, Folkemus. i Gudbrd., s. 278 (10 b), 4/4 D moll.

166. Hertig Frögdenborg och Fröken Adolin. — I marg. vid melodien: (Till R. Dybeck 7/9 64). — Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 1, s. 714, Vs. 2: 3, s. 175; Göt. Förb., s. 8 B; Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 4 (a), nr 184; Wiede B, nr 12, 156 (m. mel.); Södling, nr 355 (m. mel.); E. Wigström, NM, MS 9, p. 109. Litt.: Skill. KB, E 1811 b, N 1802 e, etc.; Geijer—Afzelius, nr 18; Dybeck, Runa (fol.) 1, s. 34; Djurklou, Ur Nerikes folkspr., s. 96; Hofberg, Nerikes g. min., s. 252; Berggreen 3, nr 21 (m. mel.); Ahlström, nr 82, 221 (m. mel.); E. Öberg i Bidr. t. Söderm. ä. k. h., h. 1, s. 31 (m. mel.), h. 2, s. 16; Tellander, s. 94; Ek, Stud. t. d. sv. folkv. hist., s. 81; T. Norlind, Sv. folkmusik o. folkdans, s. 67; K. Liestøl i Arv 1950, s. 44. — Finl. MS i SLS (reg.). Litt.: Lagus, nr 8 (m. mel.); FSF 5: 1, nr 69 (m. mel.); Rancken, Fört., nr 837, 886 (?); Th. Renqvist i Brages Årsskr. 7 (1912), s. 99, 122 (omkvädet); dens. i Budk. 1923, s. 70. — Danm. DgF 305 (Hertug Frydenborg); jfr v. d. Recke, Danm. Fornv. 4, s. 422; Nyerup—Rasmussen 2, s. 238; Berggreen 1, nr 70 (m. mel.), 11 Tillæg 1, nr 16; E. T. Kristensen, Skattegr. 1884: 1, nr 113, 1885: 1, nr 835—838; dens., G. jy. Folkev., nr 61 (Ridderens Hjærte, mel. s. 369); dens., 100 g. jy. Folkev., nr 52, o. s. 385; dens., G. viser i Folkem., nr 46. — Norge. Jfr Utsyn, nr 122 (Bendik og Aarolilja), som dock närmast motsvarar DgF 474; Moe & Mortensen, s. 25; Elling, Vore Kjæmpev., s. 35 (nr 28, m. mel.). — Tyskl. Erk—Böhme, nr 100 (Der Bremberger); J. Meier, Deutsche Volkslieder, nr 16; dens., Balladen 1, nr 10; Alpers, s. 16, 40, 59; J. Bolte, Deutsche Lieder in Dänem., s. 181; J. Meier i Jahrb. f. Volksliedf., Jg 4, s. 56. — Holl. v. Duyse, nr 35. — Engl.-Skottl. Child, nr 269 (Lady Diamond). — Pineau 1, s. 98, 283.

Om motivet om jungfrun som tvangs äta sin älskades hjärta, se Geijer—Afzelius 2, s. 86 och Erk—Böhme 2, s. 389. Om motivet med trädet på graven, vars blad taga varandra i famn, se Steffen, Sv. låtar, s. 65; Ek, D. sv. folkv., s. 17; det finns i Isl. fkv., nr 23 samt i The Douglas Tragedy och anses härstamma från sagan om Tristan och Isolde; se Grundtvig, Eng. o. Skot. Folkev., s. 73, J. Meier i Archiv für Lit. u. Volksdichtung 1 (1949), s. 178.

Mel. hos Geijer—Afzelius, nr 18, 2/4 dur (avtr. av Ahlström, nr 82); Wiede B, nr 12, 3 st. mel. i 4/4, 1 i dur, 2 i moll; nr 156, 2 st. mel i 4/4 dur; Öberg i Bidr. t. Söderm., h. 1, nr 6, 4/4 dur. I skill. Sthlm 1757 ingen mel.-hänv., 1775 uppges egen mel. Finl. FSF nr 69, 22 mel. i jämn takt, hälften moll, hälften dur. Danm. Nyerup—Rasmussen 2, nr 71, 2/4 dur (avtr. hos Berggreen 1, nr 70). Norge. Elling, Vore Folkemel., s. 64, nr 16, 4/4 obest., dens., Vore Kjæmpev., nr 28, 2/4 moll.

167. Grimborg. — Sverige. MS: Jfr Arwidsson, Vs. 2: 3, s. 139 (m. mel.); Wiede B, nr 4, 202 (m. mel.); Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs.

3: 3 (b), nr 180; Södling, nr 379, 380 (m. mel.). Litt.: Jfr Visb. 12 (P. Rudebecks), nr 4 o. 7, jfr Arwidsson, nr 113 (Stallbröderna) och nr 19 (Herr Grönborg); Geijer—Afzelius, nr 4 (Kämpen Grimborg); Skill. KB, G 8 (1738, etc.); Dybeck, Runa (fol.) 1, s. 37 (mel.); Berggreen 3, nr 6 (m. mel.); Ahlström, nr 89 (m. mel.); Carlheim-Gyllenskiöld, nr 2, 11, 18, 19 (m. mel.); Schück, Sv. litt.h. 1 (1890), s. 375; Schück—Warburg 1, 3 uppl., s. 295; F. Nycander i Vikarfvet 1916, s. 9; Ek, Norsk kämpav., s. 103; dens., D. sv. folkv., s. 196; dens. i Göteb. jub. publ. 16, s. 199, 200. — Finl. Lagus, nr 3 (m. mel.); FSF 5: 1, nr 27 (m. mel.); Rancken, Fört., nr 692; Th. Renqvist i Brages Årsskr. 7 (1912), s. 93, 119 (omkvädet). — Danm. Jfr DgF 184 (Den farlige Jomfru), 422 (Hr. Grønnevold); v. d. Recke, Danm. Fornv., nr 150; dens., Nogle Folkevisered., s. 80; Nyerup—Rasmussen 2, s. 227; Berggreen 1, nr 23 (m. mel.). — Norge. Utsyn, nr 78; Landstad, nr 23; Liestøl & Moe, nr 67; Elling, Vore Kjæmpev., s. 46 (nr 40, mel.). — Pineau 2, s. 309.

Mel. hos Geijer—Afzelius, nr 4 a, 2/4 moll (avtr. av Ahlström, nr 89), nr 4 b, 8/4 obest.; Dybeck, Runa 1869, s. 37, 2/4 obest.; Wiede B, nr 4 o. 202, 4/4 moll; Södling 379, 4/4 dur, 380, 3/4 dur; Carlheim-Gyllenskiöld, nr 8, 2/4 dur. Silfverstolpes visa hos Carlheim-Gyllenskiöld, nr 2, 2/4 dur, och nr 19, 2/4 moll.

Skill. 1738 har som mel.-hänv. Medan man lefwer i werlden säll, dvs. nr 380 i koralpsalmboken 1697, i senare skill. uppgives egen bekant mel. — Finl. FSF 5: 1, nr 27: 1, 9 mel., alla i jämn takt, men i a en takt 3/4, 3 st. i moll, 4 i dur, 2 obest.; nr 27: 2 (Silfverstolpes visa), 6 mel. i 3/4, 2 moll, 4 dur.

169. Ung Adolf och Albertina. — Fredin, nr 19 (m. mel. i 4/4 moll); en uppt. m. mel. i 2/4 dur av R. Bjersby, i Gammalgarn 1951 finns i ULMA (21379, s. 28).

170. Hafskungen. — Se Skill. omnämnda vid texten. Skill. 1841 har mel.-hänv. Långt upp i Norden på fjellryggens topp.

171. Jungfru Grisilja (Betrakta och mins: En stad ibland alla i Ungaren fins..). I marg.: III. Sägner, n:o 424 [om sagesm., Kajsa Lisa Ausarfve]. — Att döma av stavningen (then, the osv.) synes den vara avskriven ur en äldre visbok el. dyl. I Sverige är motsvarighet icke hittills anträffad. Däremot finns i Köpenhamns Univ. bibl., i N 951 Pakke med Gadeviser trykt udenfor København (Haderslev og Maling), följande tryck: Sandferdig Tildragelse med en Commendants Datter i Grosswardein i Ungerland. Oversat af det Tydske ved H. J. Foogt, Haderslev 1798. Mel. Ak levende Gud &c.

1. Hver Mand og Qvinde merker vel!
Et Under nu jeg her fortæl:
I Grosswardein i Ungerland,
Der skeede nyelig der forsand. [Etc.]

Hjältinnan kallas där Theresia, likaså i den tyska visan, Erk—Böhme, nr 2129 (Die Braut von Grosswardein), efter Des Knaben Wunderhorn. En äldre version med samma titel finnes hos Pröhle, nr 119, som börjar:

1. In Ungerland in Gross-Wardein,
soll neulich was geschehen sein, etc.

(33 strofer), jfr Pröhle, s. 309. Den gotl. visan skiljer sig från de danska och tyska såväl i avs. på metern som i avs. på namnen, Theresia har blivit Grisilja, Grosswardein Wexadien. Den är dessutom förkortad, det framgår icke här, att jungfrun varit borta från hemmet i många år i den himmelska trädgården, ej heller att hennes föräldrar äro döda, då hon kommer tillbaka. Den tyska visan påminner i avs. på motivet om den ganska spridda Der Meister der Blumen und die Jungfrau (Erk—Böhme, nr 2121, 2122 etc.), Geijer—Afzelius, nr 89 (Den hedniska konungadottern i blomstergården), varom jfr J. Bolte i Zs. f. deutsches Alterthum 34 (1890), s. 18 ff.; v. Duyse, s. 2473.

Metern är densamma som i ett Skill. från 1698 En arm syndares Boot och Bättring, publ. av N. Embenius i Byahornet nr 13 (1944), till vilket som mel. angives Far werlden far wäl, jfr Schiørring 1, s. 212.

Det danska skill. nämner som mel.-hänv. Ak levende Gud, vilken först omnämnes av Kingo (Schiørring 1, s. 32). Den gotl. visans mel. är okänd.

172. Jul-Visa. (Ack ljuflig tid..) Se anm. vid texten.

Fredin, nr 68, har en gotl. mel.-uppt. av Guds son är född i Bethlehem på denna dag. Jfr C. W. v. Sydow, Godafton om I hemma är, s. 103 ff.; 126 ff.

173. A. Så gick jag mig den vägen fram .. B. Det gingo tre flickor, som planterade kål. — Sverige. MS: i NM (E. U. 1286) en uppt. fr. Klinte 1929. DFS, Skv. nr 113. Litt.: Skill. KB, B 25 uooå; Fredin, nr 18; Frisinnade Qvällsqvistqväden, nr 14; Bevärings-Visa från Gotland: Det gingo tre flickor planterade kål [etc.]; Filikr. 9: 18; Andersson & Ingers, Folkd. fr. Bara hd, s. 16; N. Bendixons Visb., s. 198; Sternvall, s. 106 (m. mel.); R. Larsson i Från bergslag etc. (1943), s. 125. — Finl. MS i SLS (reg.). Litt.: Lagus, nr 215, 222 (m. mel.); Rancken, Fört., nr 66, 665, 696. — Danm. E. T. Kristensen, Skattegr. 1889: 2, nr 238, 239; dens., G. jy. Folkev., s. 394, 395 (mel.); dens., Skjæmtev., s. 181; H. Johansen, Viser i Bornh., nr 9 (m. mel.).

Mel. hos Fredin, nr 18; Filikr. 9: 18; Sternvall, s. 107, samtliga i 3/4 dur; Fris. Qvällsqv. 2/4 moll + dur. Skill. (Zetterströms Poet. saml. 12, nr 12) uppgiver egen mel. Finl. Lagus, nr 222, 3/4 dur. Danm. E. T. Kristensen, Skjæmtev. 50, 2 mel. i 3/4 dur.

174. A. Harpans kraft. B. Liten Ingrid. — Vid titeln: Afz. 3:dje del N:o 91, Arvids. 2:dra d. N:o 149. I marg.: N:o 233. — Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 1, s. 218, 229, 623, 629 (m. mel.), 631, 633, 635, 641 (m. mel.); Vs. 2: 2, s. 226, 642 (Gotl., C. Säve m. mel., s. 653); Vs. 2: 3,

s. 15, 78 (Wallman); 266, 290, 363; Göt. Förb., s. 56 B; Stephens & Hylten-Cavallius, Vs. 3: 3 b, nr 146; Wiede B, nr 32, 33, 166; Södling, nr 311 (m. mel.). Litt.: Allmänt: P. Bäuerle, Die Volksballaden von Wassermans Braut und Wassermans Frau, Tübingen 1934. Sverige: Visb. 12 (P. Rudebecks), nr 39; Arwidsson, nr 149; Geijer—Afzelius, nr 75; Afzelius, Sv. folksharpan, s. 20 (m. mel.); Dybeck, Runa 1845, s. 101; Berggreen 3, nr 5 (m. mel.); Ahlström, nr 136—141 (m. mel.); Djurklou, Ur Nerik. fspr., s. 91; Hofberg, Nerikes g. min., s. 258; E. Öberg i Bidr. t. Söderm. ä. k. h., h. 2, s. 17 (mel. s. 27); F. L. Grundtvig ib., h. 5, s. 14; G. Ericsson ib., h. 7, s. 35; Schück, Sv. litt. h. 1 (1890), s. 382; Schück—Warburg 1, 3 uppl., s. 324; Steffen, Sv. folkv., s. 38; T. Norlind, Stud. i sv. folklore, s. 199; Landtmanson, Folkmusik (bil.), s. 39; Grip, Sv. allm. liv, s. 186; Ek, D. sv. folkv., s. 68; dens. i FoF 22 (1935), s. 3, 58, 73; Ek—Blomberg, nr 9; Norlind, Sv. folkmusik o. folkdans, s. 67. — Finl. FSF 5: 1, nr 5 (m. mel.); Th. Renqvist i Brages Årsskr. 7 (1912), s. 95, 120 (omkvädet); dens. i Budk. 25 (1946), s. 78; G. Dahlström i Brages Årsskr. 1920—23, s. 73 (mel.). — Danm. DgF 40 (Harpens Kraft) o. bd 3, s. 820, bd 4, s. 815, bd 10, s. 36; v. d. Recke, Danm. Fornv., nr 40; Fr. Hammerich i Brage og Idun 2, s. 316 (m. mel.); E. T. Kristensen, Jy. Folkev., Toner, nr 110 (m. mel.); dens., G. Viser i Folkem., s. 416 (m. mel.); A. Olrik, Nord. Tryllev., s. 60; Grüner Nielsen, Da. Folkev., s. 112; Frandsen, Folkev., s. 96, 105, 106; L. Bødker i Folkkultur 4 (1944), s. 84. — Norge. Utsyn, nr 23; Landstad, nr 51, 52; S. Bugge i Arkiv f. nord. filol. 7, s. 97; Berggreen 11, Tillæg 2, s. 174; Skar, Gmlt or Sætesdal 8, s. 66; Berge, No. Visefugg, s. 21; Elling, Vore Kjæmpev., nr 29, 31 (m. mel.); Liestøl & Moe, nr 9; Liestøl, Saga og Folkeminne, s. 150. — Isl. Ísl. fkv., nr 3. — Tyskl. Erk—Böhme, nr 2; J. Meier, Deutsche Volkslieder, nr 47 (Die Rheinbraut); dens. i Archiv für Literatur und Volksdichtung 1, s. 191; dens. o. J. Seemann i Jahrb. f. Volksliedf., 5. Jg, s. 1; Bäuerle, aa. — Engl. Child, bd 2, s. 137. — Pineau 1, s. 215, 244.

En gotländsk mel., här (s. 461) återgiven, upptecknad av C. Säve finns i Arwidssons MS, Vs. 2: 2, s. 653—654. Geijer—Afzelius, nr 75: 1, 2/4 moll (avtr. av Ahlström, nr 138), nr 75: 2, 2/4 moll (avtr. av Ahlström, nr 139), nr 75: 3, 4/4 moll; Arwidsson, nr 149 A, 2/4 obest., nr 149 B, 2/4 moll; Wiede B, nr 32, 4/4 moll, 33, 166, 4/4 dur; Öberg i Bidr. t. Söderm., h. 2, nr 15, 4/4 moll; Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 3 b, nr 146, 5 st. mel. Finl. FSF nr 5 a, b, 2/4 moll. Danm. DgF 40: 1, 2/4 moll, 40: 2, 6/8 moll, 40: 3, 2/4 dur, 40: 4, 2/4 moll. Norge. Se Elling, Vore Kjæmpev., nr 29, 31.

175. Det bodde en enka vid salta haf. — Vid titeln: Afz 3:dje d. N:o 70. Se N:o 63. — Visan är en variant till Säve 63, men originell i avs. på första hälften. En närstående var. finns hos Wiede (MS) B, nr 215 (m. mel. i 4/4 moll) och hos P. G. Wistrand i Fatab. 1911, s. 199. Se i övrigt nr 63.

176. Herren på Södervalla hed (Det bodde en herre på Södervallahed, han hade tre döttrar..). Vid titeln: Afz. 1:sta del. N:o 11. — Sverige.

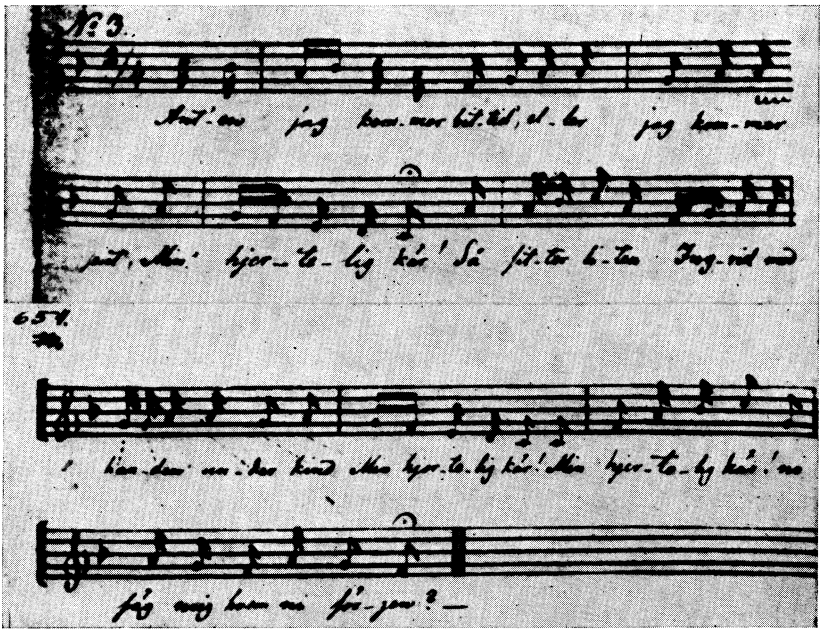

MS: Arwidsson, Vs. 2: 1, s. 208; 2: 2, s. 226 (mel.); Vs. 2: 3, s. 1, 63 (Wallman), 91, 147, 317, 319, 347 (m. mel.); Wiede A, s. 126, Wiede B, nr 7, 8 (m. mel.); E. Wigström, NM, MS 9, p. 115. Litt.: Allmänt: P. Bäuerle, Die Volksballaden von Wassermans Braut und von Wassermans Frau. Tübingen 1934. Sverige: Skill. KB, N 1799 b; N 1820 c; Geijer—Afzelius, nr 74 (Grefvens döttrar vid Elfvabolid); Hofberg, Nerikes. g. min., s. 250; Ahlström, nr 105 (m. mel.); G. Ericsson i Bidr. t. Söderm. ä. k. h., h. 7, s. 56; Teckn. o. toner utg. Skå. Lmf., s. 44 (m. mel.); Andersson o. Ingers, Fd. fr. Bara hd, s. 8; T. Norlind, Stud. i sv. folkl., s. 195; dens., Sv. folkmusik o. folkdans, s. 67; S. Ek i FoF 22, s. 1, 53. — Finl. MS i SLS (reg.). Litt.: Lagus, nr 30 (m. mel.); FSF 5: 1, nr 1 (m. mel.); Rancken, Folks. i Österb., s. 17; dens., Fört., nr 672—674; A. P. Svensson i Brages Årsskr. 7 (1912, s. 83). — Danm. Jfr DgF 39 (Nøkkens Svig); v. d. Recke, Danm. Fornv., nr 39. — Norge. Jfr Bugge, G. no. Folkev., s. 66; Elling, Vore Kjæmpev., nr 39 (mel.). — Färöarna. Thuren, s. 130 (mel.). — Tyskl. Jfr Erk—Böhme, nr 1 g; Firmenich 3, s. 11, 20; Alpers, s. 18. — Pineau 1, s. 214.

Mel. hos Geijer—Afzelius, nr 74, 4/4 moll (avtr. av Ahlström, nr 105); Arwidsson, Vs. 2: 2, s. 226, 2/4 moll; Wiede B, nr 7, 8, båda 4/4 moll; Teckn. o. toner, mel. nr 3, 2/4 moll; Andersson, Sv. låtar, Boh. o. Hall., nr 43, 4/4 moll. Skill. u. å., Gävle 1799 o. 1802 m. fl. meddela intet om mel. Finl. FSF nr 1, 31 mel. i jämn takt, nästan alla i moll, 2 st. i dur. Norge. Elling, Vore Kjæmpev., nr 39, 2/4 moll (uppt. av Lindeman). Tyskl. Jfr Erk—Böhme, nr 1 o. 2.

177. Liten Karin. — Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 1, s. 645 (m. mel.); 2: 2, s. 158 (m. mel.), 597 (m. mel.), Vs. 2: 3, s. 61 (Wallman), 137, 165; Wiede B, nr 1, 2, 38 (m. mel.); Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 4 (a), nr 183; Södling, nr 024 (m. mel.). Litt.: Geijer—Afzelius, nr 3; Skill. KB, E 1831 a 1, etc.; Cronhamn, nr 6 (mel.); Berggreen 3, nr 15 (m. mel.); Ahlström, nr 49 (m. mel.); G. Ericsson, Bidr. t. Söderm. ä. k. h., h. 7, s. 70; Carlheim-Gyllenskiöld, nr 6 (m. mel.); R. Jirlow i FoF 9, s. 44; Ek, D, sv. folkv., s. 97, 167; dens., Stud. t. d. sv. folkv. hist., s. 35; Schück—Warburg 1, 3 uppl., s. 295; T. Norlind, Sv. folkmusik o. folkdans, s. 68 (mel.); H. Persson i Skå. hembf. årsb. 1937, s. 83; Svanfeldt, s. 70 (m. mel.); Ek—Blomberg, nr 7. — Finl. MS i SLS o. Brage (reg.). Litt.: Lagus, nr 2 (m. mel.); FSF 5: 1, nr 20 (m. mel.); Rancken, Fört., nr 1040; Hultin, Kat. 4, s. 143; I. Lagercrantz i Budk. 1944, s. 20. — Danm. DgF 101 (Liden Karen) o. bd 3, s. 894, bd 10, s. 211; Berggreen 1, nr 35 (m. mel.); E. T. Kristensen, G. Viser i Folkem., nr 26; dens., Skattegr. 1887: 1, nr 43, 44 (m. mel.), 45, Efterslæt, nr 78; Steenstrup, Vore Folkev., s. 107; H. Johansen, Viser i Bornh., nr 27 (m. mel.); Grüner Nielsen, Da. Folkev., s. 24; E. v. d. Recke, Nogle Folkevisered., s. 175; H. L. Skjødt i Da. Stud. 1935, s. 110 o. flerst.; P. Verrier, ib. 1937, s. 20 (strofformen). — Norge. Utsyn, nr 53; Lindeman, nr 416; Liestøl & Moe, nr 96; T. Greni i Edda 13 (1920), s. 18. — Tyskl. Jfr Erk—Böhme, nr 2116; Alpers, s. 18; H. Schewe o. E. Seemann i Jahrb. f. Volksliedf. 1. Jg, s. 5, 52 (m. mel.); J. Meier ib., Jg. 8, s. 51; J. Bolte, Deutsche Lieder in Dänem., s. 183; Brouwer, s. 210 (vita duvor o. d.). — Holl. Jfr Kunst, nr 42 (Der boose Koning). — Frankr. Jfr Doncieux, nr 34.

Mel. hos Geijer—Afzelius, nr 3, 2/4 moll; jfr Arwidssons MS, Vs. 2: 2, s. 597, 3/4 moll (= Wiede B 38); Wiede B, nr 1, 4/4 dur, nr 2, 4/4 moll; Södling 024, 2/4 moll; Carlheim-Gyllenskiöld, nr 6, 2/4 dur. Finl. FSF nr 20, 20 st. mel., alla i jämn takt, utom q 6/8, 4 moll, 16 dur. Danm. DgF 101: 1, 2/4 obest., 101: 2, 2/4 dur, 101: 3, 2/4 dur, 101: 4, 2/4 obest.; 101: 5, 2/4 moll.

178. Präst-folket (Vår Prästefar han hade en så brederten en). — I Stephens & Hyltén-Cavallius MS, Vs. 3: 5 (a), under nr 307 finns en var. från Uppland, i LUF 2430: 14—15 o. 2263: 2—3 uppt. från Skåne; DFS, Skv. nr 157. På grund av sitt tvetydiga innehåll synes visan ej ha varit tryckt i Sverige. — Finl. MS i SLS (reg.). — Danm. E. T. Kristensen, Skjæmtev., s. 241 (m. mel.).

De skånska uppteckningarna sakna mel. Danm. E. T. Kristensen, Skjæmtev., nr 80 A, 3/8, 2/4 dur, B 2/4 dur, C 3/4 dur.

179. Gutsnaben var Fader Mickel. — Fætter Mikkel är en dansk dans, se Grüner Nielsen, Vore ældste Folkedanse, s. 2, mel. nr 34, med texten Høye saa saa, Fider Mikel ha, Fider Mikel han er der, 2/4 dur, nr 46 Fader Mikkel Polsk, 2/4 dur; E. T. Kristensen, Skjæmtev., nr 59 Fætter Mikkel, är en dansmel. i 2/4 dur. Jfr Skattegr., Efterslæt, nr 123; H. Johansen, Viser i Bornh., nr 18 (m. mel.). Tyskl. Jfr Erk—Böhme, nr 1748.

181. Pröfningen (Jungfrun hon gick sig söder uppå strand..). Vid titeln: Afz. 1:sta del. N:o 8. — Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 1, s. 74 (Gotl.); Vs. 2: 2, s. 497, Vs. 2: 3, s. 48 (Wallman), 143, 145, 254; Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 4 (a), nr 212; Wiede B, nr 6, 152 (m. mel.). Litt.: Visb. 5 (KB 16:o), nr 19; Geijer—Afzelius, nr 8 (m. mel.); Arwidsson, nr 126; Berggreen 3, nr 17 (m. mel.); Bondeson, nr 7; Ek—Blomberg, nr 18. — Danm. DgF 381 (Svend og hans Søster; strof 9 i Säve finns i DgF 378 A, strof 28); v. d. Recke, Danm. Fornv., nr 302: 2; dens., Nogle Folkevisered, s. 49; Berggreen 11 Tillæg 1, nr 14; E. T. Kristensen, 100 g. jy. Folkev., nr 75; dens., G. jy. Folkev., nr 56 (mel. s. 368); H. A. Paludan i Da. Stud. 1934, s. 166; R. M. Pidal i Jahrb. f. Volksliedf. 5. Jg, s. 88, 94, 110 etc. — Norge. Utsyn, nr 102; Liestøl & Moe, nr 134; Elling, Vore Kjæmpev., nr 115; NFL 9, s. 83 (efter M. Moe). — Isl. Ísl. fkv. nr 59.

Mel. hos Geijer—Afzelius, nr 8: 1, 3/8 moll, nr 8: 3, 4/4 moll; Wiede B, nr 6, 152, båda 6/8 moll; Bondeson, nr 7, 2/4 moll. Norge. Elling, Vore Kjæmpev., nr 115, 3 st. mel., varav en i 4/4 och två i 3/4, obest. tonart.

182. Skön Anna (Det bodde sju röfvare mellan två land..). Vid titeln: Afz. 1:sta del. N:o 5. Vid strof 16 i marg.: (III Vis, 71). — Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 1, s. 239, Vs. 2: 2, s. 162 (m. mel.); Vs. 2: 3, s. 29 (Wallman); Göt. Förb., s. 54; Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 4 (a), nr 197; Wiede B, nr 5, 53, 151, 203 (m. mel.); Södling, nr 105, 350, 360 (m. mel.). Litt.: Allmänt: J. Meier, Die Ballade von Schön Adelheid, i Schweiz. Archiv f. Volkskunde, bd 43 (1946), s. 448—479. Sverige: Skill. KB, G 26 a (1768 etc.), N 1827 b, etc. Geijer—Afzelius, nr 5 (m. mel.); Arwidsson, nr 42; R. Dybeck, Sv. visor 1, nr 9 (i mel.); dens., Sv. folkmel., nr 8; dens., Runa (fol.) 1, s. 17; Berggreen 3, nr 11 (m. mel.); Ahlström, nr 44, 93, 99 (m. mel.); G. Ericsson i Bidr. t. Söderm. ä. k. h., h. 7, s. 65, 68; E. Wigström, Folkd. 1, s. 57; R. Steffen i Uppland 2, s. 413; Landtmanson, Folkmusik (bil.), s. 36 (m. mel.); Grip, Sv. allm. liv, s. 189; T. Norlind, Sv. folkmusik o. folkdans, s. 68 (mel.). — Finl. MS i SLS (reg.). Litt.: Lagus, nr 4 (m. mel.); FSF 5: 1, nr 56 (m. mel.). — Danm. DgF 258 (Skjøn Anna), jfr v. d. Recke, Danm. Fornv. 3, s. 153, 4, s. 421; Steenstrup, Vore Folkev., s. 104; A. Olrik i Sønderj. Aarb. 1, s. 269; E. T. Kristensen, G. Viser i Folkem., nr 42 (mel. s. 365). — Norge. Lindeman, nr 160, 407; Berggreen 2, nr 13; Elling, Vore Kjæmpev., nr 105 (mel.). — Isl. Jfr Ísl. fkv., nr 48. — Tyskl. Erk—Böhme, nr 184 (Schön Adelheid); J. Meier i Archiv f. Lit. u. Volksdichtung 1, s. 184; dens. i Schweiz. Archiv (se ovan); J. Bolte, Deutsche Lieder in Dänem., s. 182. — Engl.-Skottl. Child, nr 62 (Fair Annie) o. bd 2, s. 511, bd 4, s. 463; Berggreen 4, nr 5; S. Grundtvig, Eng. o. Skot. Folkev., nr 28 (övers.). — Nordamerika. A. K. Davis, Trad. Ballads of Virginia, nr 15 (m. mel.).

Mel. hos Geijer—Afzelius, nr 5, 2/4 moll (avtr. av Ahlström, nr 99); Arwidsson MS, Vs. 2: 2, s. 162, 2/4 C dur; Wiede B, nr 5, 151, 203, alla i 4/4 dur; Södling, nr 105 (från Geijer—Afzelius, nr 5, men transponerad), 350, 360, 4/4 dur; Dybeck, Sv. visor 1, nr 9, 2/4 dur, Sv. folkmel., nr 8,

2/4 moll (avtr. hos Geijer—Afzelius, nr 5*); Ahlström, nr 44, 93, båda 2/4 dur; Landtmanson i Fatab. 1906, s. 160, 4/4 dur (= dens., Folkmusik, s. 36). Finl. FSF nr 56, 11 st. mel. i jämn takt och moll, Danm. E. T. Kristensen, Mel. till G. Viser i Folkem., nr 42 a, 3/8 dur, 42 b, 6/8 obest., 42 c, 2/4 moll (egentligen felnumrering, skall vara nr 43); Berggreen 1, nr 92, 6/8 dur. Norge. Lindeman, nr 160, 9/8 moll, nr 407, 6/8 moll; Berggreen 2, nr 13, 6/8 obest.; Elling, Vore Kjæmpev., nr 105, 6/8 moll; Sandvik, Folkemus. i Gudbrd., s. 320 (50), 6/8 E moll.

184. Jägare-Wisa (Jag gick mig ut att spatsera Uti en lund så grön). — Denna visa tycks ha sitt ursprung i sånglekar, såsom Jag gick mig ut en afton uti en lund så grön (Keyland, Ringl. på Skansen, 4 uppl., nr 46; Kalén—Ysenius, nr 45; Sv. visarkivs reg., sångl. nr 238) och En jägare gick att jaga med skjutgevär pistol i hand, att skjuta unga duvor, som man så sällan fann (Bondeson, nr 38; Andersson & Ingers, Folkd. från Bara hd, s. 17; Cappelin, s. 20; Sv. visarkivs reg., sångl. nr 115 — jfr Säves fjärde strof). Ännu närmare Säve står en finl.-sv. sånglek, Lagus, nr 309 (särsk. str. 3, 4, 5). Säve slutstrof (Att lära dig att ljuga..) påminner om Arwidsson 3, s. 271 (nr 38, slutstr.) och Wiede MS B, nr 235, strof 4. Mel. jfr Bondeson, nr 38 och Lagus, nr 309.

185. Ulfven han sitter på kyrkekam .. Sverige. MS: Jfr Arwidsson, Vs. 2: 1, s. 679, Vs. 2: 2, s. 19; Wiede B, nr 20 (m. mel.); DFS, Skv. nr 4. Litt.: Visb. 1 (H. Oluffsons), nr 39; Arwidsson 3, s. 131, 136 (Den Bakvända visan); J. Nordlander i Sv. Lm. 7: 8, s. 30; J. Henriksson, Plägs. bl. Dalsl. allm., s. 105; Schück—Warburg 1, 3 uppl., s. 431; Ek, D. sv. folkv., s. 207; Svanfeldt, s. 117 (m. mel., efter Wiede); K. Brodin. Vaggv., nr 41 (m. mel.); dens. i Sångartidn. 1937, s. 52—54; Ström, Visor, s. 240; R. Larsson i Från bergslag etc. 1943, s. 132. — Danm. Nyerup—Rasmussen 2, s. 91; E. T. Kristensen, Skattegr. 1884: 2, nr 731—744, 802; dens., Skjæmtev., s. 252 (m. litt.); dens., Børnerim, nr 2834 ff.; H. Johansen, Viser i Bornh., nr 12 (m. mel.); Grüner Nielsen, Da. Folkev. 1, s. 238; dens., Skæmtev., nr 91. — Norge. Landstad, s. 833 (m. mel.); Lindeman, nr 587; Berggreen 2, nr 112 (m. mel.); Ross, nr 47 (m. mel.); Moe & Mortensen, s. 33; Liestøl & Moe, nr 40; Elling, No. folkemusik, s. 80; NFL 1, s. 132 (efter Aasen); T. Mauland i NFL 35, s. 124. — Tyskl. Jfr Erk—Böhme, nr 1095—1098 och särskilt 1100—1117 (Verkehrte Welt); Simrock, Das deutsche Kinderbuch, s. 131; Alpers, s. 58, 60; J. Bolte i Zs. d. Vereins f. Volkskunde, 15. Jg, s. 158 o. Jahrb. f. Volksliedf., 2. Jg, s. 141. — Holl. Jfr en »Leugenliedje» i Veurman o. Bax, nr 91. — En mährisk bakvänd visa finns hos Berggreen 8: 3, nr 96.

Mel. till en bakvänd visa hos Wiede B, nr 20, 3/8 moll och Landstad, nr 133: 7, 6/8 moll (= Ross nr 47). Se Erk—Böhme 2, s. 35—36.

186. Och klockarens hustru hon trippar på tå. — Sverige. MS: En likn. visa (m. mel.) uppt. av R. Bjersby 1951 i Gammalgarn, Gotl. (ULMA 21379, s. 19); DFS, Skv. nr 149. Litt.: Jfr Visb. 6 (KB 8:0), nr 36; Borg-

ström, s. 123; Teckn. o. toner, utg. Skå. Lmf., s. 66 (m. mel.); Ek, D. sv. folkv., s. 205. — Danm. Jfr Grüner Nielsen, Skæmtev., nr 63 (Hver sit arbejde).

188. A. En Wisa jag nu börja vill. B. Wäf-veiså. — I marg.: IV: 39. — En variant finnes i Gotl. Lmf:s saml. (ULMA 197: 52, s. 38), uppt. av Fr. Bergman. Visan finnes insjungen på grammofon i ULMA av Arvid Berggren, Vamlingbo, 1936.

190. A. Ack, om jag kunde komma till dig, min vän i qväll. B. Om alla Berg och dalar vore rödaste guld .. Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 1, s. 60 (Gotl.), 519, 521, 524, Vs. 2: 3, s. 258; Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 4 (a), nr 218; Wiede B, nr 31, 115, 163, 216 (m. mel.); Södling, nr 315 (m. mel.). Litt.: Skill. KB, E 1824 g; Geijer—Afzelius, nr 61 (Vedergällningen, m. mel.); Arwidsson, nr 124 B (Svennens svek, m. mel.); Borgström, s. 139; Axelson, Vandr. i Värml., s. 17; Berggreen 3, nr 33 (m. mel.); M. Frykholm, Folkv. fr. Werml., nr 14 (m. mel.); Ahlström, nr 27, 299 (m. mel.); E. Öberg i Bidr. t. Söderm. ä. k. h., h. 2, s. 20 (mel. s. 28); G. Ericsson ib., h. 6, s. 30; E. Wigström, Folkd. 1, s. 55; Bondeson, nr 240; T. Norlind i Sv. Lm. 1906, s. 69 (m. mel.); Landtmanson, Folkmusik (bil.), s. 59 (m. mel.); Grip, Sv. allm liv, s. 192; S. Colliander i FoF 3, s. 145; Steffen, Sv. låtar, s. 23 (m. litt.); Forsslund, 2: 4, s. 157 (m. mel.), 2: 6, s. 145 (m. mel.); J. Hermelin i Holaveden 1922, s. 19; Andersson, Sv. låtar, Smål., nr 189 (m. mel.); Andersson & Ingers, Folkd. i Bara hd, s. 44; E. Erlandsson i Vår bygd (Hall.) 1923, s. 25; H. & E. (Sv. Lm. 9), nr 1529; Svanfeldt, s. 74 (m. mel.); N. Dencker i Sörmlandsbygden 1935, s. 117 (parodi). — Finl. MS i SLS (reg.). Litt.: Lagus, nr 24 (m. mel.); FSF 5: 1, nr 66 (m. mel.); Rancken, Fört., nr 476, 1145—1146. — Danm. DgF 306 (Utro Ridder); v. d. Recke, Danm. Fornv. 4, s. 422; Nyerup—Rasmussen 1, s. 72; Berggreen 1, nr 71 (m. mel.); E. T. Kristensen, Jy. Folkev., Toner, nr 65 (m. mel.); G. jy. Folkev., s. 385; dens., 100 g. jy. Folkev., nr 53; dens., G. Viser i Folkem., nr 47 (mel. s. 366); dens., Skattegr. 1884: 2, nr 373, 374 (m. mel.), ib. Efterslæt, nr 9; A. Olrik i Dania 6, s. 99; dens. i Sønderj. Aarb. 1, s. 72; A. Nielsen i Da. Stud. 1952, s. 73 (14 strofer). — Norge. Utsyn, nr 149; Sandvik, Folkemusik i Gudbrd. 9: 6 o. s. 319 (44) (mel.). — Tyskl. Erk—Böhme, nr 99 (Die Königstochter), jfr Erk—Böhme, nr 513, strof 3; J. Meier, Deutsche Volkslieder, nr 40; Alpers, s. 17; J. Bolte, Deutsche Lieder in Dänem., s. 181. — Holl. v. Duyse, nr 23 o. bd 3, s. 2729.

Mel.-uppt. från 1500-talet i Palmsköldska saml. i UUB, se Norlind i Sv. Lm. 1906 och C.-A. Moberg, UUÅ 1942: 5; dens. i Det glada Sverige (1947), s. 590; dens. i Sv. tidskr. f. musikf. 1950, s. 23 o. 1951, s. 8. Geijer—Afzelius, nr 61, har mel. i 4/4 moll; Arwidsson, nr 124, 2/4 dur; Dybeck, Sv. folkmel., nr 10, 2/4 moll; Wiede MS B, nr 115 (2 st. mollmel. i 4/4, den ena ur »Wermlandsflickan»), samt 31 o. 163, båda 4/4 moll, 216, två mel. i 4/4 dur; Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 4 (a), nr 218, 2/4 moll; Södling, nr 315 (från E. Öberg); Frykholm, Verml., nr 14, 2/4 dur;

Öberg, Bidr. t. Söderm., h. 2, nr 17, 4/4 moll; Bondeson, nr 240, 2/4 moll; Forsslund 2: 6, nr 39, 2/4 dur; S. Colliander i FoF 1916, s. 145, 2/4 moll; Landtmanson, Folkmusik, s. 59, 4/4 dur. Finl. FSF nr 66, 22 st. mel. i jämn takt, alla i dur, utom s o. u i moll. Danm. Nyerup—Rasmussen 1, nr 16 A, 2/4 dur, 16 B, 3/8 obest. (avtr. Berggreen 1, nr 71 b), 16 C, 6/8 moll (avtr. Berggreen 1, nr 71 a); E. T. Kristensen, G. viser i Folkem., nr 48 [47] a, 3/4 dur, 48 [47] b, 2/4 dur, dens., Jy. Folkev., Toner, nr 65, 6/8 dur.

193. Jul-Wisa (Guds son är född i Betlehem på denna dag). — Visan är författad av C. E. Borritz (Se v. Sydow, God afton om i hemma är, s. 131). — Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 2, s. 594 (mel.), 665, 668, 675. Litt.: Skill. KB, Zz b 1777 etc. (37 upplagor); Arwidsson 3, s. 516; Hallands Fm. Årsskr. 1872 (mel. i musikbil., nr 2 o. 9); Ahlström, nr 217 (m. mel.); A. G. Nyblin i Sv. Lm. 1906, s. 8; B. Möller i FoF 4, s. 40, 60; A. Ringström, ib. 16, s. 115 (m. mel.); Tyft 1924, s. 51; Celander, Nord. jul 1, s. 113; dens., Stjärngoss., s. 55, 291; E. Olsson, Värml. folkm., s. 166; N. Dencker i Sörmlandsbygden 1935, s. 112; Svanfeldt, s. 62; C. M. Bergstrand, Våra gamla berätta, s. 76. — Finl. MS i SLS (reg.). Litt.: Jfr Lagus, nr 251 b (Kör n:o 1) och 251 d (m. mel.); Rancken, Fört., nr 226, 867; Hultin, Kat. IV, s. 136. — Om en äldre liknande sång som återgår på latinskt original, se T Norlind, Lat. skols., s. 56, 62, 99, 109 och Schiørring 1, s. 23, 304.

Mel. hos Arwidsson 3, s. 561, 2/4 dur. Se v. Sydow, God afton etc., s. 154 och Celander, Stjärngoss., s. 499. Vidare uppgifter vid nr 44 ovan.

194. Wisa för alla (En wisa jag nu sjunga vill, .). Sverige. MS: Wiede B, nr 131 (m. mel.). Litt.: Skill. KB, E 1834 y. — Finl. MS i Brage (reg., Flicka varför gråter du).

Skill. i KB, »Fem nya och nöjsamma Kärlek-Wisor. Den Första. Gråtarevisan . . .» Västervik 1843, saknar mel.-uppgift, Wiede B, nr 131 har mel. i 4/4 dur.

196. Bräudä-Värs . . Fredin, nr 180 (m. mel.).

198. Min Mor hade gäss nog . , Är troligen en polsketext.

201. Jag fattig Päjkä jag läjder stor nöd . . Skill. KB, A 51 uooå, N 1776 b, etc. — Jfr Nyerup—Rasmussen 2, nr 8, Den giftesyge mø.

Skill. Jönk. 1776, Örebro 1791 m. fl. »Jag fattiga Piga lider stor nöd, Exelente, Får jag inte gifta mig blifwer jag död, Courante . . .» uppgiva egen mel. el. dyl.

202. Stajngylpen gärdi bryllaup . . I marg.: V. Visor, 4; V Sägner, s. 726 [brev från Carl Säve till P. A. S. 24/1 1875, vari C. S, omtalar, att Södling bett honom skriva av ett par verser av Staingylpen; dessa återfinnas i Södlings MS, nr 241]; I. Lekar, Högtider N:o 26 (Till R. Dybeck 7/9

64); IV. Visor, 64; VIII Gutaord, s. 64: Lang-'ala sat u lèp (lipade) P. Ronander. — Säves koncept finnas i MS R 625: 1, s. 12, 34, 79. — En uppt. m. mel av R. Bjersby från Gammalgarn, Gotl., 1951 finns i ULMA (acc. 21379, s. 11); en var. finns i M. Klintbergs saml., nr 85 b och i J. Karlssons brev, nr 219, s. 9 (Klintbergs saml.). Litt.: Steffen, Enstr., s. 98. Denna »enstrofing» påminner om de mycket utbredda visorna om fågelbröllop o. d., t. ex. i Sverige: Arwidsson 3, s. 133, i Danm. Nyerup—Rasmussen 2, s. 97 (Ravnebrylluppet i Kragelund); Berggreen 1, nr 206 (Fuglegildet); E. T. Kristensen, Skattegr. 1886: 2, nr 836; dens., Skjæmtev., s. 75 (m. litt.); Grüner Nielsen, Skæmtev., nr 15; i Norge: Landstad, nr 83; Berggreen 2, nr 116 (m. litt.); Liestøl & Moe, nr 35; NFL 1, s. 110 (efter Aasen); S. Neergaard, ib. 7, s. 79; Sandvik, Folkemusik i Gudbrd., s. 94; Tyskl.: Erk—Böhme, nr 163; Engl. Jfr Halliwell, s. 57; Northall, s. 267—277; Eckenstein, s. 205, 212.

Polskemel. med text, Södlings mel. efter C. Säve går i 3/4 moll, Bjersbys (ULMA 21379: 11) i 3/4 dur.

204. Skön Agnete. — I marg. N:o 233. — Sverige. MS: Wiede B, nr 56 (m. mel.); Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 3 (b), nr 144. Litt.: Allmänt: Se Bäuerle, aa, vid nr 176. Sverige: E. Wigström, Skå. visor, s. 10; dens., Folkd. 1, s. 9; G. Ericsson i Bidr. t. Söderm. ä. k. h., h. 3, s. 43, 46, h. 4, s. 3; Steffen, Sv. folkv., s. 40; Bondeson, nr 69; T. Norlind, Stud. i sv. folkl., s. 211, 217; S. Svensson i Skå. folkm. 1927, s. 92; A. Sandklef i Vår bygd (Hall.) 1946, s. 5. — Finl. MS i SLS (reg.). Litt.: FSF 5: 1, nr 7 (m. mel.); G. Dahlström i Budk. 1932, s. 122. — Danm. DgF 38 (Agnete og Havmanden), o. bd 2, s. 656, bd 3, s. 813, bd 4, s 804, bd 10, s. 23; jfr v. d. Recke, Danm. Fornv. 4, s. 415; Fr. Hammerich i Brage og Idun 2, s. 264 (m. mel.); Berggreen 1, nr 16 (m. mel.); E. T. Kristensen, Jy. Folkev., Toner, nr 95; G. jy. Folkev., nr 28 o. s. 349 (mel. s. 361 f.); dens., 100 g. jy. Folkev., nr 2; dens., G. Viser i Folkem., nr 13 (mel. s. 355); Skattegr. 1885: 1, nr 34; 1889: 2, nr 136, 137, Efterslæt, nr 2, 126; A. Olrik i Sønderj. Aarb. 1, s. 252; H. Johansen, Viser i Bornh., nr 28 (m. mel.); Steenstrup, Vore Folkev., s. 89; A. Olrik, Nordens Tryllev., s 100; Grüner Nielsen, Da. Folkev. 1, s. 137; H. L. Skjødt i Da. Stud. 1935, s. 13. — Norge. Jfr Utsyn, nr 18 (m. litt.); Berggreen 2, nr 8 (m. mel.); Moe & Mortensen, s. 16; H. Brække o. R. Berge i NFK 3, s. 153 ff.; Sandvik, Folkemusikk i Gudbrd., 9: 5. — Tyskl. Erk—Böhme, nr 1 d; J. Meier, Balladen, nr 88; Berggreen 5, nr 9; Alpers, s. 18; J. Bolte, Deutsche Lieder in Dänem., s 181. — Engl.-Skottl. Jfr Child under nr 41 (s. 364) o. bd 4, s. 459, bd 5, s. 215. — Frankr. Doncieux, nr 35. — Pineau 1, s. 217, 222, 242, 248, 290, 291.

Mel. hos Bondeson, nr 69, 6/8 dur; Wiede B, nr 56, 4/4 dur, Finl. FSF nr 7, 4/4 dur. Danm. DgF 38, 28 st. mel. jämte varianter.

205. B. Och in slapp jag i örtagården .. Förutom den vid nr 208 i Säves Gotl. lekar anförda litt. kan även nämnas följande. Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 2, s. 77, 111, 120, 291, 371, 526 (mel.). — Finl. Lagus, nr 362

(sånglek); Rancken; Fört., nr 291, 954. — Danm. Jfr P. Verrier i Da. Stud. 1937, s. 41 o. Grüner Nielsen, Danske Viser, nr 73. — Tyskl. Jfr Erk—Böhme, nr 694; Brouwer, s. 173, 184 o. Beil. 2.

Sv. visarkivs sångleksregistrant D 21. Mel. i 3/4 dur hos Arwidsson 3, s. 220, 3/4 moll, s. 223, 3/4 dur; Kalén—Ysenius, nr 68, dur; Eggeling, nr 39, är tagen från Arwidsson (s. 223). Finl. Lagus, nr 343 a—b i dur, c) i moll.

207. Stina Mali hon spinner ull .. De sista raderna: Kommendanten på Skansen .. återfinnas som ensam strof i Arwidssons MS, Vs. 2: 2, s. 473 (från Jämtland). Mel. hos Drake nr 176 (MS i KB, S 163), 3/4 dur.

208. Jag vill ha' Bullens Mallén .. Fredin, nr 570, en valsmel. i dur. Variant hos Leffler, Ö. Färnebo, nr 35.

209. Lilla Grå Finskan. (Det var en månad tre veckor före jul..) Vid titeln: N:o 36. — Jfr ovan nr 36 och 58. — Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 2, s. 21; Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 5 (a), nr 303: 35, 36. Litt.: Arwidsson 3, s. 138 (Käringen och Hofmannen). — Danm. Berggreen 1, nr 188 (m. mel., Kjællingen og Hovmanden); E. T. Kristensen, Skjæmtev., nr 83 (m. litt.); Grüner Nielsen, Skæmtev., nr 7 (Kællingen til Skrifte). Norge. Lindeman, Fjeldmel., nr 260; E. Mjaatveit i NFK 11, s. 19; A. Skavdal, ib. 12, s. 75; Sandvik, Østerdalsmus., s. 49, 220 (nr 42 i mel.); Elling, No. folkemusik, s. 82; (m. mel.); N. o. A. Magerøy i NFL 52, s. 32; L. M. Fjellstad, ib. 68, s. 93. Om en annan norsk och dansk visa med likn. motiv se N. Lid i MoM 1931, s. 27.

Mel. hos E. T. Kristensen, Skjæmtev., nr 83 d, 2/4 dur, nr 83 e, 3/4 dur; Berggreen 1, nr 188, 3/4 dur. Lindeman, Fjeldmel., nr 260, 4/4 dur. Jfr Berge, No. Visefugg, s. 37, 4/4 Ess dur.

210. Fyra hela och fyra halfva .. Sverige. MS från Uppl. i ULMA 19699, s. 18; Litt.: Steffen, Enstr., s. 201; Ståhlberg i Öland 2, s. 406 (m. mel.). Finl. Lagus, nr 608 (m. mel.); Nordlander, s. 237.

211. Hare-Visan (Det höres så ynkeligt hare-skri..). — I marg.: IV. Visor, 71; III Sägner 230 [om kon och haren]; III Visor, 18; I Sägner, 66 [»hus i hvar buske»]. Säves koncept finns i R 625: 7, s. 50. — Sverige. MS: Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 4 (b), nr 270; NM, Vis. (Värml.) 421; NM (E. U. 1931, Gothem, Gotl.); DFS, Skv. nr 196. Litt.: Medd. från Dalarnes hemb. f. 1919, s. 4 (1 strof); Forsslund 2: 6, s. 155; N. Bendixon, Visb., s. 304. — Finl. i SLS (reg.). En finskspråkig harvisa finns hos Berggreen 9: 2, nr 42. — Danm. H. Johansen, Viser i Bornh., nr 68 (m. mel.). Jfr Grüner Nielsen, Skæmtev., nr 19 (Harens klagemål) o. s. 313, med hänv. till ett da. skill. förf. av prosten Jens Sörensen Kock (1598—1654). — Norge. Lindeman, nr 248; Ross, nr 42 (m. mel.); J. Jerstad i NFK 18, s. 28; Elling, Sprogforh., s. 27. — Tyskl. Erk—Böhme, nr 167—169 (Häsleins Klage, m. mel.; visan finnes redan 1575 i ett MS i

Münchens bibl.); Pröhle, nr 58; J. Bolte, Deutsche Lieder in Dänem., s. 182; dens. i Jahrb. für Volksliedf., 2. Jg, s. 142 (m. litt.). — Holl. v. Duyse, nr 211.

Lindeman, nr 248, 6/8 dur (= Ross, nr 42); Sandvik, Folkemus. i Gudbrd., s. 308 (6), 2/4 A moll. Jfr Erk—Böhme, nr 168—169. De danska var. sakna mel.

212. Jag var mig en liten dräng, skulle till Öland fara. — Sverige. MS: En gotl. uppt. finnes i J. Karlssons brev, nr 4, s. 4 (M. Klintbergs saml.). Arwidsson, Vs. 2: 2, s. 25; Göt. Förb., s. 17 B; Wiede B, nr 148 (m. mel.); DFS, Skv. nr 112. I Stephens & Hyltén-Cavallius MS, Vs. 3: 5 (a), nr 301: 31 finns en var., avskr. efter ett MS från 1711. Litt.: Arwidsson 3, s. 146 (Den ondsinta käringen); Rosenberg 1, nr 6 (m. mel.); Ahlström, nr 135 (mel.); Bondeson, nr 91 (m. mel.); S. Thomasson i Sv. Lm. 7: 6, s. 33; G. Cederschiöld, Rytm., s. 97; G. Olsson, Vättle hd, s. 215; K. Brodin, Rim, s. 35. — Finl. MS i SLS (reg.). Litt.: Rancken, Fört., nr 206; V. E. V. Wessman i Budk. 1947, s. 55. — Danm. Jfr under DgF 527, Tillæg 3 (s. 179), I Enkens Favn; E. T. Kristensen, Skattegr. 1884: 1, nr 446; 1884: 2, nr 556, 557, 730; 1889: 2, nr 72—74; dens., Skjæmtev., s. 27; A. Olrik i Sønderj. Aarb. 1, s. 79; H. Johansen, Viser i Bornh., nr 10, 75 (m. mel.); Grüner Nielsen, Da. Folkev. 1, s. 233; dens., Skæmtev., nr 41. — Norge. Skar, Gmlt or Sætesdal 8, s. 83; Sandvik, Folkemus. i Gudbrd, s. 92 (mel. 6: 26—27); S. Vulsberg i NFK 10, s. 76; Elling, No. folkemus., s. 73; E. Langset i NFL 61, s. 169; M. Bjørndal, ib. 64, s. 166.

Mel. hos Rosenberg 1, nr 6, 3/4 moll; Ahlström, nr 135 samma mel.; Bondeson, nr 91, 4/4 dur; Wiede B, nr 148, 4/4 moll. E. T. Kristensen, Skjæmtev., nr 4 B, 2/4 dur, nr 4 anm., 3/4 dur.

213. Ungersven bad sin käraste, sin aldrabästa vän .. En variant till Säve 165. Flera sådana börja på samma sätt som Säve 213. — Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 1, s. 523; Wiede B, nr 362 (m. mel).; Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs 3: 4 (a), nr 194 (A från Gotl.); DFS, Ekl. nr B 47. Litt.: Skill. KB, N 1776 a. Jfr Runa 1842, h. 2, s. 58 (slutet olika); Berggreen 3, nr 61 (m. mel.); E. Wrangel i Nord. Tidskr. 1895, s. 249; Svanfeldt, s. 146. — Finl. Lagus, nr 758 (i mel.); finskspråkig var. hos Berggreen 9: 2, nr 19. — Danm. Fr. Hammerich i Brage og Idun 2, s. 263; J. Madsen, Folkem. fra Hanved, s. 132; E. T. Kristensen, Jy. Folkev., Toner, nr 15; dens., G. Viser i Folkem., nr 117; Schiørring 1, s. 117, 2, s. 6 (mel. s. 42.). — Norge. Lindeman, nr 470; Elling, Sprogforh., s. 10. — Se även litt. vid nr 165 ovan.

Skill. 1776, Gävle 1801 o. 1802 uppgiva att visan har egen mel. Wiede B, nr 362, 4/4 dur. E. T. Kristensen, Jy. Folkev., Toner, nr 15, 6/8 dur.

215. Ecce novum Gaudium .. I marg.: N:o 257. Se »Hundrade Minnen från Österbotten», p. 136—140 [av Sara Wacklin, Sthlm 1844—45]. Denna sång sjöngs enligt Säve, Handelns och näringarnas sagor, s. 162, på Lucia-dagen i »Storskolan» i Visby. — Sverige. MS: Stephens & Hyl-

tén-Cavallius, Vs. 3: 4 (b), nr 247. Litt.: Hallands Fornm. årsskr. 1872, s. 208 (mel. nr 6 i musikbil.); T. Norlind, Lat. skolsång, s. 61, 95 (hänv. t. Piæ Cantiones 1582); Liedgren, Sv. psalm etc., s. 10; Svanfeldt, s. 29 (m. mel.). — Finl. Hultin, Kat. 1, s. 144, 145; Kat. 2, s. 329.

Mel. har så stor likhet med Cantiones piæ et antiquæ nr 13, att dess härkomst härifrån kan anses vara säker (se T. Norlind, Lat. skols., s. 61). En mel.-var. från Halland i Arwidssons Ms, Vs. 2: 2, s. 707. Ang. Ecce novum som sångdans se T. Norlind i Sv. Lm. 1911, s. 749.

217. Julaftons-Wisa. (Goder afton, goder afton! både Herre och fru.) — I marg.: Se Sägner N:o 383 [om julbocken], s. 277 [om julafton]. Över den i marg. skrivna melodien står: (Till R. Dybeck 7/9 64). — Vid nr 217 är inklistrat ett klipp ur någon tidning från Dalarne el. Västmanland om Trettondags-stjernan, vari en var. av denna sång förekommer. I Handelns och näringarnas sagor, s. 163, berättar Säve att julbocken och »assistenterna» kommo på själva julafton och sjöngo Goder afton, etc. Enligt J. Karlsson, Lau, Gotl. (ULMA 3946, s. 17) sjöngs ingressen till denna sång, då man gick med julmat till de fattiga i socknen. I ULMA 315: 3, s. 10 finns ett visfragment från Grötlingbo:

De lade på bocken ett täcke så hvitt
det gjord' di fördenskull att bocken låg lik.

Sverige, MS: Arwidsson, Vs. 2: 2, s. 209, 237 (mel.), 400, 407, 657, 660, 664; Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 4 (b), nr 232; DFS, Skv. nr 83, Ekl. A8. Litt.: Arwidsson 3, s. 513 (m. litt.), 525 (Julbocken); Dybeck, Runa 1844, s. 35 (m. mel.), 119; Hall. Fornm. Årsskr. 1, h. 3, 1872, s. 207 (mel. nr 1 i musikbil.); Ahlström, nr 156, 216; G. Westerin i Bidr. t. Söderm. ä. k. h., h. 9, s. 182; S. Ambrosiani m. fl. i Uppl. Fmt. 19, s. 33; P. G. Wistrand i Fatab. 1911, s. 221; B. Möller i FoF 4, s. 51, 55, 60; A. Ringström, ib. 16, s. 117; H. Celander, ib. 27, s. 138; Grip, Sv. allm. liv, s. 50, 54; Keyland, Julbröd etc., s. 68, 85 (mel.), 120; Andersson o. Ingers, Folkd. fr. Bara hd, s. 24; T. Norlind, Stud. i sv. folkl., s. 285, 314, 326; K. V. Eriksson i Tyft 1924, s. 48 (m. mel.); Forsslund 2: 7, s. 150 ff. (m. mel.); K. Olofsson, Folkliv etc. 1, s. 103; R. Liljefors, Uppl. folkmusik, s. 90, 114; E. Olsson, Värml. folkm., s. 64, 66 (mel. s. 169); Andersson, Sv. låtar Söderml., nr 112 A, E (m. mel.), Sv. låtar Skåne 1, nr 265 (i mel.); Svanfeldt, s. 130 (mel.); Rothman, Östg. folkm., s. 113; H. Olsson, Vättle hd, s. 46; Bergstrand o. Hendry, Gmlt från Tjörn, s. 47; Bergstrand, Våra gamla berätta, s. 71; N. Ståhlberg i Öland 2, s. 401; H. Celander, Från mids. t. kyndelsm., s. 74, 84 (m. litt.); dens., Nord. jul 1, s. 274; dens., Da. o. sv. julv., s. 70, 86, 90, 98; dens., Stjärngoss., s. 145 o. 400 ff. — Finl. Jfr Lagus under nr 251; FSF 5: 1, nr 23 (m. mel.); Rancken, Fört., nr 218; Hultin, Kat. 4, s. 136; Brages Årsskr. 1909, s. 240; E. Lund i Budk. 1928, s. 111. — Danm. Nyerup—Rasmussen 1, s. 278; Berggreen 1, nr 162 (m. mel.); E. T. Kristensen, Skattegr. 1889: 2, nr 818; dens., Jy. almueliv 4, s. 147; dens., G. Vis. i Folkem., nr 76 o. s. 309; M. Kristensen i Da. Stud. 1925, s. 56 (m. mel.); S. T. Tyregod m. fl. i

Nord. kultur 24, s. 95; A. F. Schmidt i Arv 1948, s 50; Schiørring 1, s. 93 (m. litt.), 2, s. 3 (mel. s. 32, nr 18, 19). — Norge. A. Sæland i NFK 2, s. 147; E. Vegusdal Eriksen i NFL 72, s. 31 f. (i brudvisa); Sandvik, Folkemusik i Gudbrd., nr 4: 37 (mel.). — Tyskl. Jfr Erk—Böhme, nr 1194—1201 (Die heiligen drei Könige; litt. i bd 3, s. 119); J. Bolte, Deutsche Lieder in Dänem., s. 183; Alpers, s. 57.

Mel. är densamma som begagnas vid Staffansvisans hälsningssång, se nr 44 ovan. Äldsta danska skill. är från 1642 och häri nämnes som mel.-hänv. den tyska visan Wir treten ohne allen Spott, vilken tillhör visan Ein Sternlied von den heiligen drei Königen, se Erk—Böhme, nr 1199—1201 (bd 3, s. 116) med mel. i tretakt.

Som mel. till sista strofen, vilken användes som spelmanstack sedan gåvor överlämnats, brukas Rosenberg 1, nr 141.

219. Katten låg på ugnen sjuk. — I marg. III. Visor, 17. Säves primäruppt. finns i R 625: 7, s. 48. Ett fragment finns i ULMA 197: 32 (Gotl. Lmf.), uppt. av Fr. Bergman. I M. Klintbergs saml. 52 e finnes en melodi. — Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 2, s. 501; Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 4 (b), nr 271; Södling, nr 296 (m. mel.); DFS, Skv. nr 66; E. Wigström, NM, MS 9, p. 089 v., 097 v. Litt.: Fredin, nr 159 (m. mel.); Berggreen 3, nr 120 (m. mel.); Filikr. 4, nr 22 (m. mel.); Ahlström, nr 251 (m. mel.); Grip, Sv. allm. liv, s. 228; A. Enqvist i FoF 4, s. 115; K. Olofsson, Folkliv etc. 2, s. 253; Brodin, Rim, s. 37. — Finl. MS i SLS (reg.). Litt.: Lagus, nr 746; Rancken, Fört., nr 361. — Danm. Berggreen 1, nr 205 (m. mel.); E. T. Kristensen, Børnerim, nr 2690; dens., Skjæmtev., s. 84 (Kattens død); Grüner Nielsen, Skæmtev., nr 17. — Norge. Lindeman, nr 472; Støylen, nr 403—406; S. Nes i NFK 2, s. 151; Skar, Gmlt or Sætesdal 8, s. 10; Elling, Sprogforh., s. 20; T. Mauland i NFL 35, s. 117; M. Aurom, ib. 48 (mel.-bil., nr 10); L. M. Fjellstad, ib. 68, s. 79, 95.

Mel. i Filikr. 4, nr 22, 2/4 moll; Ahlström, nr 251, 3/4 moll; Fredin, nr 159, 3/4 moll; Södling 296, 3/4 moll. Danm. Berggreen 1, nr 205, 3/4 dur. Norge. Lindeman, nr 472, 3/4 moll; O. Sande, Folketonar, bd 1, nr 13 (Oslo UB, musiksaml.), 2/4 dur.

220. Liten Ingrid sadlade gångaren grå .. [Fragment]. Ovanför mel. står: (Till R. Dybeck 7/9 64). — Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 1, s. 511, 513; Vs. 2: 3, s. 231, 233, 236, 397, 400; Wiede A, s. 33, 103; Wiede B, nr 15, 55, 208 (m. mel.); Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 4 (a), nr 204; Södling, nr 102, 254, 370 (m. mel.); E. Wigström, NM, MS 9, p. 103. Litt.: Arwidsson, nr 109 (Liten Kerstin stalldräng); Geijer—Afzelius, nr 27 (m. mel.); Skill. KB, N 1843 g; Hofberg, Nerikes g. min., s. 254; Ahlström, nr 187 (m. mel.); E Öberg i Bidr. t. Söderm. ä. k. h., h. 1, s. 28 (m. mel.); E. Wigström, Folkd. 1, s. 66; Bondeson, nr 10. — Finl. FSF 5: 1, nr 75 (m. mel.); Th. Renqvist i Brages Årsskr. 7 (1912), s. 103, 124 (omkvädet). — Danm. DgF 267 (Jomfru og Stalddreng), i bd 5, s. 218 en var. från Gotl.; v. d. Recke, Danm. Fornv., nr 203; E. T. Kristensen, Skattegr. 1884: 1, nr 441; 1886: 1, nr 645; 1888: 2, nr 408—410;

dens., Jy. Folkev., Toner, nr 42 (m. mel.); dens., G. jy. Folkev., s. 383; dens., G. Viser i Folkem., nr 44 (mel. s. 365); A. Olrik i Sønderj. Aarb. 1, s. 263. — Norge. Utsyn, nr 105; Landstad, nr 78 (m. mel.); Lindeman, nr 264, 413; Berggreen 2, nr 19 (m. mel.); T. Hannaas o. R. Berge i NFK 7, s. 78; Elling, Vore Kjæmpev., s. 77 (m. mel.); Liestøl & Moe, nr 125. — Engl.-Skottl. Child, nr 63 (Child Waters) o. bd 3, s. 508, bd 4, s. 463, bd 5, s. 220. — Jfr Alpers, s. 19; Pineau 2, s. 435.

Mel. hos Geijer—Afzelius, nr 27, 4/4 moll (avtr. av Ahlström, nr 187); Wiede B, nr 15 o. 208, 4/4 moll, nr 55, 4/4 dur; Öberg i Bidr t. Söderm., h. 7, nr 4, 4/4 moll; Bondeson, nr 10, 4/4 moll; Södling 102, 254, moll (från Öberg, men transp.), 370, dur, samtl. 4/4. Finl. FSF nr 75, 2/4 dur, Danm. E. T. Kristensen, Mel. t. G. Viser i Folkem., nr 43 (egtl. nr 44), 2/4 dur. Norge. Lindeman, nr 264, 2/4 moll, nr 413, 4/4 moll; Landstad, nr 78, 2/4 moll (avtr. av Berggreen 2, nr 19); Elling, Vore Kjæmpev., nr 74, 3 st. mel. i jämn takt o. moll.

221. Små flickor :/: Sitta i fönstren o. fingra band .. I marg.: N:o 112. Jfr nr 112 ovan, strof 2. — Om denna enstrofing, som i en omdiktning av Th. Erlandsson jämte melodi först publicerades i Gotlands Allehandas julnummer 1903, introducerades i Gotlands Nation av Nils Lithberg och sedan blivit »nationssång» (i nationens sångbok, 1 uppl. 1913, s. 4, 2 uppl. 1923, s. 13, 4 uppl. 1944, s. 16), se N. Lithberg i Budkavlen 1929, s. 26—29. I M. Klintbergs saml. nr 85 b finns följ. variant:

Krampassen ligger i lädu u lyda lamb
Sma drängar gar pa garden u störtar stang.
Gamblä päikar Gar u fläipar u far ingen man.

Jfr nr 112 ovan.

En annan liknande enstrofing är Gamlä Mörti, Fredin nr 177, omnämnd av Säve i MS R 625: 11, s. 203; Lithberg, aa, s. 28. Denna är insjungen på grammofon 1936 i Viklau (ULMA).

Mel. hos Lithberg, aa, s. 25, 3/4 moll, av likn. typ som hos Fredin, nr 142 och 177.

222. Socker-dållfot och Labbilefot. En liknande ramsa från Södermanland, upptecknad av G. Ericsson, finns i ULMA (347: 46, s. 56):

Kära hjärtandes grannes Lasse-lillä kom å motä vall fä
Såkkädollafot å larfvä lallafot å kronus ömfotä följ med!
Kökspigan å lunsen Kammartjenaren å jungfrun . .

Jfr Nordlander, nr 126 (från Gotl.). Slutet (rad 6—9 finns hos Eva Wigström, Folkd. 1, s. 303:

Och våra getter och våra bockar de gnaga barken från trä.
Och våra pigor och våra drängar, de gå i vatten till knä.
Jag tror de är galna, och ja men ä' de valna.
Och våra pigor och våra drängar, de gå i vatten till knä.

Hos Lampa, nr 373, förekommer uttr. Såckadolefott i en annan ramsa. I Örby, Vgl., skall »sockedollefot» betyda 'lat odåga' (ULMA 109: 413).

Mel.-hänv. till »Wäfva vallmar» klargör att visan är en danstext. De fyra sista raderna kan utvisa dansen, vilken redan på 1700-talet utfördes till samma mel. Dessa rader äro en, möjligen lokal, omändring av den text, som förekom i skilda delar av vårt land och i grannländerna. De gotl. orden:

Våra pigor och våra drängar
De sätta knä emot knä:
Jag tror di ä galna
Men de ha' så till vana.

motsvaras av texten:

Mina getter och mina bockar
gnaga barken av trä.
Ja tror di ä galna
Ja tror di ä galna.

Jfr nr 492 nedan.

Väva vadmalsmelodien finnes hos Åhlström, Trad. 1: 30; Arwidsson 3, s. 196 (sångl. 12); Eggeling 6; Lekstugan, s. 27; Strömberg, A., Gamla spelmanslåtar från Kinnevalds hd 2: 38; Lagus 434; Suomen Kansan Sävälmiä 2: 47, 64, 516, 1137; Thyregod, Danm. Sangl., 105, Støylen 148 (tone nr 72). Se vidare Sv. visarkivs sångleksreg. D. Danser 10.

I Ströms notbok från 1770—80-talen (Mus. Ak. bibl.) förekommer mel. som nr 32 med titel »Mina Getter och mina Bockar» (avskr. i ULMA acc. 22293, s. 7). I ett MS av E. Drake (i KB), nr 184, används mel. till Kvarndansen (avskr. i ULMA acc. 22293, s. 71), vars tidigaste belägg i vårt land förekommer i en dikt av Israel Holmström. Enligt Envallssons musiklexikon är vallmarsdansen densamma som Branicula (jämte denna mel. dansbeskrivning i KB, S 136, nr 140).

224. Andelig Morgonwisa — I marg.: Ronandro [i st. f. Rolandro]. Enligt Lemke, Visby stifts herdaminne, hette förf. Petrus Ronander. Dikten finnes i Zetterströms Poet. saml. i UUB, vol. 15, nr 4: En andelig Morgon-Wijsa ... af Petro Ronandro ..., Åhr 1727; skill. KB, Z 1727 a; Zb 7 (där namnet skrives Rolander).

226. Wisa på Gotland (år 1808). I marg.: Se: Ryssarne på Gotland år 1808, N:o 16, pag. 49 [i R 623: 1]. Med blyerts: En annan wisa 1808: »Den lilla Öen Gotland m. glädje statt upp, Din Herre att prisa o. berömma —» G. Kolmodin. — III. Visor, 27, 28, 29, 30; V. Sägner 132, s. 213 [Dubbe o. Hans Hejdenberg]. Till *gram* i texten C. Säve, Yngl.saga, s. 33, not 6. — I marg. vid strof 15: I Ryss på G:d, N:o 15.

Mel.-hänv. »Sjunges som Det var en Söndagsmorgon den fjortonde dagen i Maji etc.» i skill. KB, E 1803 c; och Westervik 1842 (17 str.): Fyra märkvärdiga Visor .:. Den Första: Då Ryske Amiralen Bodisco beseglade Gotland den 22 April 1808, som uti enfaldighet är komponerad och sammanskrifven af Kalkugns-karlen Hans Hajdenberg uti Follingbo. — »Det

var en Söndagsmorgon» är en sjömansvisa, som förekommer i alla nordiska länder, hos oss skill. Gefle 1777, 1786 m. fl. Melodier till den senare visan: Lagus 144, 4/4 moll; Nyerup—Rasmussen, nr 25, 6/8 moll; Berggreen 2 (Norge), nr 24, 6/8 moll.

227. Wisa .. på Gotländska bröllop .. (Jag vill väl hos dig gästa I fall..). Ingår som strof 2—4 i ett skill., som börjar »Mig tyckes det blir qwäller rätt nu», KB, A 20, A 44, A 60, A 61, C 14, F (Bellman v²), N 55, C 16 uooå, E 1800 r. I KVHA, Folklore 1, finns denna visa uppt. av Säve, se C.-A. Moberg i Arv 1948, s. 26; den är avtryckt av Svanfeldt, s. 126 (m. mel.). En uppt. från Nora, Uppland, 1896 finns i ULMA 303: 934, s. 70.
Skill. A 16 och A 61 ange som mel. »Ett rus går bort».

228. Det var en liten Walle-pilt .. I marg.: N:o 236. Ovanför mel. står: (Till R. Dybeck 7/9 64). — En likn. obscen visa från Dalarna finns i ULMA 14900, s. 35.

229. Skrå-sång. — Härvid är inklistrat ett blad i 8:o på vars ena sida med tysk stil står en var. av denna sång. Jfr Säve, Handelns och näringarnas sagor, s. 151.

230. Fårö-valsen. (Far han kundi kutumi taga..). Säves primärant. finns i R 625: 9, s. 89. En var. finns i ULMA 197: 98 (Gotl. Lmf.) och två uppt. från Östergarn, Gotl., av R. Bjersby 1951 (ULMA 21379, s. 12, m. mel., o. 21387, s. 4). Fredin, nr 572, har mel. i 3/4 dur, en i hela landet vanlig mel. till vals eller hambo. Bjersby har mel. i 3/4 G dur.

231. Ute för Falä-bodar .. Fredin, nr 571 (mel. i 3/4 moll).

237. Fru Menlöshet. — I marg.: Se Gotl. Lekar, Högtider m. m. N:o 17 [samma visa].

238. Lit ej på glas .. I marg.: Se: Gotl. Lekar, Högtider m. m. N:o 18 [samma visa].
Halvtonen i takt 12 skall vara en fjärdedel.

239. Och hör I! min svärfar .. I marg.: Se Gotl. Lekar, Högtider m. m. N:o 19 [samma visa].
Början av mel. antyder, att den utvecklat sig ur en variant av Den ondsinta hustrun, Fredin 110, Filikr. 2: 1, vilken i sin tur går tillbaka till Hönsgummans visa, Rosenberg 1, nr 44. Melodivalet kan förklaras av textinnehållet.

240. En Snickra-Sqvallra från .. I marg.: Se: Gotl. Lekar, Högtider m. m. N:o 20 [samma visa].
I takt 2 skall en fana bort, a skall vara en fjärdedelsnot.

241. Rätt som en fröken .. I marg.: Se: Gotl. Lekar, Högtider m. m. N:o 21 [samma visa].

242. Gubben u Källingi di tållta si yfvar gärdä. — Vid titeln: Se Gotl. Lekar, Högtider m. m. N:o 22 [samma visa]. I marg.: Se N:o 30, 187. — Skill. KB, G 137 (1728).

Mel. är en polska av samma typ som nr 8 A i denna samling. Då den torde vara från början av 1700-talet kan den sägas vara jämnårig med texten, som utgör sista strofen av en skillingtrycksvisa, som blott trycktes en enda gång, år 1738: »En ny Och mycket lustig WISA, Huru Bonden med hans Hustru sig till Gästebuds reda, och sig nöijsamt förhålla...» (KB, Skill. G 137).

245. När jag var en litebitte pike, var en näfve stor, Då »kyffte» jag mig bälte.. I marg.: N:o 137; III Visor, 26. — Sverige. MS: Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 4, nr 294; DFS, Skv. nr 151. Litt.: Afzelius, Sv. folksharpan, s. 101 (från Bohuslän); Filikr. 1, nr 21 (m. mel.); E. Wigström, Skå. visor, s. 14; dens., Folkd. 1, s. 73; Ström, Visor, s. 204. — Finl. MS i SLS (reg.). Litt.: Lagus, nr 234 (m. mel.); Th. Renqvist i Brages Årsskr. 7 (1912), s. 92, 118 (omkvädet). — Norge. Landstad, nr 89 (Mit belte), jfr s. 70 (strofer i Drömkvädet); dens., Folkev. fra Telem., s. 163; Lindeman, nr 91; Ross, nr 33 (m. mel.); Bugge—Berge, nr 20 (m. litt. o. mel.); Liestøl & Moe, nr 94, jfr bd 2, s. 255; Elling, Sprogforh., s. 19.

Mel. i Filikr. 1, nr 21, 6/8 dur; Jödde i Göljaryd, Visor 2: 6, 2/4 dur. Finl. Lagus, Nyland, nr 234 a, 2/4 moll, 234 b, 2/4 dur. Norge. Landstad, nr 89, 4/4 dur (= Ross, nr 33).

246 [A]. Haren och hunden. — I marg.: III Lekar, 9, 100. — Sverige. MS: En gotl. uppt. från Lärbro 1951 av R. Bjersby i ULMA (21383); Arwidsson, Vs. 2: 2, s. 395, 401. Litt.: Arwidsson 3, s. 468; Nordlander, nr 38 I; Steffen, Enstr., s. 93; Tellander, s. 113; Brodin, Vaggv., nr 24. — Finl. MS i SLS (reg.). — Jfr nr 100 ovan.

246 [B]. Brimsen han brummar. — Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 2, s. 298, 382, 397, 402, 531; Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 5 (b), nr 310: 12. Litt.: Se Säve, Gotl. lekar, nr 320 (s. 250) och dessutom: Arwidsson 3, s. 469; Lilja, Julb., s. 60; A. Enqvist i FoF 4, s. 114; K. P. Leffler i Rig 1921, s. 105 (m. mel.); Forsslund 2: 6, s. 155; Brodin, Vaggv., nr 17 (m. mel.). — Finl. MS i SLS (reg.). — Norge. Jfr Landstad, s. 817; Lindeman, nr 62; Moe & Mortensen, h. 1, s. 51; Sandvik, Østerdalsm., nr 15 (i mel.); E. Langset i NFL 61, s. 155; H. C. Frydendahl i Da. Stud. 1941, s. 152.

Melodien är Les Folies d'Espagne; Arwidsson 3, s. 467 f. Samma mel. hos Fredin, nr 141 och Lindeman, nr 62. Sandvik, Østerdalsm., s. 154, nr 15, 3/4 moll.

247. Kraku sitar pa hagelid .. I ULMA finnas gotl. uppt. från Fårö (5169, s. 29), Ardre (197: 32), Gammelgarn (21379, s. 13) och Garda (8213, s. 32) samt i M. Klintbergs saml. från Lau (J. Karlssons brev nr 9, s. 24). Litt.: Nordlander, nr 358 (Gotl.). Jfr följande.

248. Fogeln sitar i pärä-trä .. I marg.: I Sägner, 79 [jakt- och fiskarskrock]. — Sverige, MS: I M. Klintbergs saml., nr 45, finns en uppt. från Silte, Gotl. Arwidsson, Vs. 2: 2, s. 173, 479. Litt.: Arwidsson 3, s. 481, 485; Lilja, Julb., s. 61; J. Wahlfisk i Bidr. t. Söderm. ä. k. h., h. 7, s. 108; Nordlander, nr 7; E. Wigström, Folkd. 1, s. 312; Tellander, s. 113; A. Tegnér, Sjung med oss, h. 1 (1892), nr 13; Grip, Sv. allm. liv, s 230; Hembygden (Dalsl.) 1922, s. 30; D. Arill i Fryksände 1, s. 26; H. & E. (Sv. Lm. 9), nr 1583; H. Olsson, Vättle hd, s. 214; Brodin, Vaggv., nr 12 (m. mel.); Ström, Visor, s. 29; Bergstrand o. Hendry, Gmlt från Tjörn, s. 167. — Finl. Lagus, nr 460 (m. mel.). — Danm. Thiele, Da. Folkesagn 3, s. 129; E. T. Kristensen, Børnerim, nr 63—71. — Norge. Støylen, nr 422; P. Lunde i NFL 6, s. 250; ib. 9, s. 147 (efter M. Moe); H. Opedal, ib. 38, s. 138, ib. 39, s. 55; M. Aurom, ib. 48, s. 12 (mel. i bil. s. 4); E. Langset, ib. 61, s. 153; E. Vegusdal Eriksen, ib. 72, s. 38, 43; L. Kvantsland i Håløygaminne 1951, s. 414.

Säve 247 och 248 ha sjungits till olika barnsångsmelodier. Se Forsslund 3: 1, nr 39.

250 [A]. Koen gångar uti mossen .. Sverige. MS: En gotl. uppt. från Norrlanda m. mel., av R. Bjersby, finns i ULMA (21386, s. 1); Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 5 b, nr 313 o. 335 (vall-låt); Wiede B, nr 376 (m. mel.). I ULMA finnas uppt. även från Uppl. och Västmanl. (sakreg.). Litt.: Dybeck, Runa 1844, s. 46; Runa (fol.) 1, s. 35, 84 (mel.); dens., Sv. vallv., nr 25; dens., Sv. visor 2, nr 14 (i mel.); Berggreen 3, nr 135 (m. mel.); Nordlander, nr 61 c—64; Carlheim-Gyllenskiöld, nr 180 (vall-låt); Steffen, Enstr., s. 106; Grip, Sv. allm. liv, s. 227; S. Ek i Bohusl. folkm., s. 48; Forsslund 2: 9, s. 189 (m. mel.); K. Brodin, Vaggv., nr 28 (m. mel.); Ström, Visor, s. 134. — Finl. Lagus, nr 477 (m. mel.). — Danm. E. T. Kristensen, Skattegr. 1889: 1, nr 577; dens., Jy. Almueliv 1, s. 23 ff.

»Koen gångar ..» är en vallvisa, som har sin särskilda mel., se Dybeck Runa 1844, s. 46; dens., Sv. Visor 2: 14 o. Sv. Vallv. etc., nr 25. Melodien blev allmänt känd särskilt därför att den sjöngs offentligen av demoiselle Mathilda Ebeling vid aftonunderhållningen med nordisk folkmusik i Stockholm den 18 nov. 1844. Se Steffen, Enstr., s. 106, där mel. är från Dybeck liksom Wiede B, nr 376.

250 [B]. Jag fattiga lappman .. Sverige. MS: En gotl. uppt. av Fr. Bergman finns i ULMA (197: 52, s. 36, Gotl. Lmf.); Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 5 (b), nr 313, från Uppl., Söderm. och Dalarne (m. mel.). Litt.: Fredin, nr 154 (m. mel.); Arwidsson 3, s. 482; Lilja, Violen, s. 15; dens., Julb., s. 66; K. Bohlin i Sv. Lm. 2: 10, s. 17 (m. mel.); Nordlander,

nr 64; Steffen, Enstr., s. 90; Andersson, Sv. låtar, Dalarne 1, nr 165, 337, Dalarne 4, nr 1208; K. P. Leffler i Rig 1921, s. 104; dens., Folkmusik i Norrl. 1, h. 2—4, s. 6; R. Jirlow i FoF 9, s. 4; Forsslund 2: 3, s. 200; T. Norlind, Sv. folkmusik o. folkdans, s. 78; E. Olsson, Värml. folkmin., s. 196; K. Brodin, Vaggv., nr 17 (m. mel.); Ström, Visor, s. 48, 279; Tillhagen—Dencker 2, s. 474. — Finl. MS i SLS (reg.). Litt.: Lagus, nr 482 (m. mel.); Rancken, Fört. 1, s. 56.

Mel. är Folies d'Espagne (se anm. till Säve, Gotl. lekar, nr 224).

251. Femton källingar uti en dans.. Ett slags bakvänd visa, jfr nr 185. Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 2, s. 79, 237 (mel.), 294; Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 5 (b), nr 314: 30. Litt.: Arwidsson 3, s. 296; Nordlander, nr 109; Steffen, Enstr., s. 95, 115; A. Enqvist i FoF 4, s. 115; Rothman, Östg. folkm., s. 112; K. Brodin i Sångartidn. 1937, s. 53; Ström, Visor, s. 162, 234; N. Ståhlberg i Öland 2, s. 406 (m. mel.); Tillhagen—Dencker 2, s. 342.

En polsketext, som sjungits till olika mel. Arwidsson 3, s. 295, 3/4 dur; Ståhlberg, aa, s. 406.

252. Mel. från Bellman, Fredmans sånger, nr 8.

253. Um ja hadde mig an kappe malt.. I marg.: III Ordstäf, 158. N:o 278. Sverige. Litt.: E. Wigström, Folkd. 2, s. 61; Steffen, Enstr., s. 49 (nederst); B. Andersson i Hyltén-Cavalliusfören. årsb. 1932, s. 89. — Danm. E. T. Kristensen, Skattegr. 1884: 1, nr 1191—1195; 1884: 2, nr 727, 729; dens., Børnerim, nr 2787 A, jfr nr 2793, 2796, 2798; dens., Skjæmtev., s. 54. — Norge. Landstad, s. 819; Lindeman, Fjeldmel., nr 558, 612; Berggreen 2, nr 111 (strof 3, m. mel.); Berge, No. Visefugg, s. 44 (nr 13); NFL 15, s. 94 (efter Landstad). — Engl. Jfr Northall, s. 486 (Brewing).

Lindeman, nr 558, 6/8 moll och 4/4 dur (= Landstad, nr 132, 12 a) och nr 612, 3/4 dur + 4/4 dur, Landstad, nr 132, 12 b, 6/8 moll; Berge, Visefugg, s. 44, 2/4 dur.

254. Hipp lustigt på den ene foten.. Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 2, s. 402. I ULMA (347: 39, s. 21) finns den som polsketext från Söderml., uppt. av G. Ericsson, likaså i ULMA 7922: 3, s. 31, uppt. av N. Dencker. Litt.: Nordlander, nr 142; Steffen, Enstr., s. 101; C. Larsson i By, En dalasockens hist. 2, s. 215 (m. mel.); N. Dencker i Sörmlandsbygden 1935, s. 117. — Finl. V. E. V. Wessman i Budk. 1928, s. 120.

Mel. i ULMA av N. Dencker (7922: 3: 21).

257. Luciæ-Wisa. — I marg.: Sägner, N:o 404; Gotlands Allehanda, 1876, N:o 1—10. Se P. A. Säve, Ur handelns och näringarnas sagor, s. 163.

271. Friese-Mors Visa. Om »Friese-mor», se P. A. Säve, Ur handelns och näringarnas sagor, s. 34, och H. Munthe, Om kalkindustrien på Gotland (1945), s. 14.

272. Jeppe han hade sig en gammal kärring .. Danm. E. T. Kristensen, Skjæmtev., nr 21 (Den solgte kjælling), A. Olrik i Sønderj. Aarb. 1889, s. 80. — Ang. motivet, jfr sagan Stor-Klas och Lill-Klas (Aarne, nr 1535: 1, Liungman, Sv. samtl. folks. 1, s. 493; 3, s. 364.

276. Bonden körde sig »vid» ur skog .. I marg.: III Visor, 19. Säves koncept finns i MS R 625: 7, s. 51. Sverige. MS: I M. Klintbergs saml., nr 147, s. 22, en uppt., avskriven efter Fr. Bergman; i Eva Wigströms MS i ULMA finns en uppt. från Gotl. (se Sv. sagor och sägner 11, s. 205); i ULMA 21379, s. 5 en uppt. m. mel. av R. Bjersby 1951. Arwidsson, Vs. 2: 1, s. 680; Vs. 2: 2, s. 129; Wiede B, nr 365 (c); Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 4 (b), nr 273 (B. från Gotl.); E. Wigström, NM, MS 9, p. 167, 209; DFS, Skv. nr 11. Litt.: Fredin, nr 161, 162 (m. mel.); H. Munthe i Sv. Lm. 1948, s. 115; Dybeck, Runa 1842, h. 1, s. 39 (m. mel.); dens., Sv. visor 2, nr 15 (i mel.); Arwidsson 3, s. 527 (Bonden i timmerskog, m. mel., s. 560); Berggreen 3, nr 115 (m. mel.); Borgström, s. 122 (m. mel.); Werner, s. 94; Djurklou, Ur Nerikes folkspr., s. 110 (mel. s. 129); Lilja, Julb., s. 67; Filikr. 7, nr 8 (m. mel.); G. Ericsson i Bidr. t. Söderm. ä. k. h., h. 7, s. 79, 81; Carlheim-Gyllenskiöld, nr 83, 88 (m. mel.); Tellander, s. 105; Saxon, Saga etc. i jämteb., s. 108; dens., Närk. folkv., s. 102; Bondeson, nr 93, 162, 192, 282 (m. mel.); G. Cederschiöld, Rytm., s. 74; Andersson o. Ingers, Folkd. från Bara hd, s. 1; T. Norlind, Sv. folkmusik och folkdans, s. 47; Ek, D. sv. folkv., s. 206; Ek—Blomberg, nr 57; Brodin, Rim., s. 116; Ström, Visor, s. 79; Bergstrand, Våra gamla berätta, s. 55. — Finl. MS i SLS (reg.). Litt.: Lagus, nr 211; Rancken, Fört., nr 464, 863, 1139. — Danm. Nyerup—Rasmussen 2, s. 122 (Bonden og Kragen); Berggreen 1, nr 191 (m. mel.); J. Madsen, Folkem. fra Hanved, s. 100; E. T. Kristensen, Skattegr. 1885: 2, nr 270—274, 510, 511; 1886: 1, nr 792; 1887: 1, nr 5 (m. mel.), 6—8; 1889: 2, nr 130—131, Efterslæt, nr 89; dens., G. jy. Folkev., nr 93 (Den store Krage, mel. s. 375); dens., Skjæmtev., nr 9; H. Johansen, Viser i Bornh. nr 14, 73 (m. mel.); Grüner Nielsen, Da. Folkev. 1, s. 225; dens., Skæmtev., nr 9, 10; Schiørring 1, s. 88. — Norge. Landstad, s. 826 (m. mel.); Lindeman, Fjeldmel., nr 74, 211, 259, 428, 482; Berggreen 2, nr 109 (m. mel.); Ross, nr 41 (m. mel.); Støylen, nr 431; Sandvik, Folkemusik fra Gudbrd., s. 93, 312 o. 6: 28 (m. mel.); Elling, Vore Folkemel., s. 28, 32, 62, 72 (mel.); dens., Nye bidrag, s. 18 (mel.); dens., Sprogforh., s. 13; Berge, No. Visefugg, s. 53; Skar, Gmlt or Sætesdal 8, s. 82; H. Bergh i NFK 10, s. 89; H. Opedal i NFL 38, s. 152; M. Aurom, ib. 48, s. 24 (mel. i bil. s. 10); N. o. A. Magerøy, ib. 52, s. 23 (i mel.); E. Langset, ib. 61, s. 171; A. B. Larsen d. y. i MoM 1949—1950, s. 129.

Mel. från Gotland hos Fredin, nr 161—162, båda 3/4 dur; Bjersby ULMA 21379: 5, 3/4 dur; Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 4 (b), nr 273 B, otydlig mel., övriga från andra landskap: 273 A, 3/4 moll, C, 2/4 dur, D (= Borgström, Resa, mel. nr 9) 4/4 dur; Drake, KB, S 163: 2: 17, 18. Dybeck, Runa 1842, s. 39, 4/4 moll (= dens., Sv. Visor 2, nr 15); Filikr. 7, nr 8, 2/4 dur; Djurklou, Närke, musikbil. nr 4, 2/4 moll; Carlheim-Gyllen-

skiöld, nr 83 o. 88, båda 2/4 dur; Bondeson, nr 93, 2/4 moll, nr 162 o. 282, båda 4/4 moll, och nr 192, 2/4 dur; Saxon, Jämtl., s. 108, 2/4 dur. — Finl. Fagerlund, nr 8, 3/8 dur; Lagus, nr 211 a), b), 4/4 dur, nr 211 c, 6/8 dur och 211 d, 2/4 dur. Danm. Berggreen 1, nr 191, 6/8 dur; E. T. Kristensen, Skjæmtev., mel. nr 9, 5 st. durmel. i 3/8. Schiørring 1, s. 88 omnämner ett danskt skill. från 1642 med mel.-hänv., till Es liegt ein Schloss in Oesterreich. Norge. Landstad, nr 132: 21 a) 6/8 dur, b) 6/8 dur (= Ross, nr 41); Lindeman, Fjeldmel., nr 74, 3/8 dur (= Berggreen 2, nr 109 a), nr 211, 6/8 dur (= Landstad, nr 132: 21 a), nr 259, 6/8 dur (= Landstad, nr 132: 21 b), nr 428, 6/8 moll, 482, 6/8 moll; Berggreen 2, nr 109 b, 3/8 dur. Sandvik, Gudbrd. 6, nr 28 a och b, 6/8 dur; s. 312 (18), 2/4 A moll, s. 314 (26), 6/8 C dur, s. 316 (35), (6/8) G dur. Se vidare Elling, Vore Folkemel., s. 28 nr 14, s. 32 nr 22, s. 62 nr 9 och s. 72 nr 2; Berge, No. Visefugg, s. 53, nr 16, 6/8, E moll.

277. Jag är född i Vestergylln.. Visa ur prologen till C. I. Hallmans sångspel, Casper och Dorotea (1776), avtryckt efter MS i KB av J. Flodmark, Stenborgska skådebanorna (1893), s. 77 f., jfr J. F[lodmark] i Sv. musiktidn., 2 årg. (1882), s. 158. Den är även avtryckt i R. Steffen, Översikt av sv. litt. 2 (1907), s. 59. Afzelius, Sv. folksharpan, s. 101 (not.) anför såsom en allmänt känd visa: »Far min var en ryttare, han bodde på Kinnekulle». Ett skill. i KB, E 1872 r (I Västergyllen föddes jag) synes vara en efterbildning av Hallmans dikt.

Mel. finnes i Mus. Akad. bibl. i det av C. Stenborg egenhändigt skrivna partituret med musiken till Prologen i Hallmans »heroiska djurgårdsballet» Casper och Dorothea. Mel. är en variant till Ambrosii kupletter »Nå, min herre, nå jag ber» i Envallssons Kronofogdarne, där Hallmans visa uppgives som mel.-hänv. En annan variant är Fredmans Sånger nr 28 och 29. första reprisen (se Sv. Musiktidn. 1882, s. 158). I Samlaren 1895, s. 63, uppgives som ytterligare variant till Fredm. S. 28 en jydsk folkvisa, vars begynnelseord »En gang da jeg var fuld og glad» meddelas i Kommentaren till Bellmanssällskapets utgåva, bd 2, s. 132.

280. Barn-visa. (Klints-Ole spelte piss-Else-dansen.) I marg.: IV Visor, 5, II Ordst., 631. — Litt.: Nordlander, nr 582 (Gotl.); Fredin, nr 178 (m. mel.). En uppt. finns i M. Klintbergs saml., nr 85 b, en d:o m. mel. av R. Bjersby finns i ULMA 21379, s. 10. Strofen är av samma typ som E. T. Kristensen, Børnerim, nr 2669 (Sort Boel hun dandsed', a Stomphalled Sessel kvad).

Polsketext. Fredin, nr 178, 3/4 dur. Vanlig mel. i Sverige och Finland, där den kallats djävulspolskan. I Tyskland har mel. använts till Küchentanz. Se Böhme, Gesch. des Tanzes, nr 352 Schurt den Kedel ut (från Mark); Bjersby ULMA 21379: 10, 3/4 dur.

281. Barn-visa. (Jag var mig en liten dräng, Bittid' opp och sent i säng..) I marg.: III Visor (Lekar), 19. — Sverige. MS: Jfr Wiede B, nr 379 (m. mel.). Litt.: Fredin, nr 157 (m. mel.); Nordlander i Sv. Lm.

7: 8, s. 27; Liljefors, Uppl. folkm., s. 95; E. Lundahl i FoF 9, s. 56; Ström, Visor, s. 52; R. Larsson i Från Bergslag etc. 1943, s. 134; M. Rehnberg i Hyltén-Cavalliusför. årsb. 1944, s. 40. — Danm. E. T. Kristensen, Skattegr. 1884: 1, nr 396; dens., Jy. almueliv. Tillægsb. 1, s. 17, 19 (nr 62); dens., Børnerim, nr 1389 ff. — Norge. Jfr Støylen, nr 363; Sandvik, Folkemus. i Gudbrd., 6: 19 (mel.); K. Hermundstad i NFL 45, s. 36.

283. Liten dräng, for sig på källare.. Danm. E. T. Kristensen, Dyrefabler etc., nr 462.

284. Barn-trall (Hå, hå, Nå, nå..). I marg.: III. Sag., 63 [Kalfvarumpan]. I M. Klintbergs saml., nr 21, s. 64 (från Fårö) lyder den: »Upp sta, mat fa, kalvarumpå mä har pa»; likn. uppt. av R. Bjersby 1951 i ULMA 21379, s. 9. I ULMA 111: 235 finns en likn. ramsa från Västergötland: »Hem gå, mat få, kalvarumpa sö på.»

285. Vagg-visa (Sof, Sof liten kind! Rättnu kommer mamma in). Sverige. MS: I ULMA finnas gotl. varianter från Fårö (5169, s. 20), Halla (7086, s. 18) och Lärbro (21383, s. 2, 4). Arwidsson, Vs. 2: 2, s. 190, 197, 369, 381, 401, 539. Litt.: Fredin, nr 140 (m. mel.); Arwidsson 3, s. 460; Lilja, Violen, s. 12; dens., Julb., s. 60; Werner, s. 101; E. Wigström, Folkd. 1, s. 312; J. Iverus i Sv. Lm. 3: 2, s. 240; Nordlander, nr 3; Grip, Sv. allm. liv, s. 230 f.; D. Arill i Hembygden (Dalsl.) 1922, s. 30; E. Lundahl i FoF 9, s. 58; S. Ek i Göteb. jub. publ. 16, s. 177; K. Olofsson, Folkliv etc. 1, s. 20; H. Olsson, Vättle hd, s. 213; H. & E. (Sv. Lm. 9), nr 1582; Ström, Visor, s. 22, 26, 39; F. Hedblom i Årsunda Hemb. fören:s årsskr. 1945, s. 14. — Finl. Lagus, nr 456 (m. mel.); Rancken, Fört. 1, s. 56; V. E. V. Wessman i Budk. 1928, s. 118. — Danm. Thiele, Danm. Folkesagn 3, s. 127; Berggreen 1, nr 228 (m. mel.); E. T. Kristensen, Skattegr. 1885: 2, nr 569, 1889: 2, nr 228; dens., Børnerim, nr 36—44, 415—429; H. Johansen, Viser i Bornh., nr 50 (m. mel.). — Norge. Jfr Støylen, s. 3, 24 (nr 149—151); Sandvik, Østerdalsm., s. 152, nr 9 b (i mel.). — Isl. Jfr O. Davíðsson, Ísl. þulur, s. 262. — Tyskl. Jfr Berggreen 5, nr 55. — Holl. Jfr v. Duyse, nr 365.
Mel. hos Arwidsson 3, s. 460 (Ro, ro, te fiskeskär, se anm. till nr 106).

287. Visa. — Efter denna visa, som är den sista i MS R. 623: 2, ligger dels mel. till nr 160, 202, 217 och 288 med Carl Säves stil, dels en förteckning: »Visor m. m. (med melodier) ... af P. A. Säve», dels Lars Lindahls MS med mel. till nr 394 (4: 27) samt slutligen mel. till nr 312 A (3: 25) av G. Herlitz hand.

291. God morgon min brudgum.. Jfr Alice Tegnér, Sjung med oss mamma, h. 1 (1892), nr 4: »Solen skiner på våra kyrketak och göken gal i våra ängar. Kära du min lilla ungersven, du sofver alldeles för länge» och Jödde i Göljaryd, Visor etc., h. 1, s. 49 (m. mel.); »Vak öpp :/: min lella vän. Du söfver alltför längen! För sola skin på körketak och göken gal på ängen» (MS i ULMA 92: 40, s. 1, fr. Smål.).
Torde ha sitt ursprung i en »dagvisa» (väktarvisa), såsom Visb. 1 (H.

Oluffsons), nr 38, strof 6: »Then wectaren begynte en wijsa och quadh thett hörde then suennen wthi lofftet lågh, ij soffuen iche alt för lenghe, then solen hon skijn offuer mark och gröne ængiar»; Arwidsson 2, s. 215, jfr Schiørring 1, s. 115.

Mel. hos Jödde i Göljaryd a. st. i 3/4 moll; hans refräng De röda rosor etc. hör däremot till visan Säve nr 41.

294. Spinn, spinn Doter min! — Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 2, s. 197; Wiede B, Barnvers, nr 273 (m. mel.). Litt.: Fredin, nr 100 (m. mel.); E. Wigström, Folkd. 1, s. 314; G. Cederschiöld, Rytm., s. 63; Andersson o. Ingers, Folkd. från Bara hd, s. 58; Brodin, Vaggv., nr 10 (m. mel.); Ström, Visor, s. 310; Bergstrand o. Hendry, Gmlt från Tjörn, s. 169. — Finl. Lagus, nr 487 (m. mel.); Nordlander, nr 72. — Estl. Russwurm 2, s. 128 (avtr. hos Nordlander, nr 72 B); Danell, Nucköm., s. 288. — Danm. Jfr E. T. Kristensen, Børnerim, nr 313. — Tyskl. Erk—Böhme, nr 838 a (m. litt.), 1567 (m. litt.); Alpers, s. 63; Dunger, Rundås, nr 702; J. Bolte, Deutsche Lieder in Dänem., s. 182; Korson, Pennsylvania Songs & Legends, s. 85 (på tyska).

Mel. hos Fredin, nr 100, 4/4 dur; Wiede B, nr 273, 2/4 dur. Jfr Forsslund 3: 1, nr 39.

295. Gotlands-Visan (Wij klaghe thett alle..). MS: Delvis i Arwidsson, Vs. 2: 3, s. 283. Litt.: Visb. 1 (H. Oluffsons), Tillägg 1, nr 1; Visb. 6 (KB 8:o), nr 12 (m. mel.); Visb. 9 (Stjernelds), nr 4 (m. mel.); Hyltén-Cavallius & Stephens, Sveriges hist. o. polit. vis. 1, s. 129 (mel. s. 360); Berggreen 3, nr 49 (m. mel.); Klemming, Sv. medeltidsd. o. rim, s. 403; Strindberg, Sv. folket 1, s. 256, 270; Ahlström, nr 67 (m. mel.); T. Norlind i Sv. Lm. 1906, s. 70 (mel.); Svanfeldt, s. 2 (m. mel.); Schück, Sv. litt. hist. (1890), s. 120; Schück—Warburg 1, 3 uppl., s. 442; K.-I. Hildeman, Polit. visor, s. 209 ff. (utförligt).

297. Wisa om 'Alår Sagi (sågqvarnen) i Rone. I marg.: III. Sägner, 235, 11; II. Wisor 9, 35 (jfr nr 9 o. 35 ovan). MS: I NM (E. U. 1933) en uppt. från Rone, Gotl., 1929. — Fredin, nr 573 (1 strof m. mel. i 3/4 dur). Se utförligt Y. Ekedahl i Gotlänningens juln:r 1952, s. 6, där även en variant meddelas.

298. Bonden och hans käring (Nå gynnar lakkä til ote-mal..). I marg.: III. Sägner 235 [kvinnor mala]; I. Sägner, 956 [Hand-tain], 946 [När en tös får gifta sig]; IV. Sägner, 598 [Kr. Th. Källder]. Denna visa hörde jag (Gustavson) i min barndom sjungas av en kvinna från Gammelgarn (f. 1854). Första strofen liknade Säves, ett par strofer handlade om att gubben skulle kärna smör, »u de blai gåult som vax», och vidare:

Ja klaiv så upp på hyllu,
skudd ha mi läite salt,
u slo så ner mitt asketrug
u skämde smöre allt.
Hå hå, bättar had ja ogiftar varä.

Sverige. MSS: Arwidsson, Vs. 2: 2, s. 319 (om Johan Hök); Wiede B, nr 261 (om Håkan Hök, m. mel.); Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 5 (a), nr 296; E. Wigström, NM, MS 9, p. 165; DFS, Skv. nr 41. Litt.: Som mel.-hänv. i skill. KB, E 1738 a står: Thet war en man i Upland, och skulle köpa Höö; Dybeck, Runa (fol.) 1, s. 89 (om Joga hök, från Uppl.); Filikr. 2, nr 3 (Håka' Hök, ord o. mel. från Ögl.); Carlheim-Gyllenskiöld, nr 74 (Håkan Hök). — Danm. Berggreen 1, nr 170, 171, 172 (m. mel.); E. T. Kristensen, Skattegr. 1884: 2, nr 821; 1885: 2, nr 276 (Den onde Kvinde); dens., Jy. Folkev., Toner, nr 29 (m. mel.); dens., Skjæmtev., s. 112 (m. litt.); Grüner Nielsen, Skæmtev., nr 47 C (Den huslige bondemand). — Norge. Landstad, s. 850 (Den vonde kerlingi); S. Bugge i Folke 1 (1859), s. 368; Liestøl & Moe, nr 36; K. Liestøl i MoM 1936, s. 79 (var. från Shetlandsöarna); dens., Saga og Folkeminne (1941), s. 185. — Isl. O. Davíðsson, Ísl. þulur etc., s. 361 ff. (m. litt.).

Wiede B, nr 261, 2/4 dur; Filikr. 2, nr 3, 4/4 moll; Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 4, nr 296, oklar mel. — Jfr Erk—Böhme, nr 907 Wie es den Männern ergehen kann, 3/8 dur.

299. Tiggarn i Bruda-huset (God afton värda brudepar..). Sverige. Litt.: Skill. KB, A 2 uooå; N 1797 c; Afzelius, Sv. Folksharpan, s. 108 (»fäst vid Karl XII:s minne»); dens., Sagoh. 11: 1, s. 24; Wrangel, Det karol. tidehv., s. 8 (not); Andersson & Ingers, Folkd. från Bara hd, s. 21 (m. mel.); S. Ek i Göteb. jub. publ. 16, s. 183; Dencker i Sörmlandsbygden 1935, s. 114 (ansågs där diktad av Magnus Stenbock). — Finl. MS i SLS (reg.). Litt.: Lagus, nr 226 (m. mel.). — Norge. Jfr O. Sande o. R. Berge i NFK 2, s. 83, 90 (blott ingressen lika); Elling, No. folkemusik, s. 15 (mel.); dens., Vore folkemel., s. 28, 42 (mel.).

301. Skräddare-Wisa. — Strof 1 synes vara lokal, men strof 2 (Det gläder mig af hjertans grund..) är vida spridd och förekommer även i sånglekar. Sverige. Litt.: Lilja, Julb., s. 7, 59; Nordlander, nr 626; E. Wigström, Folkd. 1, s. 300, 311; Lampa, nr 230; Saxon, Folkmin. o. folkliv i Närke, s. 112; N. Jönsson i Skå. folkm. 1928, s. 83; Wagnér, Smål. folkmin. 2, s. 66; Ström, Visor, s. 270; Cappelin, s. 14. — Finl. MS i SLS (reg.). Litt.: Lagus, nr 614 b; Hembygden (Hfors 1912), s 91. — Danm. Feilberg i Dania 1, s. 181; H. A. Paludan i Da. Stud. 1925, s. 23. — Norge. Håløygaminne 1943, s. 351. — Tyskl. Dunger, Rundås, nr 1158; Wegener, s. 238, 240; Simrock, Das deutsche Kinderbuch, s. 121; Böhme, Deutsches Kinderlied etc. 1, nr 1371.

Mel. i Hellgren, Sånglekar från Nääs 2, nr 91, dur.

302. Wisa (Berget ligger norr i skogen). Förutom den vid Säve, Gotl. lekar, nr 215, uppgivna litt. må anföras: W. Liungman, Sv. samtl. folks. 1, s. 597; 3, s. 416 (typnr GS 2042) och M. Haavio, Kettenmärchenstudien 1, s. 76, 84, 91.

307. Herr Carel han gångar sig i kammaren in.. Säves primäruppt. finnes i R 625: 7, s. 52. — Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 3, s. 88 (Wall-

man), 106, 211, 215, 219, 223; Wiede A, s. 157, Wiede B, nr 54, 207, 308 (m. mel.); Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 4 (a), nr 208; Södling, nr 356 (m. mel.); E. Wigström, NM, MS 9, p. 123. Litt.: Visb. 2 (Bröms Gyllenmärs), nr 77; Skill. KB, E 1827 s, etc.; Atterbom, Nordm. h., s. 65; Afzelius, Sagoh. 4, s. 104; Geijer—Afzelius, nr 24 (Herr Carl eller klosterrofvet, m. mel., jfr del 2, s. 131); Ahlström, nr 224 (m. mel.); E. Öberg i Bidr. t. Söderm ä. k. h., h. 2, s. 18 (mel. s. 27); Bergström o. Nordlander i Sv. Lm. 5: 2, s. 102; Ek, D. sv. folkv., s. 10; T. Norlind, Sv. folkmusik o. folkdans, s. 57; H. & E. (Sv. Lm. 9), nr 1537. — Finl. MS i SLS (reg.). Litt.: Lagus, nr 12 (m. mel.); FSF 5: 1, nr 55 (m. mel.); Rancken, Folks. i Österb., s. 13 (m. mel.); dens., Fört., nr 883; Th. Renqvist i Brages Årsskr. 7 (1912), s. 96, 121 (omkvädet). — Danm. DgF 409 (Hr. Karl paa Ligbaare); v. d. Recke, Danm. Fornv., nr 142; E. T. Kristensen, Skattegr. 1885: 2, nr 26, 285 (Vågestuen); dens., G. jy. Folkev., nr 62; Berggreen 11 Tillæg 1, nr 1. — Norge. Utsyn, nr 127. — Isl. Jfr Isl. fkv. nr 40. — Tyskl. Jfr Meier, Deutsche Volkslieder, nr 58 (Der Scheintod). — Engl.-Skottl. Child, nr 25 (Willie's Lyke-wake), o. bd 1, s. 506, bd 2, s. 502, bd 3, s. 503, bd 4, s. 453, bd 5, s. 212. — Frankr. Jfr Doncieux, nr 6.

Mel. hos Geijer—Afzelius, nr 24 (avtr. Ahlström, nr 224); Wiede B, nr 54 o. 207 (2 mel.) samt Öberg, Bidr. t. Söderm., h. 2, nr 16, samtliga i jämn takt och dur; Södling 356, 4/4 dur (= Geijer—Afzelius 24). Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 4 (a), nr 208 B, oklar mel. Finl. FSF 5: 1, nr 55, 10 st. mel. i jämn takt (c med slutet i 3/4) och dur.

308. Nu är jag bjuden till gästabud Min kära man! Säves primäruppt. finns i R 625: 7, s. 54. — Enda parallell vi anträffat är en dansk visa: Berggreen 1, nr 186 (Og vi sku til gildes gaae, min lille Mand. Aa jæ gider inte, sade han).

Berggreen har mel. i 2/4 dur.

310. Vör skall äut u akä Spänna för a krakä. En var. finns i Gotl. Lmf. (ULMA 197: 101) och en i Eva Wigströms MS i ULMA (jfr Sv. sagor och sägner 11, s. 205); vidare i M. Klintbergs saml. nr 147, s. 14 (efter Fr. Bergman). Sverige. Litt.: Fredin, nr 149; Werner, s. 105; Nordlander, nr 52; Eggeling, Nu är det jul, nr 76 (m. mel.); Steffen, Enstr., s. 96; Keyland, Ringl. från Skansen (1912), nr 7 (m. mel.); Grip, Sv. allm. liv, s. 232; Saxon, Folkliv o. folkmin., s. 128 (ridlek med småbarn); Andersson o. Ingers, Folkd. från Bara hd, s. 56; Andersson, Sv. låtar, Dal. 4, nr 1440; Värml., nr 386 (polska); K. Olofsson, Folkliv etc. 2, s. 280; Brodin, Rim, s. 132 (m. mel.); Ström, Visor, s. 68; Kalén—Ysenius, nr 22 (m. mel.). Finl. MS i SLS (reg.). Litt.: Lagus, nr 472 (m. mel.).

Mel. hos Fredin, nr 149, 3/4 dur (mel. = nr 197). Se även Rosenberg 1, nr 42; Andersson, Sv. låtar Dal. 4, nr 1440, Värml., nr 386; Eggeling 76; Ringl. på Skansen, nr 7.

311. Gesäll-visa (Måndagen är en frivillig dag..). Sverige. MS: En gotl. uppt. m. mel. av R. Bjersby finns i ULMA (21379, s. 26). Säve har

i R 625: 1, s. 79 en var. från Näs, Gotl.: Fräi mandag, Fräi T., rolig Onsd., Thorsdagen gör [jag] hd jag vill Fredagen hörer lördagen till. Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 5 (b), nr 315: 37 (Västml.). Litt.: Skill. KB, E 1853 q[s]; 1861 nn; 1867 a[s]; Filikr. 2, nr 12 (m. mel.); Nordlander, nr 105; Ambrosiani m. fl. i Uppl. Fmt. 19, s. 54; Grip, Sv. allm. liv, s 216; Wagnér, Smål. folkm. 4, s. 153; K. Olofsson, Folkliv etc. 2, s. 251; Brodin, Rim, s. 107; Ström, Visor, s. 272; H. Olsson, Vättle hd, s. 205. — Finl. Lagus, nr 241 (m. mel.); A. Viik i Budk. 1925, s. 122; V. Björkros, ib. 1930, s. 119. — Estl. O. Loorits, Estn. Volksd. u. Mythol., s. 93. — Danm. E. T. Kristensen, Skattegr. 1889: 1, nr 428; dens., Børnerim, nr 2513—2520. — Norge. Støylen, s. 14; Berge, No. Visefugg, s. 247; H. Bergh i NFK 10, s. 105, jfr S. Neergaard i NFL 7, s. 87, 88; H. Opedal, ib. 38, s. 143; Elling, No. folkemusik, s. 84 (m. mel.). — Tyskl. Berggreen 5, nr 91 (m. mel.); Erk—Böhme, nr 1617; E. Seemann i Jb. f. Volksliedf. 8. Jg., s. 160. — Holl. Jfr v. Duyse, nr 316 o. bd 3, s. 2737 (litt.). — Engl. Halliwell, s. 29, 66.

Mel. från Gotl. hos Bjersby ULMA 21379: 26, 3/4 dur. Jfr Filikr. 2, nr 12 (Skräddarens vecka), 3/4 dur; Wiede B, nr 86, 4/4 dur. Skill. »Skräddarens visa» Norrk. 1853 m. fl. nämna intet om mel. Finl. Lagus, nr 241, 3/4 dur. Norge. Se Elling, No. Folkem., nr 64, s. 84—85.

312. Hör min lilla Sissa du. I marg.: IV. Visor, 20. Sverige. MS: Wiede B, nr 384 (m. mel.). Litt.: Bondeson, nr 42 (m. mel.); Andersson, Sv. låtar, Ögl. 2, nr 371 (i mel.). Finl. Rancken, Fört., nr 371, 1025; Hultin, Kat. 4, s. 146.

Bondeson, nr 42 har mel. i 2/4 dur; Sv. låtar, Ögl. 2, nr 371, 4/4 moll; Wiede B, 384, 4/4 moll.

313. Liten bondpiga stod på konungens bro. I marg.: I. Wisor, 245. Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 1, s. 335, 341, 343, 345, 351, 353, 355, 357, 361, 363, 365, 367, 601; Vs. 2: 2, s. 159 (m. mel.); Vs. 2: 3, s. 5, 7 (Wallman), 95, 287; Göt. Förb. s. 58; Wiede A, s. 17, Wiede B, nr 28, 29, 30 a, b, 62, 314 (m. mel.); Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 4 (a), nr 209; Södling, nr 352, 354 (m. mel.). Litt.: Jfr Visb. 12 (P. Rudebecks), nr 5; Geijer —Afzelius, nr 60 (Liten Inga; Inga liten qvarnpiga, etc.); Arwidsson, nr 62 (Liten vallpiga); Afzelius, Sagoh. 1, s. 95; 7, s. 292; Borgström, s. 113; Dybeck, Sv. visor 1, nr 12; 2, nr 3 (i mel.); dens., Sv. vallv., s. III; Berggreen 3, nr 31, 32 (m. mel.); Ahlström, nr 103, 119, 148—151, 208, 266 (alla m. mel.); G. Ericsson i Bidr. t. Söderm. ä. k. h., h. 5, s. 26; E. Wigström, Skå. visor, s. 16 (Kungen och vallpigan); dens., Folkd. 1, s. 16; S. Thomasson i Sv. Lm. 7: 6, s. 9; G. Cederschiöld, Rytm., s. 57; P. G. Wistrand i Fatab. 1911, s. 200; Ek, D. sv. folkv., s. 167; Saxon, Närk. folkv., s. 33; Svanfeldt, s. 82 (efter Wiede); Ek—Blomberg, nr 54; Ek i Budk. 1929, s. 151. — Finl. MS i SLS (reg.). Litt.: Lagus, nr 23 (Vallkulla); FSF 5: 1, nr 48 (m. mel.); Th. Renqvist i Brages Årsskr. 7, 1912 s. 115, 130 (omkvädet); G. Dahlström i Brages Årsskr. 1920—23, s. 69 (mel.). — Danm. DgF 243 (Den fortryllende Sang); v. d. Recke, Danm. Fornv.,

nr 191; jfr DgF 236 (Fru Gundelils Harpeslæt), v. d. Recke, nr 188; E. T. Kristensen, Jy. Folkev., Toner, nr 50 (m. mel.); dens., G. jy. Folkev., nr 55; dens., G. viser i Folkem., s. 411. Norge. Utsyn, nr 88; Liestøl & Moe, nr 70; Elling, Vore Kjæmpev., s. 55. — Jfr Child bd 2, s. 137.

Mel. hos Geijer—Afzelius, nr 60: 1, 3/8 moll (avtr. hos Ahlström, nr 148), nr 60: 2, 6/8 moll (avtr. Ahlström, nr 149), nr 60: 3, 2/4 dur (avtr. Ahlström, nr 150), nr 60: 4, 2/4 moll (avtr. Ahlström, nr 151), nr 60: 5, 3/8 moll (avtr. Ahlström, nr 103); Arwidsson, nr 62, 4/4 moll (avtr. Ahlström, nr 266); Dybeck, Sv. visor 1, nr 12, 2/4 moll; 2, nr 3, 2/4 dur (avtr. Ahlström, nr 208); Wiede B, nr 28, 2 st. mel. i 6/8 moll; 30 b, 4/4 moll; 29, 30 a, 62 och 314, samtliga 4/4 dur; Ahlström, nr 119, 3/4 moll; Södling 352 (»Gullharpan») o. 354 (från Geijer—Afzelius 60: 3, transp. t. D dur), båda 4/4 dur. Finl. FSF, nr 48 a) 3/4 dur, b) 3/8 dur, c) 3/4 dur, d) 3/4 moll, e) 3/4 dur.

314. Bevärings-Visa. I marg.: II. Visor 226; I Nat. Bev:n, 2, s. 15. — Se N. V. Söderberg i Gotlandsinfanteristen 1949, nr 2 (med mel. av I. Mårelius).

315. Visa af Svenskarne (Hör på kamrater alla, som borto vara må). I marg.: Ryssarne på Got:d, 5, s. 27. — Se N. V. Söderberg, aa.

Torde ha sjungits till samma mel., som skill. KB, E 1791 a: »Hör på Camrater kära, som tjena uppå Land», vilken senare sjöngs som »Den som skall tjena Konungen skal wara oförskräckt». Upprepningen i slutet av stroferna såsom »då, då» eller »jag, jag!» är i den äldre visan markerad med »tr, tr», vilket torde betyda att man imiterat trumslag.

320. Burs-Mårtens Visor. Ovanför titeln står: Ur anteckn. om min Antiq:ska Resa på Got:d 1864 (= I. Gotland 1864, s. 126) [= MS S 40]. I marg.: I. Sägner, 1020, 443. III. S. 119, s. 177. 30. V: 138.

322. Friare-Visa (sjöngs till skålarne på Bröllop). — Tydligen ett s. k. rundarium.

325. Bonde-Brita (Det bodde en Bonde i granngården vår). — Fredin, nr 110 (m. mel.); Skill. KB, N 1799 f; Filikr 2, nr 1 (m. mel.). — Finl. MS i SLS (reg.). Litt.: Rancken, Fört., nr 71, 72. — Danm. E. T. Kristensen, Skjæmtev., s. 296 (Den onde Birte). — Norge. R. Berge i NFK 10, s. 149 (Vonde-Birte); Sandvik, Folkem. i Gudbrd. 6: 14 (mel.). — Tyskl. Jfr J. Bolte o. C. Wendeler i Zs. d. Ver. f. Volksk., Jg 15, s. 150. — Engl. Child, nr 278 (The farmers curst wife) o. bd 5, s. 305; Nordamerika. A. K. Davis, Trad. Ballads of Virginia, nr 46 (m. mel.); Korson, Pennsylv. Songs & Legends, s. 39.

Motivet i denna visa påminner om en folksaga Aarne nr 1164 (Gumman i gropen), se Liungman, Sv. samtl. folks. 2, s. 257; 3, s. 326; jfr A. Ahlström i Sv. Lm. 11: 1, s. 61; J. Hackman i Folkl. o. Etnol. stud. 3, s. 150; R. Th. Christiansen i Acta Ethnologica 1936, s. 7; G. Granberg, ib. 1937, s. 174.

Mel. i Filikr. 2, nr 1, 4/4 moll; Fredin, nr 110, samma mel., liksom hos Sandvik, Gudbrd. 6: 14 (s. 180). Skill. Gävle 1801 ha som mel.-hänv. Hönsgummans visa (Geijer—Afzelius, nr 105, Wiede B, nr 213, Rosenberg 1, nr 144), således samma mel. som uppteckningarna. Äldsta skill. av Hönsgummans visa, Sthlm 1751, har som mel.-hänv. »När som ifrån Horizonten wår, then Solen klar, etc.». Denna senare är tryckt som skill. 1702 utan melodiuppgift.

326. Bröllops-Visa (Tag nu afsked ur vårt lag). I marg.: I Lekar, 4, s. 36; 35, 36; I Lekar, 4, s. 42; IV Visor, 38. — Varianter hos C. J. Bergman, Gotl. skildr. o. minnen, s. 262, och N. Lithberg i Fatab. 1911, s. 165, 166.

Någon mel. finns ej upptecknad. Jfr dock Fredins mel. till Gubbdansen (nr 271).

327. Menniskans fyra lefnadsregler (Frukta Gud är det förnämsta..). Skill. KB, A 72 uooå; Z 1776 b, etc. Som mel.-hänv. angives »Wara tålig och sig nöja», skill. Gävle 1776, 1780 m. fl. i »Tänkeskrift Innehållande Åtskilliga Christeliga Dygde- och Lefnads-Läror...», förf. av C. G. R***

328. Vaggvisa (Jag skall vagga mammas barn Och förtjena mig en kaka). I marg.: III. Lekar, m. m. 115. Sverige. MS: En gotl. uppt. finns i M. Klintbergs saml., nr 45. Arwidsson, Vs. 2: 2, s. 207, 401. Litt.: Fredin, nr 139 (m. mel.); Arwidsson 3, s. 459; Lilja, Violen, s. 12; Djurklou, Ur Nerikes folkspr., s. 120; E. Wigström, Folkd. 1, s. 312; Nordlander, nr 1; H. & E. (Sv. Lm. 9), nr 1586; R. Jirlow i FoF 9, s. 3; Hembygden (Dalsl.) 1923, s. 21; K. Olofsson, Folkliv etc. 1, s. 20; Brodin, Vaggv., nr 15 (m. mel.); Ström, Visor, s. 37, 42; Bergstrand o. Hendry, Gmlt från Tjörn, s. 167. — Finl. Lagus, nr 454 (m. mel.); Rancken, Fört. 1, s. 56. — Danm. Feilberg, Fra Heden, s. 139; E. T. Kristensen, Børnerim, nr 25—35. — Norge. A. Sæland i NFK 1, s. 143; S. Vulsberg, ib. 10, s. 69; H. Bergh, ib. 10, s. 97; NFL 1, s. 140 (efter Aasen); T. Bergstøl i NFL 14, s. 104; T. Mauland, ib. 35, s. 114; E. Langset, ib. 61, s. 162; Sandvik, Østerdalsm., s. 156 (nr 27). — Jfr nr 363 nedan.

Mel. som Ro, ro te fiskeskär. Arwidsson 3, s. 359.

351. Barn-trall. (Jag skall sjunga en vacker visa: Sigsarfvesoi har grisä'..) Sverige. MS: Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 5 (b), 314: 29 (från Ögl.); i ULMA (sakreg.) flera var. från olika landskap. Litt.: Nordlander, nr 46 (jfr nr 379); Brodin, Rim, s. 54; N. Ståhlberg i Öland 2, s. 409 (m. mel.); Bergstrand o. Hendry, Gmlt från Tjörn, s. 167. — Finl. MS i SLS (reg.). Estl. Jfr Russwurm 2, s. 123. — Danm. Jfr E. T. Kristensen, Børnerim, nr 710, 711.

Mel. i 3/4 dur hos Ståhlberg, s. 409.

352. Barn-Visa (Adam i Paradise, Han slagta' sig en liten gris..). I ULMA (sakreg.) finnas flera var.: Gubben (eller Olle) i paradise. Litt.:

Werner, s. 105; Nordlander, nr 512; Lampa, nr 392; E. Lundahl i FoF 9, s. 47; Brodin, Rim, s. 102; H. Olsson, Vättle hd, s. 206. — Mel. i FoF 9, s. 47.

359. Biskopen i Skara. I marg.: I. Sägner, 1149, s 513; III. Ordstäf, 227. Klockaren i Visby Sv. Pet. Kjämpendahl föredrog »biskopen uti Skara».. (Säve, Handelns och näringarnas sagor, s. 87). — Sverige. MS: E. Wigström, NM, MS 9, p. 145 (ringdans nr 39). Litt.: Lilja, Violen, nr 17 (slutrader i en sånglek). — Finl. Ett likn. fragment i SLS (reg.). — Danm. E. T. Kristensen, Skjæmtev., s. 300 (Syndaforladelsen, »svensk vise», m. mel.). — Engl. Jfr sångleken The game of the Confessional hos Halliwell, s. 121 (... What penance my father ... Kiss me).

Mel. förefaller innehålla reminiscenser från Bellman, Fredmans Epistlar, nr 34, och Fredmans Sånger, nr 41.

361. Minnes-Vers öfver Gårdsnamnen .. uti Lärbro. I marg.: III. Ordstäf, 231; 232. Andra gårdsramsor med mel. finnas hos Dybeck, Runa 1872, mel. nr 34, 2/4 moll, och Vgl. Fmt. 1930, s. 110, 2/4 dur. — Jfr Böhme, Kinderlied, nr 1407 ff.

362. Herr Adelbrand och Lena lilla. Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 1, s. 113, 117, 121; Vs. 2: 3, s. 112; Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 3 (b), nr 178. Litt.: Arwidsson, nr 31 (Herr Hillebrand och Lilla Lena, m. mel.); Geijer—Afzelius, nr 62 (Herr Apelbrand och Lena lilla, m. mel.); Ahlström, nr 152, 176 (mel.). — Finl. Lagus, nr 25 (m. mel.); FSF 5: 1, nr 71 (m. mel.); Th. Renqvist i Brages Årsskr. 7 (1912), s. 96, 120 (omkvädet). — Danm. DgF 311 (Adelbrand); v. d. Recke, Danm. Fornv., nr 218; Berggreen 1, nr 44 (m. mel.), 11 Tillæg 1, nr 13 (m. mel.); E. T. Kristensen, Jy. Folkev., Toner, nr 100; dens., Skattegr. 1884: 1, nr 1; 1886: 1, nr 12, Efterslæt, nr 10, 82, 120; dens., G. jy. Folkev., s. 389 f.; dens., 100 g. jy. Folkev., nr 54 o. s. 386; dens., G. viser i Folkem., nr 48 (mel. s. 367); A. Olrik i Sønderj. Aarb. 1, s. 64. — Norge. Utsyn, nr 146; Landstad, s. 620; Liestøl & Moe, nr 140.

Mel. hos Geijer—Afzelius, nr 62, 2/4 moll (avtr. Ahlström, nr 152); Arwidsson, nr 31, 2/4 dur (avtr. Geijer—Afzelius, nr 62* och Ahlström, nr 176). Stephens & Hyltén-Cavallius, nr 178 B, 2/4 C dur. Finl. FSF, nr 71, 3 mel. i jämn takt och dur. Danm. Nyerup—Rahbek, nr 162 A, 2/4 obest., nr 162 B, 2/4 dur (avtr. Berggreen 1, nr 44), nr 162 C, 4/4 obest.; E. T. Kristensen, G. Viser i Folkem., mel. nr 49, 2/4 dur.

363. Barn-Visa (Staren sitter på ladutak; Pipan vill inte låta..). Jfr nr 285. Sverige. Ms: Arwidsson, Vs. 2: 2, s. 190. Litt.: Borgström, s. 119; J. Wahlfisk i Bidr. t. Söderm ä. k. h., h. 7, s. 108; Tellander, s. 111; Nordlander, nr 48; R. Steffen i Uppland 2, s. 419 Grip, Sv. allm. liv, s. 226; Medd. från Dal. hemb. förb. 1919, s. 4; Forsslund 2: 6, s. 155; 3: 1, s. 145 (m. mel.); Ström, Visor, s. 135. — Finl. Lagus, nr 454 (m. mel.). — Danm. Jfr H. Johansen, Viser i Bornh., nr 50 (m. mel.). — Norge. Moe

o. Mortensen 1, s. 48; Støylen, s. 21, 22; Sandvik i MoM 1916, s. 179, 183 (m. mel.); dens., Folkem. i Gudbrd., s. 95, nr 4: 12, 13, 33 (m. mel.); dens., Østerdalsm., s. 150 (nr 3, i mel.); Th. Skolmæn i NFK 8, s. 33; H. Bergh, ib. 10, s. 96; S. Neergaard i NFL 7, s. 84; K. Hermundstad, ib. 45, s. 35 (m. mel.); M. Aurom, ib. 48, s. 12; N. o. A. Magerøy, ib. 52, s. 15 (i mel.); E. Grimstad, ib. 58, s. 22; L. M. Fjellstad, ib. 68, s. 80.

Mel. Ro, ro te fiskeskär. Se C.-A. Moberg i Sv. tidskr. f. musikforskn. 1950, s. 23.

364. Barn-Visa (Sof min söta gosse, sof!). Denna Franzéns dikt finns i skill., KB, E 1801 bb, etc.

365. Fru Silfver. — En gotl. uppt. av fru Anna Ehrenström, f. Gråberg finns i Arwidssons MS i KB, Vs. 2: 1, s. 77; den är tryckt hos Arwidsson, nr 90 B. Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 1, s. 77, 235, 439, 441, 443; Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 3 (b), nr 160 (2 var. från Smål., 1 från Gotl. av C. Säve, m. mel.); Wiede A, s. 60; Wiede B, nr 162 (m. mel.); Södling, nr 256 (efter C. Säve), 258 (mel.); E. Wigström, NM, MS 9, p. 117 (Fru Elin..). Litt.: Geijer—Afzelius, nr 58 (1, Herr Ulfver och fru Sölfverlind, 2 Stjufmodren; m. mel.); Arwidsson, nr 90 (Styfmodern, m. mel.); Berggreen 3, nr 62 (m. mel.); Dybeck, Sv. folkmel., nr 38; Ahlström, nr 201—203, 246; E. Wigström i Hazelius, Ur de nord. folkens lif, s. 119, jfr Grundtvig, ib., s. 150; E. Wigström, Folkd. 2, s. 44; S. Thomasson i Sv. Lm. 7: 6, s. 7; Carlheim-Gyllenskiöld, nr 10 (m. mel.); Steffen, Sv. folkv., s. 53; P. G. Lundahl i Jämtl. l. Fmt. 3, s. 7; Grip, Sv. allm. liv, s. 184; S. Colliander i FoF 3, s. 154 (m. mel.); S. Svensson i Skå. folkm. 1927, s. 93; H. Olsson, Vättle hd, s. 210. — Finl. i SLS (reg.). Litt.: Lagus, nr 22 (m. mel.); FSF 5: 1, nr 34 (m. mel.); Rancken, Folks. i Österb., s. 21 (m. mel.); Th. Renqvist i Brages Årsskr. 7 (1912), s. 110, 128 (omkvädet); G. Dahlström i Brages Årsskr. 1921—23, s. 66 (mel.); dens. i Budk. 1929, s. 67; A. Adolfsson-Forslin, ib. 1937, s. 121. — Danm. DgF 89 (Moderen under Mulde) o. bd 2, s. 684, bd 3, s. 860, bd 10, s. 151; v. d. Recke, Danm. Fornv., nr 69; Berggreen 1, nr 31: 11 Tillæg 1, nr 15 (s. 156); E. T. Kristensen, Jy. Folkev., Toner, nr 21, 76; dens., 100 g. jy. Folkev., nr 17 o. s. 373; dens., G. Viser i Folkem., nr 24 o. s. 305 (mel. s. 359, 403); dens., Skattegr. 1884: 1, nr 435; 1885: 1, nr 552—558; 1888: 2, nr 403—407; Grüner Nielsen, Da. Folkev. 1, s. 58; H. L. Skjødt i Da. Stud. 1935, s. 31, 38. — Norge. Utsyn, nr 37; Landstad, nr 62 o. s. 844; Lindeman, nr 37; Moe & Mortensen h. 1, s. 20; Bugge—Berge, nr 13 (m. litt. o. mel.); Elling, Vore Kjæmpev., s. 83 (mel.); Liestøl & Moe, nr 4; R. Berge o. T. Hannaas i NFK 7, s. 79; jfr Storaker i NFL 18, s. 209 (Nu gal hanen..). Isl. Ísl. fkv., nr 11 (Stjúpmóður kvæði). — Färöarna. Hammershaimb, Fær anthol., s. 42 (Silvurlín). — Tyskl. Erk—Böhme, nr 202; J. Bolte, Deutsche Lieder in Dänem., s. 182. — Holl. v. Duyse, nr 42 o. bd 3, s. 2730. — Engl. Jfr Child, nr 79 o. bd 5, s. 203. — Pineau 1, s. 125. Berggreen 8: 4, s. 191, har en vendisk var. (Syrotka, Den Moderløse).

Den siffermelodi, som är noterad på nr 365 B, överensstämmer nästan

helt med den melodi, Carl Säve upptecknade efter den då mer än 70-årige prosten Gustafsson. Mel. publicerades av Dybeck i Sv. folkmel., nr 38. Geijer—Afzelius, nr 58, 3/8 moll (avtr. Ahlström, nr 201). Jfr Arwidsson, nr 90, 6/8 obest. (avtr. Ahlström, nr 202), nr 90 B, 2/4 moll (avtr. Geijer—Afzelius, nr 58: 2 och Ahlström, nr 203). Wiede B, nr 162, 6/8 moll; Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 3 (b), nr 160 B, oklart uppt. mel. Finl. FSF, nr 34: a) 3/4 moll, b—d) 6/4 moll, e) 3/4 moll, f) 3/4 obest., g—i) 3/4 moll, j) 2/4 dur, k) 3/4 dur, l) 3/8, 2/4 dur, m) 3/8 moll, n) 4/4 moll. Danm. DgF nr 89: 1) 3/4 moll, 2) 6/8 moll, 3) 2/4 dur, 4) 2/4 moll, 5) 3/8 moll, 6) 6/8 dur, 7—8) 3/4 dur, 9) 3/4 moll, 10) 4/4 moll, 11) 3/8 dur, 12) 3/8 obest., 13) 3/4 obest., 14) 3/8 dur, 15) 2/4 dur, 16) 3/4 dur. Norge. Lindeman, nr 37, 2/4 dur; Elling, Vore Kjæmpev., nr 83, 6/8 obest.

367. Jaku-Smissen. — Säves primäruppt. finns i R 625: 10, s. 120. Själv hörde jag den i min barndom sjungas av en kvinna f. i Gammelgarn. Litt.: Fredin, nr 171 (m. mel. i 3/4 dur). Hos Steffen, Enstr., s. 114, finns en strof från Värml. med motivet om svickan; liksom i Norge, Lindeman, nr 134; jfr om detta Liungman, Sv. samtl. folks. 3, s. 353 (Aarne, nr 1387).
Vid slutet av visorna i R 623: 3 ligga några melodier.

371. En visa vill jag skrifva blott några rader små. Strof 3: Ja, vandringen i världen... finns i Södlings MS, nr 185 (m. mel. i 4/4 dur); Forsslund 2: 6, s. 123, 2 mel., 1 i 2/4 obest., 1 i 4/4 dur; Gawell-Blumenthal, I., Delsbostintans Visor. Ny uppl., nr 5, mel. i 3/4 dur. — Finl. Strof 3 börjar Lagus, nr 130 (m. mel. i 2/4 dur) o. Rancken Fört., nr 551, 1235, 1236. MS i SLS (reg.).

374. Skradare u skomakare — Excellente.. I marg.: II. Vis. 145. Säves primäruppt. finns i R 625: 8, s. 111. — Ingår som strof i ett skill., se nr 201 ovan. »Omkvädet» Excellente — Currente förekommer i Grüner Nielsen, Skæmtev., nr 85. Jfr även nr 145 ovan.

376. Tiggar-Visa (Du danske man...). I marg.: V. Sägner, 71, I. Sägner, 703, 873, 1261. — Säve, Handelns o. näringarnas sagor, s. 24.

389. Gubben och Doctorn. Orig. m. mel. å särskilt blad av annan hand, underskr. C. Laurin med blyerts o. Säves hand. I LUF, acc. 201: 183, finns en uppt. av I. Ingers. — Danm. E. T. Kristensen, Skjæmtev., s. 270 (Hos doktoren).
Uppt. i LUF (Mor lilla och doktoren) saknar mel., men upplyser, att modern sjunger och doktorns roll läses. Även E. T. Kristensens var. saknar mel.

391. Häst-visa. — Lokal produkt. Omkvädet: »Lat knäppi ga Mäns veisu star pa» påminner om en staffansvisa i Andersson, Sv. låtar, Dalarne 1, nr 232 (»... Knap och låt det gå, medan julen står på»).

394. Den leila Fäulen. — Lokal nidvisa. L. Lindahls orig. ligger sist bland visorna i R 623: 2.

Melodivariant till Arwidsson, sångl. nr 5 B Fattig änka (3, s. 173).

402. Visa (mel. till Arwidsson 3, s. 117). Se nr 4 ovan; mel. vanl. i 3/4.

405. Vimpelen (Och hvem skall denna vimpelen ha'. .). I marg.: III. Visor 40 [här nr 326]. 14. Stabb-dansen, Runa, 1842, II, s. 62, med melodi. V: 164, s. 323 [om visor i Skeppargillet]. — Denna visa, som av Skeppargillet i Visby räknas som dess speciella sång, förekommer i Dalarne i samband med den s. k. stabbdansen och är säkerligen en gammal gillevisa, möjligen av tyskt ursprung. Sverige. MS: I ULMA finns ett par nyare uppt. från Dalarne (acc. 315, s. 2; 2606: 1, s. 4) och en från Västergötland (111: 235, s. 80), där den skall ha sjungits, när julölet dracks. Litt.: Sverige. C. J. Bergman, Gotl. skildr., s. 81; H. Rosman, Skepparegillet i Visby, s. 86 (mel. s. 157); H. Gustavson i Gotl. Alleh. 12 dec. 1952; A. Hülphers, Resa i Dalarne, s. 274; Dybeck, Runa 1842, h. 2, s. 62 (mel. i musikbil.); Afzelius, Sv. folksharpan, s. 107 (m. mel.); Berggreen 3, nr 151 (m. mel.); Ahlström, nr 297 (i mel.); Tunstedt, nr 28 (i mel.); Forsslund 1: 1, s. 116 (i mel.); 1: 5, s. 66 (i mel.); 1: 6, s. 63; 2: 3, s. 180 (m. mel.); 2: 9, s. 172 (m. mel.); Andersson, Sv. låtar, Dalarna 1, nr 45; Dal. 3, nr 836, 1009 (mel.); Sv. låt., Bohusl., nr 72 (i mel.); Svanfeldt, s. 127 (m. mel.); K. R. V. Wikman i Budk. 1936, s. 3 ff. — Danm. E. T. Kristensen, Skattegr., Efterslæt, nr 91 a; dens., Skjæmtev., s. 79 (mel.). — Tyskl. Jfr Geschichtsblätter für Stadt und Land Magdeburg 1872, s. 425 ff. — Ordet *vimpel* i visan syftar på dryckeskärlet och betyder i vissa dial. 'brännvinskagge' (Ihre, Sv. dial. lex., s. 196); i Skåne och Danmark heter det *bimpel*, äldre *pimpel*.

Den melodi, som sedan ungefär 1860-talet i Visby Skeppargille använts till »Vimpelsången», har enligt meddelande av sjökapten Axel Krokstedt (i brev till H. Gustavson) erhållits från J. N. Ahlström. Den finns i hans 300 nord. folkvisor som nr 297 med proveniensuppgift Vestmanland och Dalarna. Ahlström har fått den från Dybecks Runa 1842, h. 2, musikbil. s. 2 (nr 14). Det är denna som Bergman i Gotl. skildringar och minnen, s. 73, kallar »en egendomligt manlig och munter melodi».

Den av H. Rosman publicerade mel. till vimpelsången, 4/4 F moll, är en variant till Dalvisans: Om sommaren sköna. Endast en gång är mel. upptecknad i 4/4, nämligen av Abr. Hülphers den 26 juli 1757 i Malung och benämndes Dahldants (dock har den intet med den egentliga daldansmelodien: »kör opp i Dalom» att göra, se Dalarnas hemb. f.-årsskr. 1928, h. 2, s. 62—71, 1929, h. 3, s. 81—91). Uppteckningen är publicerad av Dybeck i Sv. folkmel., nr 100. Skålsångens text till stabbdansen i Malung med ungefär samma omfång som den av Rosman meddelade, dvs. utan tilllägget »Utan buller och bång etc.» finns i Hülphers tryckta Dagbok, s. 274 (omtryck i Dybecks Om Dalarne 2, s. 16 o. 21 ff.).

När den av Rosman, s. 157, åberopade sagesmannen Rudolf Herlitz i Klintehamn, som sjöng den av H. Ihre meddelade visan, benämner den Skepparegillets gamla vimpelsång, har han säkert rätt.

Dybeck, Runa 1842, mel. nr 14, Stabbdansen, 6/8 moll; Rosenberg 1, nr 147; Ahlström, nr 297 båda samma mel.; Tunstedt, nr 28, 3/4 moll; Andersson, Sv. låtar, Dal. 1, nr 45, 3/4 obest., Dal. 3, nr 836, 3/4 dur, nr 1009, 3/4 obest., Dal. 4, nr 1472 o. 1480, 1498, 3/4 moll, samtliga varianter av mel. i Runa; Sv. låt. Boh., nr 72, 2/4 moll; Forsslund 2: 3, nr 26, 6/8 dur. Danm. E. T. Kristensen, Skjæmtev., mel. s. 79, 6/8 moll.

407. Gudt rad til mein Dotar (Hä' var a hustru, sum hait Tora..). I marg.: III. Ordstäf, 46. Säves primäruppt. finns i R 625: 3 (V), s. 102. I Gotl. Lmf. i ULMA 197: 5, 2, s. 37, en uppt. av Fr. Bergman, likaså i M. Klintbergs saml., nr 147, s. 8. Sverige. Fredin, nr 124 (m. mel.); Skill. KB, A 25 uooå, E 1801 d, etc.; Afzelius, Folksharpan, s. 112; Bondesón, nr 77 (m. mel.); P. V. Olsson i Sv. Lm. 1908, s. 55 (m. mel.); N. Dencker i Sörmlandsbygden 1935, s. 113; Finl. MS i SLS (reg.). Litt.: Rancken, Fört., nr 790, 791.

Mel. hos Fredin, nr 124, 3/4 moll; P. V. Olsson, nr 1, 3/4 dur; Bondeson, nr 77, 3/4 moll. Många skill., både äldre odaterade och daterade fr. o. m. Gbg 1797 ha som mel.-hänv. Phyllis och Coridon, men andra skill. uppgiva Broder hwi äst tu så mut (se Schiørring 1, s. 249). Gabriel Voigtländers Fillis sad udi en Skøyte Koridon blæst i sin Fløyte, i Terkelsens Astræe Siunge-Choer I, nr 4, går i 4/4 takt, varför hos oss upptecknade mel. icke torde härstamma från denna. Se även Schiørring 1, s. 371. Norge. MS i Norsk Musikksamling, Oslo UB, i Sandes MS Norske Folketonar, bd 14 nr 73, 3/4 moll.

410. Dä' lejle Päjku (Jag ränndi mig kvejar fram..). Säves primäruppt. finns i R 625: 11, s. 197. I NM (E. U. 1933) en uppt. fr. Rone, Gotl. 1929. Litt.: Sverige. Bondeson, nr 265 (m. mel.). Svanfeldt, s. 148. — Danm. E. T. Kristensen, Skattegr. 1889: 2, nr 226, 474 (m. mel.); dens., Dyrefabler etc., nr 464, 467 (mel. s. 243); H. Johansen, Viser i Bornh., nr 40 (m. mel.); H. Ussing i Da. Folkeminder 41, s. 248.

Mel. i Skattegr. 1889: 2, nr 474, 2/4 dur, E. T. Kristensen, Dyrefabler, nr 467, 2/4 moll.

411. Lejla Pejku gick i dansen.. Se nr 115 [B] ovan.

412. Prästen och Bondhustrun (Yxi hängar pa väggi Söta vännen min..). I marg.: I. Lekar, 25. Sverige. MS: I NM (E. U. 1933) en uppt. fr. Rone, Gotl. 1929. Arwidsson, Vs. 2: 1, s. 231, 238, Vs. 2: 2, s. 35, 37, 43, 238 (mel.); Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 5 (a), nr 298; Wiede B, nr 398 (m. mel.); DFS, Skv. nr 188. Många belägg i ULMA (sakreg.). Litt.: Allmänt: L. Laiho i Studia Fennica 4: 2 (1940). Sverige. Skill. KB, N 1825 a; Arwidsson 3, s. 155 (Det misslyckade besöket; mel. s. 559); Lilja, Violen, s. 16 f.; J. G. Carlén, Romanser ur sv. folkl., s. 63 (inlagd i en episk dikt av Carlén); Frykholm, Folkv. från Werml., nr 12 (m. mel.); Afzelius, Sagoh. 2, s. 140; Nordlander, nr 84; J. Mjöberg i Sv. Lm. 1908, s. 65 ff.

(utförl., m. litt.); Bondeson, nr 156, 157 (m. mel.); Andersson, Sv. låtar, Jämtl. 2, nr 676 (i mel.); S. Larsson i Västerbotten 1927, s. 94, 98 (m. mel.); V. Cederschiöld i FoF 19, s. 109 (i en sägen); H. Möllman-Palmgren i Västerbotten 1932, s. 103; Brodin, Vaggv., nr 49, 57 (m. mel.); dens., Rim, s. 120; E. Modin, Gamla Tåsjö, s. 305; Ström, Visor, s. 52. — Finl. MS i SLS (reg.). Litt.: Lagus, nr 488 (m. mel.); Rancken, Folks. i Österb., s. 24 (m. mel.); dens., Fört., nr 924; Brages Årsskr. 3 (1908), s. 196; A. Adolfsson i Budk. 1932, s. 33 (m. mel.); V. E. V. Wessman, ib. 1947, s. 90. — Danm. Berggreen 11, Tillæg 1, nr 28 (m. mel.); E. T. Kristensen, Jy. almueliv 3, s. 117. — Norge. Landstad, s. 822 (nr 19, m. mel.); Lindeman, nr 305, 602; Berggreen 2, nr 27 (m. mel.); Ross, nr 40 (m. mel.); R. Berge i NFK 1, s. 143, 145 (not.); H. Bergh i NFK 10, s. 91; NFL 9, s. 146 (efter M. Moe); H. Opedal, ib. 38, s. 156; K. Hermundstad, ib. 45, s. 38; dens., ib. 70, s. 135 (i mel.); M. Aurom, ib. 48, s. 14; Sandvik, Folkemus. i Gudbrd., s. 166 (4: 40), s. 253 (45), 308 (4); dens., Østerdalsm., s. 218 (nr 34, i mel.); Elling, No. Folkemus., s. 74. — Isl. Davíðsson, Ísl. þulur etc., s. 302. — Tyskl. Erk—Böhme, nr 902 (Der Ehebrecher auf dem Lauer); Berggreen 5, nr 73 (m. mel.); J. Bolte, Deutsche Lieder in Dänem., s. 183. Jfr W. Andersson, Das Lied vom alten Hildebrand, s. 324 (m. litt.).

Mel. hos Arwidsson 3, s. 559, 3 mollmel., två i 3/4 och en i 2/4; Wiede B, nr 398, 6/8; första satsen moll, andra dur; Frykholm, Värml., nr 12, 2/4 dur; Bondeson, nr 156, 2/4 dur, nr 157, 4/4 moll; Västerbotten 1927, vaggv. nr 1, 2/4 moll; Andersson, Sv. låtar, Jämtl. 2, nr 676, 3/4 moll. Skill. Sthlm 1825: En wacker Älskogs-Wisa, qwäden wid waggan af en ung Hustru, som hade en Gubbe till man .. nämner intet om mel. — Finl. Rancken, Folks. i Österb., s. 24; A. Adolfsson i Budk. 1932, N:r 2, s. 33—40, 6 mel. i jämn takt, varav en oregelbunden, 3 i moll och 3 i dur. Norge. Landstad, nr 132; 19 a 6/8 moll + dur (= Lindeman, nr 305, avtr. Berggreen 2, nr 27 a), nr 19 b, 6/8 moll (avtr. Berggreen 2, nr 27 c); Lindeman, nr 602, 6/8 moll; Berggreen 2, nr 27 b, 6/8 dur; Ross 40, 6/8 moll + dur; Sandvik, Gudbrd. 4, nr 40, 2/4 moll, s. 253 (45), obest. G moll; s. 308 (4) (2/4) A moll; dens., Østerdalsm., Viser, nr 34, 6/8 + 3/4 moll. Se Ø. Gaukstad, Norsk Folkemusikk, Ein Bibliografi, Oslo 1951, s. 19 (Lindeman, Arr. for Mandskor) o. s. 22 (Nielsen, arr. for 4 st. damekor med solo).

419. Far min salig .. I marg.: II. Visor 48, 80—85; V. Sägner, 164, s. 324 [visor i skepparlaget]. I MS R 625: 11, s. 205 har Säve nedskrivit första strofen härav. Visan har även varit populär i Finland (Hultin, Kat. 4, s. 105).

420. När öfver hafvet stormen flyger .. I marg. II. Visor, 48, 80—85. Vanlig även i Finl.: Lagus, nr 189 (m. mel.); Rancken, Fört., nr 462; Hultin, Kat. 4, s. 131.

422. Barlast-Visa. Beträffande termen »barlast-visa» jfr holl. Ballastliedjes (Kunst, nr 45).

423. Det var en gång en flicka som var skön — fallera! Skill. KB, E 1854 xx (Örebro). Inom parentes efter sista strofen: (Ludovicus). På exemplaret i KB är efteråt skrivet = R. L. Moqvist, vilket torde betyda författaren. Säves version är något olika. — Finl. MS i SLS (reg.). Rancken, Fört., nr 699, 1303.

Skill. 1854 säges ha sin egen mel. Senare skill. säga intet om mel.

424. Gratulation på Lars-dagen. — Fredin, nr 179 (m. mel.).

432. [A] När som sommaren begynner och göken han gal.. I R 625: 11, s. 73 har Säve en uppt. efter samma sagesman och likadan sånär som på sista raden, som där lyder: Hur roligt då, söta Du! En uppt. av R. Bjersby 1951 m. mel. finns i ULMA 21387, s. 2. Litt. Sverige. Skill. KB, E 1800 b, etc.; jfr Fredin, nr 91 (m. mel.); Bondeson, nr 78 (m. mel.); H. Sandberg i Skå. folkm. Årsbok 1926, s. 81 (m. mel.). — Finl. SLS (reg.: När sommaren kommer). Lagus, nr 89 (m. mel.).

Mel. i Sk. folkm. 1926, s. 81, 2/4 dur. Skill. Calmar 1817 uppgiver egen mel.

433. Den blodiga sonen. — Säves primäruppt. finns i R 625: 11, s. 103. Om denna visa, se Archer Taylor, Edward and Sven i Rosengård. A study in the dissemination of a ballad. Chicago 1931. Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 1, s. 429, 431; Vs. 2: 3, s. 270; Södling, nr 263—265 (m. mel.). Litt.: Geijer—Afzelius, nr 54 (Sven i Rosengård; m. mel.); skill. KB, E 1827 o 2; Arwidsson, nr 87 (m. mel.); Cronhamn, nr 9 (mel.); Berggreen 3, nr 27, 28 (Den blodige sonen; m. mel.); Ahlström, nr 57, 276 (m. mel.); E. Öberg i Bidr. t. Söderm. ä. k. h., h. 1, s. 32 (m. mel.); G. Ericsson ib., h. 3, s. 37, h. 5, s. 12; S. Thomasson i Sv. Lm. 7: 6, s. 16; Andersson, Sv. låtar, Värml., nr 302 (mel.); I. Lagercrantz i Arv 1949, s. 69. — Finl. MS i SLS (reg.). Litt.: FSF 5: 1, nr 35 (m. mel.); Rancken, Fört., nr 266, 901; Th. Renqvist i Brages Årsskr. 7 (1912), s. 111, 128 (omkvädet); Berggreen 9: 2, nr 5 (på finska, m. mel.). — Danm. DgF 340 (Svend i Rosensgaard); v. d. Recke, Danm. Fornv. 4, s. 424; Berggreen 1, nr 45 (m. mel.); E. T. Kristensen, Skattegr. 1884: 2, nr 459; Steenstrup i Hist. Tidskr. 9: 1, s. 378. — Norge. Utsyn, nr 154. — Tyskl. Alpers, s. 19. — Engl.-Skottl. Child, nr 13 o. bd 3, s. 499, bd 5, s. 209; Grundtvig, Eng. o. skot. Folkev., nr 26 (övers.). — Nordamerika. A. K. Davis, Trad. Ballads of Virginia, nr 7 (m. mel.).

Mel. hos Geijer—Afzelius, nr 54: 1, 2/4 F moll (avtr. av Ahlström, nr 57); Arwidsson, nr 87, 2/4 G moll (avtr. Geijer—Afzelius 54: 2); Öberg i Bidr. t. Söderm., h. 1, nr 8, 4/4 A moll; Andersson, Sv. låtar, Värml., nr 302. — Finl. FSF 5: 1, nr 35, 6 st. mel., därav 5 i moll och 1 i dur. Taylor, s. 64, har en finländsk uppt. från 1823, 4/4 E moll. Mel. jämföres med »Den lillas testamente» Geijer—Afzelius, nr 55, 6/8 moll (avtr. av Ahlström, nr 128); Arwidsson, nr 88, 6/8 moll (avtr. Geijer—Afzelius, nr 55*); Wiede B, nr 25 (2 st. mel. i 4/4 dur. FSF, nr 36, 4/4 moll. Se mel. till Svanleken, Sv. Visarkivets registrant, nr 267; Wiede B, nr 114; Lagus, nr 471.

435. Barlast-visa. (Min mor fästade sig en piga..) Säves primäruppt. finns i R 625: 11, s. 139.

436. Tag ljus i hand, kär' Dotter min. — Säves primäruppt. finns i R 625: 11, s. 200. Variant av Domaredansen, varför här även anföres litt. om denna. Sverige. Ms: Stephens & Hyltén-Cavallius, Vs. 3: 5 (a), nr 277: 5 (Bröllopstrall från Ögl.: »Tag ljus i hand skön jungfrun vår Och låt det på dig skina etc.»); Arwidsson, Vs. 2: 3, s. 110, 181, 333, 723 (alla Dom.d.). Litt.: Åhlström, h. 4, nr 34 (Dom.d., m. mel.); Arwidsson 3, s. 376 (Dom.d., m. mel.); Borgström, s. 144 (Dom.d.); Lilja, Julb., s. 36 (Dom.d.); R. Steffen i Uppland 2, s. 418 (Dom.d.); Lampa, s. 148 (Dom.d.); Keyland, Ringl. på Skansen, nr 20 (Dom.d., m. mel.); Cappelin, s. 17 (Dom.d.); H. Olsson, Vättle hd, s. 220 (Dom.d.). — Finl. MS i SLS (reg.: Tag ljus..). Litt.: Lagus, nr 402, a) Dom.d., b) Tag ljus; Rancken, Fört., nr 1252 (Dom.d.). — Danm. E. T. Kristensen, Skattegr. 1884: 2, nr 823 (Tag lys), 828 (Dom.d.); dens., Børnerim, nr 2240 (Dom.d.); Da. Sangl., nr 116, 117 (Tag lys); Grüner Nielsen i Sprog og Kultur 1933, s. 58; S. T. Thyregod i Nord. Kultur 24, s. 89. — Norge. En likn. lek: »Lysé for brur å brudgum» finns i NFL 9, s. 155.

Mel. till »Tag ljus» hos Lagus, nr 402 b, 4/4 dur. Da. Sangl. 117 saknar mel.

477. Lübska skorrar och muscotmumma.. Säves primäruppt. finns i R 625: 13, s. 27.

480. Flickaren och jägaren (En jägare gick sig att jaga..). Sverige. MS: Wiede B, nr 74 (m. mel.); DFS, Ekl. nr B 12, 48. Litt.: Fredin, nr 14 (m. mel.); Skill. KB, E 1841 jj, etc.; Filikr. 8, nr 5 (m. mel.); N. Olséni i Sv. Lm. 2: 9, s. 30 (m. mel.); Carlheim-Gyllenskiöld, nr 29 (m. mel.); Bondeson, nr 105, 209, 289 (m. mel.); P. V. Jonsson i Sv. Lm. 1908, s. 61 (m. mel.); Götlind, Visor, s. 81 (m. mel.); Andersson o. Ingers, Folkd. från Bara hd, s. 17; H. & E. (Sv. Lm. 9), nr 1515 (m. mel.); Rothman, Östg. folkm., s. 102. — Finl. MS i SLS (reg.). Litt.: Lagus, nr 224 (m. mel.); Rancken, Fört., nr 135, 664, 759, 760; Hultin, Kat. 1, s. 201. — Danm. Feilberg, Fra Heden, s. 86; E. T. Kristensen, G. Viser i Folkem., nr 111 o. s. 311 (mel. s. 394); Madsen, Folkem. fra Hanved, s. 87; Schiørring 1, s. 126; 2, s. 7 (mel. s. 47). — Norge. Lindeman, nr 136. — Tyskl. Erk—Böhme, nr 1435—1437; J. Bolte, Deutsche Lieder in Dänem., s. 183; H. Schewe u. E. Seemann i Jahrb. f. Volksliedf., 1. Jg, s. 19, 29 (litt.), 52; Korson, Pennsylvanian Songs & Legends, s. 93 (tysk). — Holl. Jfr v. Duyse, nr 236. — Danckert, Das eur. Volkslied, s. 185 (m. mel.).

Mel. hos Wiede B, nr 74, 2 st. mel. i 4/4 dur; Filikr. 8, nr 5, 4/4 dur; Fredin, nr 14; 2/4 dur, liksom Carlheim-Gyllenskiöld, nr 29 och Bondeson, nr 105; Sv. Lm. 2: 9, s. 30, 4/4 dur; Bondeson, nr 209 och 289 äro durmel. i 6/8 liksom P. V. Olsson i Sv. Lm. 1908, s. 31; Götlind, Visor, nr 33, 4/4 dur. Skill. Lund 1841, Västervik 1842, Norrk. 1844 osv. nämna intet om mel. Finl. Lagus, nr 224, 3 durmel., a) 3/8, b) 6/8, 2/4, c) 4/4. Danm.

E. T. Kristensen, G. Viser i Folkem., mel. nr 111 a, 2/4 dur, 111 b, 6/8 dur (= Erk—Böhme, nr 1437); Schiørring 2, 4 durmel., nr 85, 3/4, nr 86, 3/8, nr 87, 88, 2/4, se även Schiørring 1, s. 126. Danska »flyveblad» ha som mel.-hänv. Es wollt ein Jäger jagen (se Erk—Böhme 3, s. 297). Även de flesta svenska mel. torde ha tyskt ursprung. Norge. Lindeman. Fjeldmel., nr 136, 6/8 dur; Norsk musikksaml., Oslo UB, Sandes MS, Norske folketonar, bd 9, 2/4 dur.

490. Gnidsvärds-visan. — I Säves MS, R 625: 12, s. 110, har G. H—z själv skrivit ner visan med mel.

492. Wall-låt (Mäjne Gajtur di ga i skogen..). Varianten från Rone finnes i koncept i R 625: 3 (V), s. 118. — Sverige. MS: Arwidsson, Vs. 2: 2, s. 533; E. Wigström, NM, MS 9, p. 151 v. I ULMA finnas enl. sakregistret uppteckningar av denna visa från flera landskap, ibland som slutstrof i längre visor, ibland angiven som polsketext. Litt.: Fredin, nr 150 (m. mel.); Dybeck, Runa 1844, s. 47 (m. mel.); dens., Sv. Vallv., s. 21; Berggreen 3, nr 129 (m. mel.); E. Wigström, Folkd. 1, s. 303; Nordlander, nr 34; Steffen, Enstr., s. 97; Medd. från Dal. hemb. förb. 1919, s. 4; Andersson, Sv. låtar, Dal. 4, nr 1379, Gästr.-Häls. 2, nr 797 (m. mel.); Forsslund, 3: 1, s. 121 (m. mel.); S. Ek i Bohusl. folkm., s. 49; N. Dencker i Budk. 1929, s. 54; Brodin, Vaggv., nr 9 (m. mel.); dens., Rim, s. 150 (m. mel.); C. Larsson i By, En dalasockens hist. 2, s. 184 (m. mel.); Ström, Visor, s. 158. — Norge. Lindeman, nr 475; Berggreen 2, nr 77 (m. mel.). Danm. E. T. Kristensen, Børnerim, nr 2136, 3651 (sånglek); Da. Sangl., nr 109 (m. mel.).

Mel. hos Dybeck, Runa 1844, Vallv. i Dal. nr 3, 3/4 dur (avtr. i Sv. vallv. o. hornl., nr 14); Fredin, nr 150, 3/4 dur; N. Andersson, Sv. låtar, Dal. 4, nr 1379, 3/4 moll; Forsslund 3: 1, nr 14, 3/4 moll. Danm. Da. Sangl., nr 109, 3/4 dur. Norge. Lindeman, nr 475, 3/4 dur (avtr. Berggreen 2, nr 77).

Angående liknande text till dans, se nr 222. På grund av texten kallades denna dans i Skåne för »jedabockadansen» (N. Andersson, Musiken i Skåne, Sv. Lm. 14: 2, s. 31). En bra dansbeskrivning finns i Thyregod, Danm. Sangl. s. 275 Gedebukkedansen. I en notbok i Mus. Ak. bibl., Ströms notbok från 1770—80-talen (Halland), förekommer mel. med överskriften Mina getter och mina bockar. I artikeln Nationalmusik omnämner Envallssons Musiklexikon (1802): »Vilken ton är allmännare kring hela riket än Mina getter och mina bockar etc.»

STARKARE FÖRKORTNINGAR

aa = anfört arbete.
a. st. = anfört ställe.
Ahlström = J. N. Ahlström, 300 nordiska folkvisor. 1878.
Alpers = P. Alpers, Untersuchungen über das alte niederdeutsche Volkslied. 1911.
Arwidsson = I. A. Arwidsson, Svenska fornsånger. 1—3. 1834—42.
Berggreen = A. P. Berggreen, Folkesange og Melodier. 1861—71.
Boh. folkm. = Arill, D., Bohuslänska folkminnen. Studier och uppteckningar. 1922.
Bondeson = A. Bondeson, Visbok. 1—2. 1902—03.
Bugge—Berge = Norske folkevisur av samlingarne etter Sophus Bugge. 1911.
Bäuerle = P. Bäuerle, Die Volksballaden von Wassermans Braut und von Wassermans Frau. 1934.
Cappelin = O. Cappelin, Sång och dansvisor i Kivik på 1870- och 1880-talen.
Carlheim-Gyllenskiöld = V. Carlheim-Gyllenskiöld, Visor och melodier (Sv. Lm. 7: 7). 1890.
Child = F. J. Child, The English and Scottish Popular Ballads. 1—5. 1894—98.
Cronhamn = J. P. Cronhamn, Svenska folkvisor med guitarr. 1839.
Da. Sangl. = Thyregod, S. Tvermose, Danmarks Sanglege. 1931.
Da. Stud. = Danske Studier. 1904 ff.
DFS = Dansk Folkemindesamling.
DgF = Danmarks gamle Folkeviser. 1853 ff.
Ek—Blomberg = S. Ek o. E. Blomberg, Svenska folkvisor i urval. 1939.
Erk—Böhme = L. Erk o. F. Böhme, Deutscher Liederhort. 1893—95.
FFC = FF Communications. 1910 ff.
Filikr. = Öberg, Th., Filikromen 1—9. 1850—65.
Fmt. = fornminnesförenings tidskrift.
FoF = Folkminnen och Folktankar. Tidskrift. 1914—1944.
Forsslund = K. E. Forsslund, Med Dalälven från källorna till havet. 1918 ff.
Fredin = A. Fredin, Gotlandstoner. (Sv. Lm. B 29.) 1909—32.
FSF = Finlands svenska folkdiktning.
Geijer—Afzelius = E. G. Geijer o. A. A. Afzelius, Svenska folkvisor. Ny uppl. 1879—80.
GOB = Gotländsk ordbok.
Göteb. jub. publ. = Göteborgs jubileumspublikationer. Skrifter utg. t. Göteborgs stads trehundraårsjubileum.

Göt. Förb. = Folkvisor m. m. samlade af Götiska Förbundet. MS i KVHA.
Halliwell = J. O. Halliwell, The nursery rhymes of England. 1842.
H. & E. = Hilda Lundell o. Elise Zetterqvist, Folkminnen. (Sv. Lm. 9.) 1889—1936.
Ísl. fkv. = S. Grundtvig og J. Sigurðsson, Íslenzk Fornkvæði. 1854—85.
Kalén—Ysenius = J. Kalén o. A. Ysenius, Svenska danslekar från Fagered. 1943.
KB = Kungl. Biblioteket i Stockholm.
Kopp = A. Kopp, Deutsches Volk- und Studentenlied. 1899.
Kunst = J. Kunst, Terschellinger Volksleven. 1951.
KVHA = Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien i Stockholm.
Lampa = S. Lampa, Folklekar från Västergötland. (Sv. Lm. 19: 1.) 1908—34.
Landstad = M. B. Landstad, Norske Folkeviser. 1853.
Liestøl & Moe = K. Liestøl & M. Moe, Norske Folkeviser. 1920—24.
Lindeman = L. M. Lindeman, Ældre och nyere norske Fjeldmelodier. Ny udg.
Lmf. = landsmålsförening.
MoM = Maal og Minne. 1909 ff.
Moe & Mortensen = J. M. Moe og I. Mortensen, Norske Fornkvæde og Folkevisur. 1877.
MS = manuskript.
NFK = Norsk Folkekultur. 1915 ff.
NFL = Norsk Folkminnelag. 1921 ff.
Nicolovius = N. Lovén (Nicolovius), Folklifvet i Skytts härad. 1847.
NM = Nordiska Museet, Stockholm.
Nordlander = J. Nordlander, Svenska barnvisor och barnrim. (Sv. Lm. 5: 5.) 1886.
Northall = G. F. Northall, English Folk-Rhymes. 1892.
Nyerup—Rahbek = W. H. F. Abrahamsson, R. Nyerup o. K. L. Rahbek, Udvalgte Danske Viser fra Middelalderen. 1812—14.
Nyerup—Rasmussen = R. Nyerup o. P. Rasmussen, Udvalg af Danske Viser. 1821.
obest. = obestämd till tonarten av olika skäl.
Pröhle = H. Pröhle, Weltliche und geistliche Volkslieder und Volksschauspiele. 1855.
Rosenberg = A. G. Rosenberg, 160 polskor, visor och danslekar, upptecknade i Södermanland. 1876.
Ross = H. Ross, Norske Viser og Stev. 3:e Udg. 1869.
Schück—Warburg = H. Schück o. K. Warburg, Illustrerad svensk litteraturhistoria. 3:e uppl. 1926 ff.
skill. = skillingtryck.
SLS = Svenska Litteratursällskapet i Finland..
Steenstrup = J. Steenstrup, Vore Folkeviser fra Middelalderen. 1891.
Sternvall = S. Sternvall, Sång under segel. 1935.
Støylen = B. Støylen, Norske barnerim og leikar. 1899.

Svanfeldt = N. Svanfeldt, Sång- och Visbok. 1936.
Sv. Lm. = Svenska Landsmålen. 1878 ff.
Tellander = K. O. Tellander, Allmogelif i Vestergötland. 1891.
Thierfelder = F. Thierfelder, Die visa der schwedischen Liederbücher. 1922.
Thuren = Hj. Thuren, Folkesangen paa Færøerne. 1908.
Tillhagen—Dencker = C. H. Tillhagen o. N. Dencker, Svenska folklekar och danser. 1949.
Tunstedt = E. J. Tunstedt, Lekar och låtar, upptecknade i Dalarne. 1891.
UB = universitetsbibliotek.
ULMA = Landsmåls- och Folkminnesarkivet i Uppsala.
uooå = utan (tryck)ort och (tryck)år.
Utsyn = L. Heggstad o. H. Grüner Nielsen, Utsyn yver gamall norsk folkvisedikting. 1912.
UUB = Uppsala Universitetsbibliotek.
UUÅ = Uppsala universitets årsskrift.
var. = variant(er).
Wegener = Ph. Wegener, Volksthümliche Lieder aus Norddeutschland. 1879—80.
Werner = H. Werner, Westergötlands Fornminnen. 1868.
Vgl. = Västergötland.
Wiede A = L. Chr. Wiede, Traditioner af Svenska Folkvisor samlade i Säby och Locknevi socknar i Småland 1818—1820. MS i ULMA.
Wiede B = L. Chr. Wiede, Svenska Folkvisor. MS i KHVA.
Visb. = 1500- och 1600-talens visböcker. 1—13. 1884—1925.
Ögl. = Östergötland.

LITTERATUR

1. Manuskriptsamlingar, register o. d.

Stockholm:

Arwidsson, A. I., MS till Svenska Fornsånger. KB, Vs. 2: 1—3.
Stephens, G. och Hyltén-Cavallius, G. O., Samlingar av visor. KB, Vs. 3: 3—5.
Folkvisor m. m. samlade af Götiska Förbundet. KVHA.
Wiede, L. C., Svenska folkvisor. KVHA. Citeras: Wiede B.
Södling, K. E., Samling av visor och melodier. Musikhistoriska Museets bibliotek.
Wigström, Eva, Visor m. m. i Nordiska Museets arkiv. Citeras: NM, MS 9, etc.
Visor, landskapsvis ordnade, i Nordiska Museets arkiv. Citeras: NM, Vis.
Register över skillingtryck och vissamlingar i Sverige, Finland, Danmark och Norge. Fotostatkopier av vismanuskript m. m. Svenskt Visarkiv, Styrmansg. 4, Stockholm.

Olrog, U. P., Studier i folkets visor. Material och melodier. MS i Olrogs ägo.

Uppsala:

Säve, P. A., Gotländska samlingar I—VI. UUB, R 623: 1—6 (fol.).
——, Guta-Ord I—XIV. UUB, R 625: 1—13 (8:o).
Wiede, L. C., Traditioner af Svenska Folkvisor samlade i Säby och Locknevi socknar i Småland, åren 1818—1820. ULMA. Citeras: Wiede A.
Landsmåls- och Folkminnesarkivets sakregister.
Gotlands Landsmålsförenings samlingar. ULMA, nr 197. (Gotl. Lmf.)
Rosvall, D., Visor och melodier, uppt. på Gotland omkr. 1916. ULMA, nr 21910 o. 21934.
Bjersby, R., Visor och melodier, upptecknade på Gotland 1951. ULMA, nr 21383, 21386, 21387.
——, Traditionsbärare på Gotland vid 1800-talets mitt. MS i Bjersbys ägo.

Visby:

Klintberg, M., Samlingar rörande Gotlands folkspråk och folkliv, tillh. Sällskapet för gotländsk forskning. Deponerade i Länsarkivet, Visby.

Lund:

Samlingar av visor och melodier i Lunds Universitets Folkminnesarkiv, numera Folklivsarkivet (LUF).

Åbo:

Register över folkvisor i MS, tillh. Svenska litteratursällskapet i Finland, föreningen Brage m. fl. I Institutet för nordisk etnologi vid Åbo akademi. Avskr. i Sv. Visarkiv. Citeras: SLS (reg.), Brage (reg.).

Köpenhamn:

Dansk Folkeminde-Samling (DFS). Visförteckningar, avskr. i Sv. visarkiv.

Oslo:

Norsk Musikksamling, i Oslo Universitetsbibliotek.

2. Tryckt litteratur

Smärre uppsatser, som endast i förbigående anföra visor, nämnas ej här.

Aakjær, J., Svenske Jacob og hans Vise. Holstebro o. København 1928.
Abrahamson, W. F. H., Nyerup, R. og Rahbek, K. L., Udvalgte Danske Viser fra Middelalderen 1—5. Kbhvn 1812—14. (Cit.: Nyerup—Rahbek.)
Adolfsson-Forslin, Alfhild, Visan om »prinsessan och båtsmannen». (Hälsn. t. sv. allmoge i Finl., 1929, s. 35—37.)

——, De finlandssvenska melodierna till Staffansvisan. (Budkavlen 10, 1931, s. 36—44.)
——, Visaren om älskaren vid gluggen. (Budkavlen 11, 1932, s. 33—40; även i Hälsn. t. sv. allmoge i Finl. 1932, s. 3—6.)
——, »Den bortsålda». En undersökning av balladens Finlands-svenska melodimaterial. (Budkavlen 12, 1933, s. 42—52.)
——, Några nyfunna balladvarianter. (Budkavlen 16, 1937, s. 117—129.)
Afzelius, A. A., Svenska folkets Sago-Häfder. 3 uppl. 1—11. Sthlm 1864—70.
——, Afsked af Svenska Folksharpan. Med bidrag till Swenska Folksångernas Historia. Melodierna harmonierade af E. Drake. Sthlm 1848.
Ahlström, J. N., 300 Nordiska Folkvisor. Sthlm 1878. (Cit.: Ahlström.)
Ahlström, J. N. och Bohman, P. C., Valda svenska folksånger, folkdanser och folklekar, 9 hftn, Sthlm 1845.
Ahnlund, N., Oljoberget och Ladugårdsgärde. Sthlm 1924.
——, Svensk sägen och hävd. Sthlm 1928.
Alpers, P., Untersuchungen über das alte niederdeutsche Volkslied. (Inaug. Diss.) Göttingen 1911.
Ambraser Liederbuch, se Bergman, J.
Ambrosiani, S., Grip, E., och Kruuse, E., Folkloristisk mosaik. (Upplands Fmt. 19, 1897—98, s. 20—54.)
Andersson, Blenda, Julens firande i Vislanda socken i Värend under förra hälften av 1800-talet. (Hyltén-Cavallius Stiftelsens årsskr. 1925, s. 65 ff.)
Andersson, Nils, Skånska melodier. (Sv. Lm. 14: 1, 1895.)
——, Musiken i Skåne. (Sv. Lm. 14: 2, 1895.)
——, Svenska låtar. Sthlm 1922 ff.
Andersson, Otto, Stråkharpan. En studie i nordisk instrumenthistoria. Helsingfors 1923.
——, Något om medeltidsvisans moral. (Budkavlen 1923, s. 67 ff.)
——, Finlands svenska folkdiktning 5: 1. Den äldre folkvisan. Hfors 1934. (Cit.: FSF.)
——, Adolf Iwar Arwidsson och Svenska fornsånger. (Saga och sed 1936.)
Andersson, P., se Ingers, I.
Andersson, S., Maj och pingstfirandet vid Alnarp. (FoF 1, 1914.)
Andersson, W., Der Schwank vom alten Hildebrand. Dorpat 1931.
Arill, D., Visor upptecknade i Veinge av Edvard Erlandsson. (Vår bygd 1923, s. 24 ff.)
——, Bohuslänska folkminnen. Studier och uppteckningar. Västsvenska folkminnesföreningen. Uddevalla 1922.
——, Bondespelmän i norra Bohuslän. (FoF 5, 1918.)
——, Barnvisor från Fryksände. (Fryksände förr och nu 1929.)
——, Tro, sed och sägen. Folkminnen utg. av Västsv. folkminnesfören., Gbg 1924.
Árnason, J., og Davíðsson, Ó., Íslenzkar gátur, skemtanir, vikivakar og þulur. 3. Vikivakar og vikivakarkvæði, af Ó. Davíðsson. 4. Þulur og þjóðkvæði, af Ó. Davíðsson. Kbhvn 1894.